

UNIVERZITA PARDUBICE

Fakulta ekonomicko-správní

E-GOVERNANCE JAKO NÁSTROJ OMEZOVÁNÍ KORUPCE

Bc. Veronika Tvrdíková

Diplomová práce

2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Veronika Tvrdíková**
Osobní číslo: **E16667**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **e-Governance jako nástroj omezování korupce**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Záměrem práce je zhodnotit současný stav elektronizace veřejné správy v České republice, analyzovat vliv elektronizace veřejné správy na omezování korupce v České republice a zvoleném souboru zemí.

Osnova:

- Vymezení základních pojmů z oblasti korupce.
- Elektronizace veřejné správy v České republice.
- Analýza vlivu elektronizace veřejné správy na omezování korupce v České republice a zvoleném souboru zemí.
- Závěrečné shrnutí a vyhodnocení získaných poznatků.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

MISTRY, J. J., JALAL, A. 2012. An empirical analysis of relationship between e-government and corruption. The International Journal of Digital Accounting Research [online]. 12, 145-176. Dostupné z:

http://www.uhu.es/ijdar/10.4192/1577-8517-v12_6.pdf.

OECD: Digital government [online]. 2017. Dostupné z:

<http://www.oecd.org/gov/digital-government/>.

ŠTĚDRŮN, B. Úvod do eGovernmentu v České republice: právní a technický průvodce. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. ISBN 978-80-87041-25-3.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL [online]. 2016. Dostupné z:

<https://www.transparency.org/>.

VOLEJNÍKOVÁ, J., 2007. Korupce v ekonomické teorii a praxi. Praha: Profess Consulting. ISBN 978-80-7259-055-1.

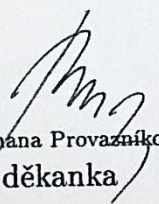
Vedoucí diplomové práce:

Ing. et Ing. Veronika Linhartová, Ph.D.

Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: 1. září 2017

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2018

doc. Ing. Romana Provaníková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2017

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 13. 12. 2018

Bc. Veronika Tvrdíková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce Ing. et Ing. Veronice Linhartové, Ph.D., za její čas, odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Dále velké poděkování patří mé rodině za podporu a trpělivost po celou dobu mého studia.

ANOTACE

Diplomová práce je zaměřena na zkoumání vlivu elektronizace veřejné správy na omezování korupce. Teoretická část se zaměřuje na vymezení základních pojmů z oblasti korupce a zhodnocení situace v České republice. Dále se práce věnuje definování pojmů týkajících se elektronizace. Teoretické vymezení také obsahuje řešerši odborných studií zabývajících se vlivem elektronizace na míru korupce v zemi. V empirické části je analyzován vliv elektronizace a dalších faktorů na míru korupce na vybraném vzorku zemí v letech 2003 až 2017 s využitím především lineární regresní analýzy. V závěru práce je shrnutí provedených analýz a vyhodnocení získaných poznatků.

KLÍČOVÁ SLOVA

Korupce, Transparency International, CPI, elektronizace, EGDI, regresní analýza.

TITLE

E-GOVERNANCE AS A TOOL FOR THE REDUCTION OF CORRUPTION

ANNOTATION

The diploma thesis is focused on the researching of the impact of electronization of public administration on the reduction of corruption. The theoretical part focuses on the definition of basic terms of corruption and on the summary of the situation in the Czech Republic. Further, the thesis includes with the definition of the terms regarding electronization. Conclusion of the theoretical part includes researches of expert studies dealing with the influence of electronization on the level of corruption in the country. The empirical part analyzes the influence of electronization and other factors to corruption rates on a selected sample of countries between 2003 and 2017, mainly using linear regression analysis. At the end of the thesis is a summary of performed analysis and evaluation of the acquired knowledge.

KEYWORDS

Corruption, Transparency International, CPI, electronization, EGDI, regression analysis.

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ Z OBLASTI KORUPCE	13
1.1 Korupce.....	13
1.2 Druhy korupce	15
1.3 Formy korupce	17
1.4 Příčiny korupce	17
1.5 Možné důsledky korupce	19
1.6 Způsoby měření korupce	21
1.6.1 Index vnímání korupce	23
1.7 Organizace zabývající se korupcí	24
1.8 Korupce v ČR	26
1.8.1 Korupce v oblasti soukromého práva	26
1.8.2 Korupce v oblasti veřejného práva	27
1.8.3 Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017.....	28
1.8.4 Akční plán boje s korupcí na rok 2018	29
1.8.5 Vývoj CPI v České republice.....	29
2 ELEKTRONIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČESKÉ REPUBLICĚ	32
2.1 E-government a e-governance	32
2.2 Vývoj elektronizace veřejné správy ve světě.....	33
2.3 Vývoj elektronizace veřejné správy v ČR	36
2.4 Symboly elektronizace.....	37
2.5 Hodnocení úrovně elektronizace veřejné správy	39
2.5.1 EGDI index	39
2.5.2 EQI index	40
2.5.3 DESI index.....	41
2.5.4 E-Participation Index	42
2.6 Vliv elektronizace na korupci ve veřejné správě	42
2.7 Novinky v elektronizaci ČR	47
3 ANALÝZA VLIVU ELEKTRONIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY NA OMEZOVÁNÍ KORUPCE V ČESKÉ REPUBLICĚ A ZVOLENÉM SOUBORU ZEMÍ.....	48
3.1 Metodika	49
3.2 Grafická interpretace proměnných CPI a EGDI	51
3.3 Analýza potenciálního vlivu elektronizace veřejné správy na míru korupce ve zvoleném souboru zemí	57
3.4 Analýza potenciálního vlivu elektronizace a dalších faktorů na míru korupce ve zvoleném souboru zemí	62
4 ZÁVĚREČNÉ SHRUTÍ A VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH POZNATKŮ	70
Závěr	73
Použitá literatura	75
PŘÍLOHY	79

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Index vnímání korupce v roce 2017 ve světě	23
Obrázek 2: Vývoj CPI v České republice v letech 1996 až 2017	30
Obrázek 3: Porovnání EQI indexu České republiky a Evropské unie v roce 2017	40
Obrázek 4: Index DESI v zemích Evropské unie v roce 2018.....	41
Obrázek 5: Korelace indexu EGDI v roce 2016 a indexu CPI v roce 2014.....	45
Obrázek 6: Korelace indexu EGDI v roce 2014 a indexu CPI v roce 2014.....	46
Obrázek 7: Bag plot CPI 2003 vs. EGDI 2003	52
Obrázek 8: Bag plot CPI 2017 vs. EGDI 2017	53
Obrázek 9: Bag plot Δ CPI vs. Δ EGDI.....	54
Obrázek 10: Bag plot CPI 2003 vs. CPI 2017	55
Obrázek 11: Bag plot EGDI 2003 vs. EGDI 2017.....	56
Obrázek 12: Lineární regresní model CPI 2003 vs. EGDI 2003	58
Obrázek 13: Lineární regresní model CPI 2017 vs. EGDI 2017	59
Obrázek 14: Lineární regresní model Δ CPI vs. Δ EGDI	61

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: CPI v letech 2012 až 2017 v 5 evropských státech s nejvyšší hodnotou.....	24
Tabulka 2: CPI v letech 2012 až 2017 v 5 evropských státech s nejnižší hodnotou.....	24
Tabulka 3: Vývoj CPI v České republice v letech 2012 až 2017.....	30
Tabulka 4: Vývoj umístění České republiky v indexu e-participace od roku 2008 do roku 2018.....	42
Tabulka 5: Spearmanův korelační koeficient pro CPI a EGDI.....	57
Tabulka 6: Výsledky regrese se závislou proměnnou CPI 2003.....	58
Tabulka 7: Výsledky regrese se závislou proměnnou CPI 2017.....	60
Tabulka 8: Výsledky regrese se závislou proměnnou Δ CPI.....	61
Tabulka 9: Výsledky vícenásobné regrese pro všechny zkoumané země v roce 2003.....	63
Tabulka 10: Výsledky vícenásobné regrese pro všechny zkoumané země v roce 2017.....	64
Tabulka 11: Výsledky vícenásobné regrese pro všechny zkoumané země mezi lety 2003 a 2017.....	65
Tabulka 12: Výsledky vícenásobné regrese pro první polovinu zemí žebříčku CPI v roce 2003.....	66
Tabulka 13: Výsledky vícenásobné regrese pro první polovinu zemí žebříčku CPI v roce 2017.....	66
Tabulka 14: Výsledky vícenásobné regrese pro první polovinu zemí žebříčku CPI mezi lety 2003 až 2017.....	67
Tabulka 15: Výsledky vícenásobné regrese pro druhou polovinu zemí žebříčku CPI v roce 2003.....	67
Tabulka 16: Výsledky vícenásobné regrese pro druhou polovinu zemí žebříčku CPI v roce 2017.....	68
Tabulka 17: Výsledky vícenásobné regrese pro druhou polovinu zemí žebříčku CPI mezi lety 2003 a 2017.....	69

SEZNAM ZKRATEK

CPI	Corruption Perction Index
ČR	Česká republika
DESI	Digital Economy and Society Index
EGDI	E-government Development Index
EQI	European Quality of Government Index
EU	Evropská unie
GM	Governance Matters
HDP	Hrubý domácí produkt
ICRG	International Country Risk Guide
IČO	Identifikační číslo osoby
KIVS	Komunikační infrastruktura veřejné správy
OPEN	Online Procedures Enhancement for Civil Application
OSN	Organizace spojených národů
TI	Transparency International
V4	Visegrádská čtyřka
VS	Veřejná správa

ÚVOD

Korupce je velmi závažným problémem této doby. K jejímu vývoji docházelo již v dávné historii a objevovat se může v každé zemi na světě. Nezáleží na tom, zda je země vyspělá či není. Korupční jednání kazí morálku celé společnosti a značně ovlivňuje chování zaměstnanců veřejného sektoru. Úplatky mohou mít vliv na rozhodování těchto zaměstnanců, kterými jsou například soudci nebo politici, a může tak být ovlivněn chod celého státu. Problematikou korupce se zabývá především organizace Transparency International.

Dle řady studií má korupce ve veřejné správě dopad na široký okruh daňových poplatníků. Ti mohou pociťovat důsledky korupčního jednání například ve formě zvyšování daní a cen nebo nízké kvality poskytovaných služeb. Z tohoto důvodu se korupce považuje za jeden z nejzávažnějších problémů, jelikož se dotýká velké části společnosti. Problémem také je, že se jedná o skrytý jev, který je těžko odhalitelný a prokazatelný. Korupce totiž může nabývat mnoha forem, kde v počátku mohou být drobné osvědčené úplatky a na konci složité sofistikované postupy zneužití moci. Formy korupce jsou provázané a vzájemně se doplňují, tudíž většinou nelze přesně určit, o jakou formu se jedná. Často je kvůli tomu těžké korupci prokázat nebo z ní někoho obvinít.

Existují různá opatření a metody boje proti korupci, avšak neexistuje žádné obecné řešení tohoto problému, které by se dalo použít celosvětově. Řada empirických studií prokázala, že jednou z možností, jak omezit korupci, je elektronizace veřejné správy. Elektronizaci ve veřejném sektoru se v poslední době věnuje mnoho pozornosti jako jednomu z klíčových nástrojů boje proti korupci, a to díky umožnění většího přístupu veřejnosti k informacím. Jedná se o digitální možnost komunikace s institucemi veřejné správy, tedy o komunikaci v elektronické podobě. Slouží k lepšímu poskytování veřejných služeb občanům a podnikům prostřednictvím informačních a komunikačních technologií, kdy jde o dostupnější, rychlejší a levnější poskytování služeb občanům.

Předkládaná diplomová práce se věnuje vlivu elektronizace veřejné správy z hlediska možnosti ovlivňování a omezování korupce ve veřejné správě. Elektronizace snižuje přímý kontakt mezi občany a úředníky, čímž se omezuje diskreční pravomoc úředníků, díky čemuž může docházet ke snížení rizika korupce. Elektronizace zajišťuje občanům lepší přístup k informacím a také dochází k většímu zapojování občanů do rozhodovacího procesu. Zvyšuje se dohled nad veřejnými financemi a celkově je tím zaručeno lepší hospodaření s veřejnými financemi. Řada empirických studií prokázala, že země s vyspělejší úrovní elektronizace veřejné správy mají

zpravidla nižší míru korupce. Země s vysokou mírou korupce ve veřejném sektoru obecně mají špatné schopnosti dosáhnout poskytování veřejných služeb pomocí informačních a komunikačních technologií.

V kontextu výše uvedeného je záměrem práce zhodnotit současný stav elektronizace veřejné správy v České republice, analyzovat vliv elektronizace veřejné správy na omezování korupce ve veřejné správě v České republice a zvoleném souboru zemí.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ Z OBLASTI KORUPCE

Za účelem naplnění cíle diplomové práce je nutné vymezit základní pojmy, kterými se práce zabývá. Obsahem první kapitoly je vymezení základních pojmů z oblasti korupce. Na začátku je definován samotný pojem korupce a jeho další formy. Dále se práce zabývá druhy a formami korupce, institucemi zabývajícími se korupcí a korupcí v České republice.

1.1 Korupce

Již dříve bylo uskutečněno mnoho pokusů o definování korupce, avšak každý na tento pojem nahlížel z různých úhlů a nebyly zohledněny všechny možné aspekty. Nejčastěji využívaná a nejjednodušší definice korupce byla poprvé použita ve studiích Světové banky. Světová banka tedy popisuje korupci jako „...zneužití veřejné pravomoci (síly) k soukromému prospěchu“ (Hellman, Jones a Kaufmann, 2000). Doposud ale neexistuje žádná všeobecně uznávaná definice tohoto pojmu.

Slovo korupce pochází z latinského slova „corruptiō“, což znamená podplácení nebo zlomení. Toto slovo je odvozeno od slova „corrumpere“, které znamená něco zmařit, zkazit nebo uplácet, a je složené ze zdůrazňující předpony „com-“, a „rumpere“ (zrušit, zlomit). Korupce v sobě zahrnuje projevy, ze kterých lze získat neoprávněný prospěch a určité materiální i nemateriální výhody. Korupci lze chápat v širokém slova smyslu jako jakékoliv morálně neospravedlnitelné získávání výhod či zisků, které mohou být hmotné, nehmotné či duševní.

Dle Interního protikorupčního programu Ministerstva vnitra z roku 2017 lze definovat korupci jako „zneužití postavení, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování. Je motivováno snahou po materiálním zisku nebo získání jiných výhod. Korupce je projevem chyby v rozhodovacím a řídicím procesu. Součástí korupčního vztahu je vždy ten, kdo rozhoduje, jeho moc odchylovat se od stanovených pravidel, výměna takto vychýleného rozhodnutí za výhodu a nesprávnost, protiprávnost nebo amorálnost takového vztahu výměny.“ (Ministerstvo vnitra ČR, 2017). Český trestní zákoník nezná samotný pojem korupce, avšak tento jev je postihovaný jako trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných. Zejména se jedná o přijetí úplatku, podplácení nebo nepřímé úplatkářství. Dále se může jednat o trestné činy úředních osob, zde konkrétně zneužití pravomoci úřední osoby nebo maření úkonů úřední osoby z nedbalosti. V neposlední řadě lze také za korupci považovat trestné činy jako například neoprávněné nakládání s osobními údaji, zneužití informace a postavení v obchodním styku

nebo sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě (Policie ČR, 2018).

Pro interpretaci korupce v širším slova smyslu lze použít charakteristické způsoby chování, kterými jsou klientelismus, nepotismus a prodej pozic. Střet zájmu a lobbying jsou jevy, které s korupcí sice souvisejí, ale nelze je považovat přímo za korupci. Tyto jevy jen pomáhají vytvářet příležitosti a prostředí k uskutečňování korupce.

Pojem **klientelismus** pochází z latinského „cliens“, což znamená poslušný. Označuje sociální instituci, která je založena na vztahu mezi závislými klienty a jejich patronem. Za hlavní rys klientelismu lze považovat nerovnost zúčastněných stran. Obě strany vůči sobě mají určité povinnosti. Rozdělování statků probíhá na základě pravidel protekce, známostí a lidí, kteří jsou zapojeni do určité klientské sítě. Občanské záležitosti jsou vyřizovány mimo pracovní dobu, mimo pořadí nebo prostřednictvím známostí. Vztahy nejsou smluvně ustanoveny. **Nepotismus** vychází z italského slova „nepos“, což znamená vnuk nebo synovec. Nepotismus je způsob upevňování, uplatňování a rozšíření vlivu významného jedince na společenskou strukturu skrze prosazování příbuzných a svých oblíbenců do společensky významných pozic. Jedná se o speciální typ personální politiky, kdy dochází ke zvýšení rodinného bohatství, snazší kontrole procesů nebo k rozložení moci do širšího okruhu jednotlivců. Při **prodeji pozic** jde také o upevňování nebo rozšiřování vlivu významného jedince. Zde k tomu dochází pomocí placeného protěžování. Jedinec může rozhodovat o personálních otázkách. Pracovní místa obsazuje podle úplatků, které mu nabízejí zájemci o tyto místa. Ke **střetu zájmů** může dojít u veřejných činitelů, ale také u soukromých subjektů. Jedná se o stav, kdy je jedinec povinný něco konat nebo naopak se konání zdržet a zároveň je v pozici subjektu, kterému toto může být ku prospěchu nebo opačným způsobem ke škodě. Střet zájmů nemusí nutně znamenat nečestné nebo trestní jednání, avšak zvyšuje riziko korupce. **Lobbying** neboli lobbování představuje soustavné prosazování zájmů skupiny pomocí informací, ke kterému dochází zejména na veřejnosti a v médiích. Lobbying může snadno přejít v korupci, kdy může dojít k soukromému či skupinovému prospěchu z důvodu zneužívání svěřené moci. Prosazovaná věc může například poškodit veřejný zájem nebo neoprávněně zvýhodnit či poškodit určitou osobu. Státy se toto jednání snaží regulovat zákony nebo zavádějí seznamy oprávněných lobbistů (Volejníková, 2007).

1.2 Druhy korupce

Korupci lze dělit podle různých kritérií. Nejjednodušší a nejčastější členění je dle rozsahu na malou korupci, velkou korupci a ovládnutí státu.

V případě **malé korupce** se jedná o každodenní korupci v běžném životě, kdy dochází k uplácení například úředníků, policistů nebo veřejných činitelů. Nejčastějším motivem pro toto jednání je pouze snaha o zrychlení či zjednodušení administrativních bariér. Do tohoto druhu korupce se zapojuje větší množství účastníků, ale úplatky jsou mnohonásobně menší než v případě velké korupce. Mnoho zemí malou korupci považuje za běžný společenský jev a je akceptována a brána za nezbytnou součást dané kultury. Příkladem malé korupce je:

- podplácení úředníků;
- zatemňování pravidel;
- záměrně nepřehledná regulace;
- špatná organizace (nejsou jasné vztahy podřízenosti a nadřízenosti);
- zneužívání pravomoci vyplývající z kontrolní činnosti veřejné správy (Dančák, 2006).

Každý z těchto případů ale může nabývat mnoha podob, proto není v praxi snadné tyto druhy jednoznačně rozlišit. V praxi však často dochází k prolínání či souběhu těchto činů.

Velká korupce není příliš častý jev, je opakem malé korupce. Jde o korupci nejvyšších politiků a špiček veřejného a společenského života. Úplatky nabývají značných částek a bývají dobře utajovány. Obě strany, korumpující i korumpovaný, dosahují velkého zisku, významné moci či funkce. Karklins (2002, str. 24) uvádí nejčastější podoby velké korupce:

- zpronevěra veřejných zdrojů;
- nehospodárné užívání veřejných zdrojů;
- soukromý prospěch z privatizace;
- zneužívání veřejné moci při udělování veřejných zakázek;
- přidělování monopolních a kvazi-monopolních licencí;
- klientelismus, nepotismus nebo prodej pozic;
- zisk důležitých, běžně nedostupných informací a jejich vynášení či informování s předstihem o důležitých rozhodnutích, tzv. insider trading;

- kriminalita bílých límečků – zločiny osob, které zneužívají svého společenského postavení.

K prvním dvěma druhům korupce se dále uvádí další druh korupce a tím je **ovládnutí státu**, neboli state capture. Jedná se především o ovládnutí legislativního procesu soukromými subjekty, kteří se nazývají captors nebo hunters. Subjekty svými aktivitami směřují k ovlivňování utváření zákonů, nařízení, rozhodnutí a dalších vládních postupů k vlastnímu prospěchu. V České republice se používá také pojem rozkládání nebo rozkrádání státu. Ovládnutí státu se může projevat jako:

- kontrola veřejných institucí pro osobní prospěch nebo trestnou činnost;
- formování smluvních sítí, které omezují politickou soutěž;
- zneužití legislativní moci v soudním řízení;
- korupce médií;
- zneužití auditu, vyšetřování a dozoru;
- podkopávání svobodných voleb skrytou reklamou;
- užívání kompromitujících materiálů pro politické vydírání a nátlak (Dančák, 2006).

Korupci nerozdělujeme jen podle velikosti/rozsahu, ale také podle dalších kritérií. Korupce tedy dále může být dle Dančáka (2006, str. 16) například:

- ve vertikálních strukturách (silná hierarchie, závislost na nadřízených) a v horizontálních strukturách (každý kontroluje aktivity všech ostatních na stejné úrovni);
- legální (nedochází přímo k porušení zákona) a nelegální (přímé porušení právních norem – například uplácení, vydírání);
- organizovaná (centralizovaná, méně četná, vyšší úplatky) a soutěžní (decentralizovaná);
- očekávaná (pravděpodobná, pravidelná) a nahodilá;
- peněžní a nepeněžní;
- vymýtitelná a nevymýtitelná;
- uvnitř institucí nebo vně.

Podle kritéria oblasti výskytu lze rozlišovat korupci na vnitřní, politickou, ve státní správě, v municipalitách, ve veřejném sektoru, v soukromém sektoru anebo v médiích.

1.3 Formy korupce

Korupce může nabývat mnoha forem, kde v počátku mohou být drobné osvědčené úplatky a na konci složitě sofistikované postupy zneužití moci. Často je těžké korupci prokázat nebo z ní někoho obvinit. Nelze určit každou formu přesně, jelikož jsou provázané a vzájemně se doplňují. Základní pozorovatelné formy korupci jsou například:

- vlastizrada, veleizrada, převrat, nezákonné zahraniční transakce, pašování;
- zpronevěra, padělání, špatné užívání fondů;
- podvody, zkreslování, vydírání;
- zneužití moci, zastrašování, mučení, neoprávněné prominutí trestů;
- falšování a manipulace voleb;
- nedovolený prodej veřejného úřadu, veřejného majetku a licencí;
- uplácení (nejrozšířenější forma korupce), podplácení, vydírání;
- nepotismus, maskování a kamufláž, klientelismus (Dančák, Hloušek a Šimíček, 2006, str. 18-19).

1.4 Příčiny korupce

Příčin korupce existuje mnoho, ale vznik korupce obecně souvisí se sociálními změnami. Dále může být příčinou institucionální selhání, přestože se stát snaží vytvářet pravidla, která by těmto trestným činům zabránila. Instituce jsou ale řízeny lidským faktorem, který je vždy poháněn touhou po moci či bohatství. Pokud mají osoby ve veřejné funkci svěřené pravomoci sloužící k rozhodování o rozdělování určitých statků, přináší to příležitosti ke korupčnímu jednání. Často se korupce stává pro lidi tou nejsnazší a možná i jedinou možnou cestou, jak dojít k požadovanému cíli.

Vznik korupce je umožňován následujícími faktory:

- výše úplatku – jedná se o hlavní faktor, jelikož tradiční teorie uvádějí, že úplatný je každý jedinec a závisí pouze na okolnostech a výši úplatku. Výše úplatku je však zcela individuální;
- normativní systém – více korupce se objevuje tam, kde není oficiální systém norem;
- fungování administrativy – vysoká míra byrokracie, nejasnost fungování místní a státní správy a neefektivní vyřizování požadavků občanů;
- systém kontroly – nepřehledný či složitý kontrolní systém není překážkou pro vznik korupce, protože zde je riziko odhalení tohoto trestného činu velmi malé a tudíž ho nelze považovat za hrozbu;
- systém sankcí – nedostatečné tresty za korupční jednání vedou k podstoupení rizika, v případě sankcí se korupce nesmí vyplatit;
- korupční tradice – v některých zemích je korupce považována za běžný každodenní jev a v takové zemi se korupce dokonce očekává;
- sociální chaos – zásadní společenské změny vedou k sociálnímu chaosu, který se projevuje jak v občanském životě, tak ve fungování státních institucí;
- kvalita státní správy – nedostatečně silná a kvalifikovaná respektovaná výkonná moc vytváří vhodné prostředí pro vznik korupce;
- klientelismus – vztahy v rámci klientelismu jsou hnacím motorem pro vznik korupce;
- hodnotový žebříček – osobní prospěch, bohatství, touha po zisku nebo hmotné statky na prvním místě v žebříčku hodnot jsou další příčinou pro vznik korupce;
- chudoba – nízké platy úředníků a jejich sociální nejistota často vedou k vedlejším aktivitám, které způsobují korupci;
- korupční vzory – obecně se úředníci, politici atd. považují za zkorumpované. Čím více jsou za zkorumpované považováni, tím více jsou ochotni k úplatku;
- vliv médií – informace zveřejňované médii mají vliv na veřejné mínění, tím lze korupci eliminovat nebo k ní naopak nabádat (Chmelík, Tomica, 2011, str. 25-26).

Další důležitý faktor při vzniku korupce je prostředí. Korupční prostředí je vytvářeno pomocí následujících faktorů:

- monopolizující efekt – existuje několik firem na trhu, které ho kontrolují. Stát může určovat, aby byly služby vykonávány určitým omezeným počtem těchto subjektů. Větší korupční prostředí je tam, kde je vyšší počet firem, které mohou uspokojit poptávku státu. Naopak menší počet firem také může vést ke vzniku korupčního prostředí například kvůli předražování, nekvalitě nebo přeplácení;
- široké rozhodovací pravomoci v rukou jednotlivců – čím více pravomocí, tím více příležitostí k tvorbě korupčního prostředí;
- nedostatek transparentnosti – málo kontrolních mechanismů, nižší kontrola nad osobami využívajícími svého postavení a autority;
- asymetričnost právního, administrativního, kulturního ekonomického a politického systému (Chmelík, Tomica, 2011, str. 27-28).

1.5 Možné důsledky korupce

Korupce může mít dopady nejen na ekonomiku, ale například i na firemní investice. Korupce je celospolečenským problémem s dopadem jak na firmy, tak i vládní sektor či samotné daňové poplatníky. Důsledky korupce mohou být především ekonomické a neekonomické celospolečenské.

Mezi **ekonomické důsledky** se řadí *negativní vliv na investice*. Existuje řada studií, které tento vliv dokazují. Podíl investic na HDP (hrubý domácí produkt) závisí na úrovni korupce. Pokles investic o 1-2,8 % je způsoben zvýšením korupce o jeden bod na škále od 0 do 1 (Mauro, 1995). Dochází k tomu například kvůli nejistotě, vyššímu nebezpečí nezdaru nebo také zvýšení dodatečných nákladů. Dalším možným důsledkem může být *dopad na vládní sektor a veřejné výdaje*. Docházet může k vládnímu selhání, jelikož ti, co rozhodují o přerozdělování zdrojů, mají lepší příležitosti k získání nelegálních příjmů. Korupce ovlivňuje příjmovou i výdajovou stránku. Dále dochází *k neefektivitě a narušení funkcí trhu*, což je způsobeno například snížením kvality produktů a projektů. Korupce podkopává konkurenci, prohlubuje rozdíly mezi firmami a může odrazovat od inovací. Firmy se méně věnují produktivní činnosti, což vede k narušení poskytování veřejných služeb. Korupční chování přináší *vyšší transakční náklady a riziko*. V korupčních transakcích není žádná záruka dodržení podmínek, neexistuje

vymahatelnost. Mohou vzniknout náklady na utajování korupčních aktivit. Zvýšením korupce může dojít k *ovlivnění kapitálových toků*, konkrétně k poklesu toků do země a zároveň k růstu toků ze země. Větší příležitost k placení úplatků je způsobena růstem mezinárodního obchodu, společnosti tím mohou získat důležité kontrakty. Korupce může ovlivňovat i zahraniční pomoc. Země s vyšším výskytem korupce dostávají méně prostředků. Mezi další možné ekonomické důsledky patří například:

- zvyšování cen na administrativu;
- chudoba;
- nadbytečné nebo naopak zanedbávané určité veřejné služby;
- preferování projektů s možností vzít nebo nabídnout úplatek;
- vyšší rozpočtová náročnost;
- rozhodování na základě peněz místo rozhodování na základě lidských potřeb (Vymětal, 2005).

Možným **neekonomickým celospolečenským důsledkem** je *preferování nekompetentních úředníků a známostí*. Lidé upřednostňují jednání s těmi, které znají a díky tomu mohou využívat dobrých kontaktů. Tím je snižováno riziko odhalení korupčního jednání. Malá korupce se šíří jednodušeji a rychleji a tím se *rozšiřuje korupční vliv* na okolí. Dokud korupce nedosáhne kritické úrovně, je nízká ochota změny a přijetí nápravy. *Politické důsledky* jsou hůře kvantifikovatelné než ekonomické důsledky. Politické náklady jsou těžko určitelné, rozplynuté do celé společnosti a lze je pozorovat v dlouhém časovém horizontu. Významným politickým důsledkem je tvorba nevhodných protikorupčních politik, zaměřujících se jen na krátkodobé cíle s rychlým prospěchem pro vybrané skupiny. Mezi krátkodobé politické důsledky se řadí například ohrožení systému veřejného řádu, neochota přijmout neatraktivní opatření pro rozvoj, zpomalení či prodražení oficiálních procedur. K dlouhodobým politickým důsledkům se řadí narušení nezávislosti občanů, neschopnost reformovat či narušení demokracie. Dalšími společenskými důsledky jsou:

- nejednoznačnost, vyšší nejistota, neefektivnost, zpoždění;
- sociální dopady, vliv na demografický vývoj;
- vysoké transakční náklady;

- podkopání demokracie – například z důvodu snížení transparentnosti, manipulace volbami nebo narušení rovného přístupu k veřejným službám (Vymětal, 2005).

1.6 Způsoby měření korupce

Korupce je obtížně měřitelný jev. Pro efektivní boj s korupcí je však nutné tento jev kvantifikovat. Údaje nelze získávat jednoduše v podobě běžně dostupných statistických dat. Kvantifikace korupce je složitá například z důvodu, že pachatelé ji z obavy z trestu skrývají nebo lze obtížně měřit objem přijímaných úplatků. Korupci ani nemusí úplatky nutně doprovázet, a právě proto je takové korupční jednání nezměřitelné. Klasické kvalitativní sociologické postupy jsou standardní metodou pro měření korupce, které poskytují informace například o tom, jaké procento obyvatel považuje politiky za zkorumpované. To poté lze kvantifikovat a převést na indexy, dle kterých může dojít k mezinárodnímu srovnávání. V literatuře jsou uváděny čtyři základní způsoby měření korupce, které jsou uvedeny v následujícím textu.

Prvním způsobem měření korupce je **expertní hodnocení**, tedy názory expertů, jako jsou konzultanti mezinárodních institucí nebo ratingové agentury. Hodnocení expertů je dle některých autorů oproti hodnocení místních respondentů značně objektivnější.

Organizace Political Risk Services každoročně připravuje studii ICRG (International Country Risk Guide), která se zabývá indexem korupce. Tato studie ukazuje, jak jsou vládní úředníci svolní k požadování a přijímání zvláštních plateb, ať už jsou na vysokém či nižším postu. Index je sestavován pomocí názorů informovaných expertů. Výpočet se zakládá na hodnotách tří rizik – politického, ekonomického a finančního.

Dalším expertním hodnocením korupce je index GM (Governance Matters), který je vypracováván od roku 1996 Světovou bankou z důvodu zájmu podílet se na celosvětovém boji s korupcí. Volejníková (2007) uvádí, že tento index má dle odborníků kvalitnější metodiku a převyšuje výzkumy Transparency International. Index je sestavován na základě výsledků několika stovek dílčích měření, která jsou realizována mnoha subjekty, jako jsou například mezinárodní organizace, univerzity nebo politické a obchodní organizace hodnotící riziko. Data jsou kombinovaná, získaná dotazníkovým šetřením firem a obyvatel nebo odhady expertů.

Složené indexy se skládají z několika již existujících indexů korupce. Výhodou těchto indexů je, že v sobě díky spojení více indexů zahrnují více informací, což redukuje odchylky získaných výsledků. Nejznámějším indexem v této kategorii je Index vnímání korupce (Corruption Perception Index – CPI). Dle tohoto indexu je korupce definována jako zneužívání veřejné pravomoci k osobnímu prospěchu. Podrobněji se Indexem vnímání korupce práce zabývá v dalším textu (kapitola 1.6.1).

Další možností kvantifikace korupce může být **šetření v rámci firem a obyvatel**. Údaje získané od občanů nebo firem instituce zpracovávají pomocí standardních statistických metod. Názory mohou být zkresleny například aktuální politickou či ekonomickou situací. Avšak názory občanů jsou brány s určitou vážností, jelikož jich se korupce dotýká nejvíce, nejlépe dokáží situaci popsat a zhodnotit a jsou znalí místního prostředí. V České republice tato šetření provádí například společnost GfK Praha – Institut pro výzkum trhu, který pracuje nebo spolupracuje s Transparency International, nebo také Centrum pro výzkum veřejného mínění.

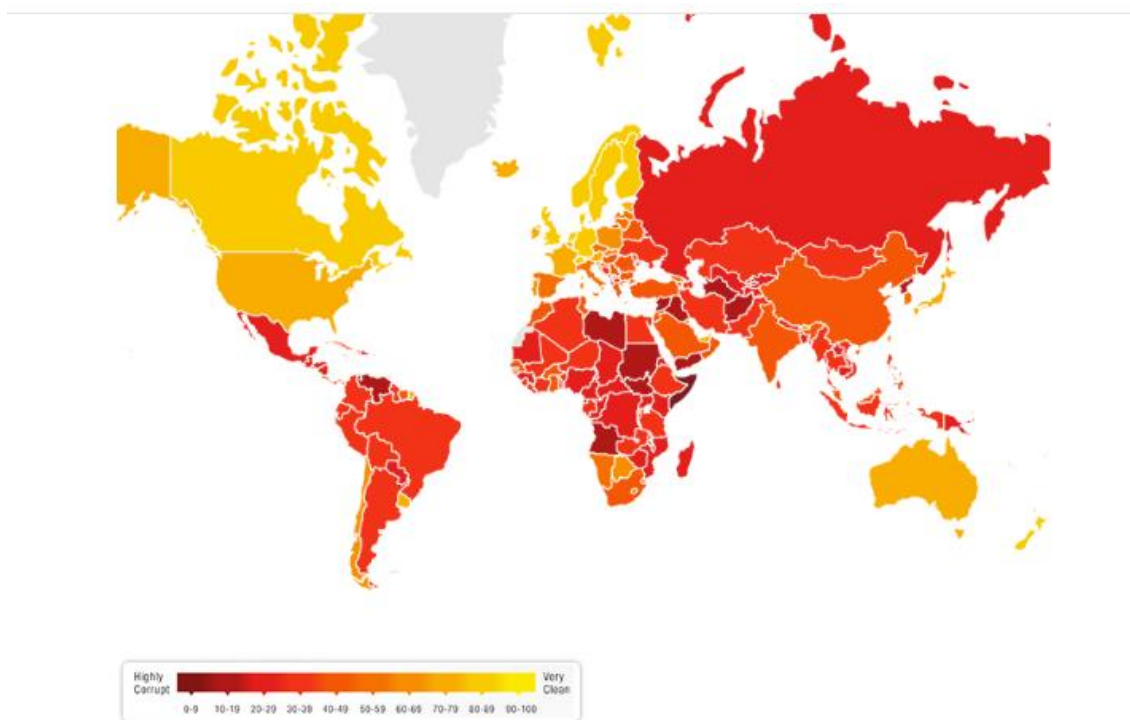
Světové ekonomické fórum (World Economic Forum) se zabývá studiiemi v mezinárodním měřítku, jde o hodnocení konkurenceschopnosti ekonomik. Hodnocení probíhá na základě indexů konkurenceschopnosti, konkrétně například Growth Competitiveness Index, který v sobě obsahuje všechny faktory zásadně ovlivňující ekonomický růst zemí. Nejzávažnější oblasti vnímání korupčních praktik specifikuje takzvaný Globální barometr korupce vydávaný Transparency International. Tento index se zakládá jen na průzkumech veřejného mínění.

Základ šetření **využití objektivních dat** tvoří určení poměru obchodních transakcí, které souvisí s uplácením státních úředníků. Zkoumají se přímé zkušenosti samotných firem. Příkladem indexů využívajících objektivní data jsou:

- **Neumannův index** – podíl obchodních transakcí, kterých bylo dosaženo díky uplácení a korupčním platbám;
- **index V4** – porovnání zemí Visegrádské čtyřky (Česká republika, Slovenská republika, Polsko a Maďarsko) dle protikorupčních nástrojů, které se v daných zemích uplatňují nejvíce a jsou v boji proti korupci úspěšné;
- **indexy korupce veřejných rozhodnutí** – odlišují různé formy korupce na základě určení typu vztahu mezi státem a jedincem (ovládnutí státu, vlivová korupce a administrativní korupce).

1.6.1 Index vnímání korupce

Index vnímání korupce (Corruption Perceptions Index – CPI) je zveřejňován od roku 1995 organizací Transparency International. Index nabývá hodnot od 0 do 100, kde 0 označuje země s vysokou mírou korupce a 100 země téměř bez korupce. Index se sestavuje na základě měření vnímání korupce ve veřejném sektoru lidmi, kteří s ní mohou přijít do styku. Jedná se o složený index, obsahuje výsledky několika průzkumů prováděných různými institucemi. Průzkum se provádí dotazováním expertů a podnikatelů. V roce 2012 se změnila metodika CPI, kdy se začaly do indexu zahrnovat mimo jiné i údaje z daného roku. Do roku 2011 byla používána škála bodů od 0 do 10. Z těchto důvodů není doporučováno srovnávat hodnocení před a po roku 2012. Umístění v žebříčku hodnot CPI částečně odpovídá umístění v žebříčku HDP, kdy země s vyšším HDP jsou na vyšších příčkách žebříčku CPI než země s nižším HDP. Vzorek zkoumaných zemí se v průběhu času mění, oproti devadesátým létům šetření zahrnuje více než čtyřnásobek zemí. Ve výsledcích také často dochází k podobnému umístění zemí s podobnou historií. Následující obrázek (*Obrázek 1*) zobrazuje přehled vnímání korupce po celém světě za rok 2017. Žlutá barva označuje země s nejnižší mírou korupce. Čím tmavší barva, tím vyšší míra korupce v zemi. Země označené nejtmaší červenou barvou jsou tedy zeměmi s nejvyšší mírou korupce.

Obrázek 1: Index vnímání korupce v roce 2017 ve světě

Zdroj: TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 2018

Následující *Tabulka 1* a *Tabulka 2* zobrazují hodnoty Indexu vnímání korupce pro 5 zemí s nejvyšší a 5 zemí s nejnižší mírou korupce dle CPI v rámci Evropy v období od roku 2012 do roku 2017.

Tabulka 1: CPI v letech 2012 až 2017 v 5 evropských státech s nejvyšší hodnotou

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dánsko	90	91	92	91	90	88
Finsko	90	89	89	90	89	85
Norsko	85	86	86	88	85	85
Švýcarsko	86	85	86	86	86	85
Švédsko	88	89	87	89	88	84

Zdroj: vlastní zpracování podle Transparency International

Tabulka 2: CPI v letech 2012 až 2017 v 5 evropských státech s nejnižší hodnotou

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Maďarsko	55	54	54	51	48	45
Bělorusko	31	29	31	32	40	44
Bulharsko	41	41	43	41	41	43
Bosna a Hercegovina	42	42	39	38	39	38
Ukrajina	26	25	26	27	29	30

Zdroj: vlastní zpracování podle Transparency International

Tyto tabulky potvrzují, že hodnocení zemí dle indexu CPI částečně odpovídá hodnocení dle HDP, který určuje výkonnost ekonomiky. Státy s nejvyšší hodnotou CPI patří k nejspělejším zemím světa. Naopak státy s nižší hodnotou CPI nedosahují vysokých příček při hodnocení HDP. Hodnoty CPI zůstávají v průběhu let přibližně stejné. K výraznějšímu zlepšení došlo u Běloruska.

1.7 Organizace zabývající se korupcí

Z důvodů závažných důsledků korupce na národní hospodářství se touto problematikou zabývá řada národních i mezinárodních organizací. Následující kapitola se věnuje organizacím zabývajícím se korupcí, a to konkrétně organizacím Transparency International a International Crime Police Organization. V České republice je to mimo jiné například Nadační fond proti korupci, nevládní protikorupční organizace Růžový panter a česká pobočka zmíněné organizace Transparency International.

Transparency International (TI) je mezinárodní nevládní organizace, která bojuje proti korupci a uplácení. Organizace vznikla v roce 1993 jako nezisková organizace v Berlíně, kde ji založil s dalšími Peter Eigen, který působil v té době jako vyšší funkcionář Světové banky. Nyní organizace funguje jako sdružení s více než 80 pobočkami, které jsou řízeny mezinárodním sekretariátem v Berlíně. TI se snaží potlačit korupci prostřednictvím sjednocování státní správy, soukromého sektoru a občanů. Mezinárodní korupční systém je jedním z hlavních cílů. Každý rok TI vydává žebříček o stupni korupce ve vybraných zemích – Index vnímání korupce, kterému se práce podrobněji věnovala v předchozím textu (Transparency International, 2018).

Mezi základní činnosti a cíle TI patří například:

- mapování stavu korupce a prosazování systémových změn, které vedou k jejímu omezení;
- vyšší informovanost o dané problematice, stavu korupce a možnostech, jak korupci minimalizovat – pro veřejnost i odborníky a zástupce státní správy;
- monitorování projevů korupce;
- právní poradenství;
- snaha o snižování korupce v soukromém sektoru – především tam, kde se setkává se sektorem veřejným;
- prosazování protikorupčních zákonů – například legislativa, která ztěžuje korupci;
- sledování a zveřejňování konkrétních případů korupce (Volejníková, 2007, str. 266-267).

Česká pobočka TI je finančně nezávislá na centrále v Berlíně. Dle výročních zpráv organizace, jsou aktivity financovány převážně z dotací a grantů, dobrovolných darů nebo od firemních členů. Příspěvky poskytuje převážně Evropský úřad pro boj proti podvodům, Evropská komise, Ministerstvo zahraničních věcí ČR nebo Ministerstvo vnitra.

International Criminal Police Organization, zkráceně Interpol, je mezinárodní organizace kriminální policie, největší policejní organizace světa. Vznikla v roce 1923 ve Vídni. Mezi smluvními státy organizace probíhá policejní spolupráce, výměna informací nebo vzájemné předávání zpráv. Interpol sdružuje přibližně 190 členských států. Hlavní úkol je zabezpečování spolupráce mezi členskými státy v boji proti trestné činnosti. Pobočka Interpolu v České

republiky se zabývá především zajišťováním vzájemné spolupráce institucí, které prosazují právo v rámci dodržování Všeobecné deklarace lidských práv, a podporou rozvoje institucí, které přispívají k potírání kriminality. Při boji proti korupci se primárně zabývají korupcí v policejních silách a službách. Interpol hraje významnou roli také v boji proti hospodářské a finanční kriminalitě (Ministerstvo vnitra, 2003).

1.8 Korupce v ČR

V českých zákonech není korupce explicitně definována. Avšak lze zde nalézt definice některých korupčních projevů. Dle Volejníkové (2007, str. 287-291) jsou pozorovány v oblastech soukromého i veřejného práva.

1.8.1 Korupce v oblasti soukromého práva

V soukromém právu se korupce projevuje získáním nelegálního prospěchu v osobním zájmu. Jedná se o případy, kdy osoba jedná ve vlastním zájmu nebo v zájmu třetí osoby, pokud má hájit zájmy jiné osoby. Nejčastěji jsou tyto případy vyřešeny podle občanského nebo obchodního zákona, ve zvláštních případech se lze obrátit také například na právo pracovní. Pokud se jedná o zvlášť závažnou formu korupce, což v oblasti soukromého práva není časté, lze tento čin postihnout i trestním právem.

Nejčastěji se v této oblasti můžeme setkat s pojmem nekalá soutěž. Dle obchodního zákoníku (zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník) je nekalá soutěž definována jako „*jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže, které je způsobilé přivodit újmu jiným subjektům*“. Zákon nekalou soutěž zakazuje. Za nekalou soutěž lze považovat:

- klamavou reklamu;
- klamavé označování zboží a služeb;
- vyvolávání nebezpečí záměny;
- parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele;
- podplácení;
- porušování obchodního tajemství;
- ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí (Volejníková, 2007, str. 288).

S korupcí zde nejvíce souvisí pojem podplácení. Podplácení lze definovat jako slib nebo poskytnutí prospěchu za získání neoprávněné výhody v soutěži na úkor ostatních soutěžitelů. Dále se může jednat o žádost nebo přijetí jakéhokoliv prospěchu za stejným účelem získání výhody.

1.8.2 Korupce v oblasti veřejného práva

Veřejné právo může korupci kvalifikovat jako trestný čin, kdy jde v první řadě o trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných. Zahrnují všechny znaky korupce.

Dle trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, jak je uváděno v hlavě 10, zahrnují tyto trestné činy:

- proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby (§323 – 328);
- trestné činy úředních osob (§329 – 330);
- úplatkářství (§331 – 334);
- jiná rušení činnosti orgánu veřejné moci (§335 – 351);
- trestné činy narušující soužití lidí (§352 – 356);
- jiná rušení veřejného pořádku (§357 – 360);
- organizovaná zločinecká skupiny (§361 – 363);
- a některé další formy trestné součinnosti (§364 – 368).

Pojem úplatkářství, který je korupci nejbližší, obsahuje další pojmy, a to přijetí úplatku, podplácení a nepřímé úplatkářství. Za přijetí úplatku je jednoduše řečeno považováno takové jednání, kdy osoba přijme nebo si dá slíbit úplatek, sama nebo prostřednictvím jiné osoby v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu. Podplácení znamená poskytnutí, nabídnutí nebo slíbení úplatku, pro sebe nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu nebo v souvislosti s podnikáním. Za nepřímé úplatkářství se považuje žádost, slíbení nebo přijetí úplatku na oplátku za vliv na působení výkonu pravomoci úřední osoby.

Dalšími trestnými činy souvisejícími s korupcí je například zneužívání pravomoci veřejného činitele, maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti nebo také neoprávněné nakládání s osobními údaji.

1.8.3 Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017

Základním strategickým dokumentem vládní politiky v oblasti korupce je Vládní koncepce boje s korupcí. Tento dokument si klade za cíl definovat mantinely vládní politiky boje s korupcí. Stanovuje především účinné nástroje boje s korupcí na vládní úrovni, formuluje základní obsah jednoletých akčních plánů pro boj s korupcí a vymezuje institucionální rámec těchto plánů. V závěru tento dokument také hodnotí vládní boj s korupcí.

Veřejná správa s důrazem především na státní správu tvoří základní oblast vládního boje s korupcí. Pozornost zaměřují na ústřední orgány státní správy. Hlavní důraz je kladen na identifikaci korupčních rizik při činnosti veřejné správy. Priority vládního boje s korupcí tvoří:

- výkonná a nezávislá exekutiva – zákon o státní službě, který má zajišťovat odpolitizování státní správy nebo také například definovat kritéria pro přijímání a odměňování úředníků;
- transparentnost a otevřený přístup k informacím;
- hospodárné nakládání s majetkem státu – například nová pravidla pro zadávání veřejných zakázek, transparentnost účetnictví;
- rozvoj občanské společnosti – ochrana oznamovatelů korupce (Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017, 2014, str. 4-7).

Používané nástroje boje s korupcí na vládní úrovni jsou:

- zhodnocování korupčních rizik;
- akční plány – jednoleté, obsahující vybraná protikorupční opatření legislativní i nelegislativní povahy.

Vládní koncepce také definuje aktéry a instituce bojující s korupcí na vládní úrovni. Těmito aktéry jsou:

- **vláda** – provádí preventivní opatření, používá jednoleté akční plány a zhodnocení korupčních rizik, má rozhodovací pravomoc, dohlíží nad využíváním nástrojů;
- **ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu** – koordinuje boj s korupcí na vládní úrovni, má pravomoc předkládat vládě návrhy koncepce boje s korupcí, návrhy akčních plánů a podněty k protikorupčním opatřením;

- **ministerstva** (další ústřední orgány státní správy) – zabývají se tvorbou koncepčních protikorupčních materiálů a akčních plánů;
- **Rada** – základní instituce se zastoupením všech podstatných složek boje s korupcí v České republice, tvoří dokumenty boje s korupcí, připravuje akční plány, plánují aktuální legislativní práce vlády;
- **Meziresortní koordinační skupina pro boj s korupcí** – doplňkově působí k činnosti Rady, snaží se o co nejúčinnější koordinaci a realizaci vládní protikorupční politiky;
- **útvár Úřadu vlády ČR** – koordinuje boj s korupcí a podporuje koordinace konkrétních legislativních opatření.

1.8.4 Akční plán boje s korupcí na rok 2018

Pro Českou republiku je nezbytné, aby od počátku roku byl v platnosti oficiální protikorupční dokument vlády. Návrh Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022 se stále projednává, proto byl krátkodobě do přijetí schválen překlenovací dokument Akční plán boje s korupcí na rok 2018. Tento akční plán vychází z předchozího protikorupčního strategického dokumentu Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 (Hospodářská komora České republiky, 2017). Akční plán obsahuje zejména opatření nelegislativního charakteru, která vyplývají ze závazků ČR vůči některým mezinárodním organizacím (Skupina států proti korupci při Radě Evropy nebo Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj). V dokumentu je uvedena informace, že Česká republika dosáhla historicky druhého nejlepšího výsledku z hlediska bodového hodnocení Indexu vnímání korupce. Stejně jako Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 i tento dokument je postaven na čtyřech prioritách, kterými je výkonná a nezávislá exekutiva, transparentnost a otevřený přístup k informacím, hospodárné nakládání s majetkem státu a rozvoj občanské společnosti (Akční plán boje s korupcí na rok 2018).

1.8.5 Vývoj CPI v České republice

Česká republika se v porovnání s ostatními zeměmi ve světě drží v první čtvrtině nejlépe hodnocených zemích. V celosvětovém měřítku si ČR stojí lépe než v porovnání se zeměmi EU (Evropské unie). Následující *Tabulka 3* zobrazuje vývoj hodnoty CPI v České republice od roku 2012 do roku 2017.

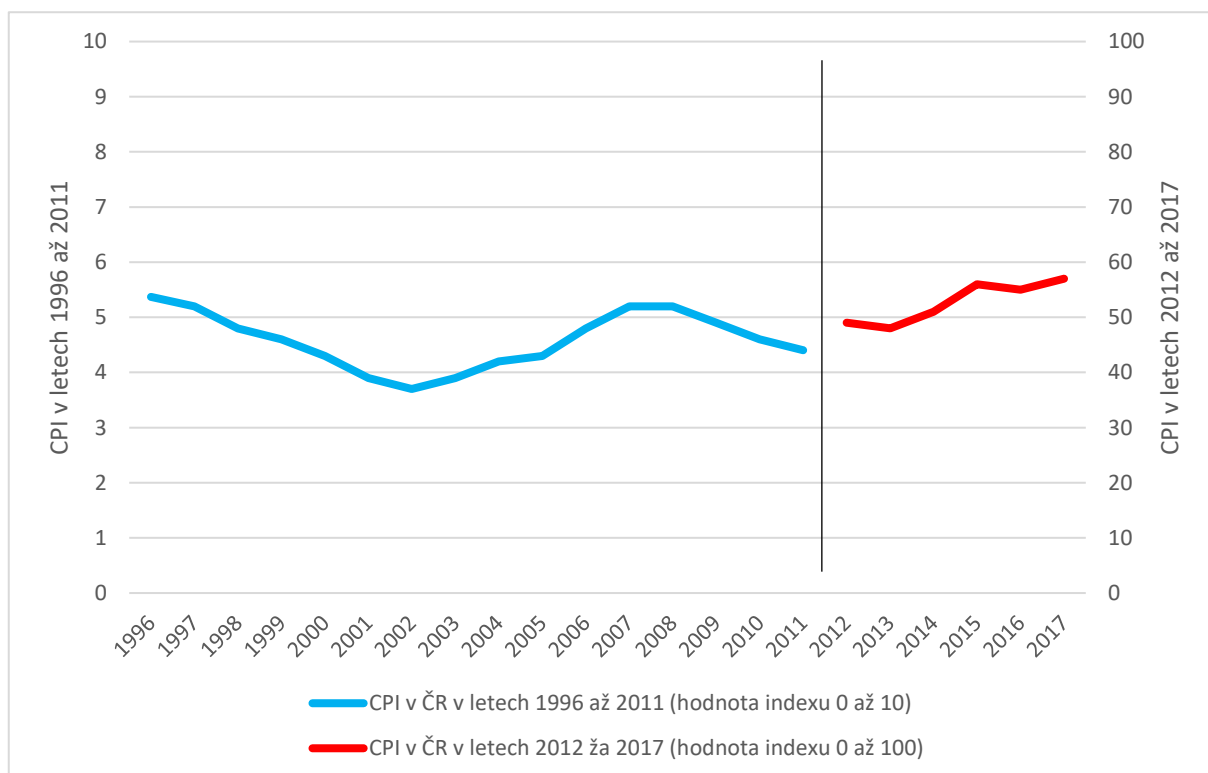
Tabulka 3: Vývoj CPI v České republice v letech 2012 až 2017

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hodnota CPI	49	48	51	56	55	57

Zdroj: Vlastní zpracování dle Transparency International

Od roku 2012 do roku 2017 došlo k růstu hodnoty indexu CPI z hodnoty 49 na hodnotu 57, čímž došlo i ke zlepšení v porovnání s ostatními zeměmi. Oproti loňskému roku, kdy se Česká republika pohoršila o 1 bod, v roce 2017 se posunula na 42. místo, které sdílí s Dominikánskou republikou, Španělskem a Kyprem. Průměr Evropské unie dosahuje výše 65 bodů, kde Česká republika stále ztrácí, ale této hodnotě se však začíná postupně přibližovat. Mezi členskými zeměmi EU se Česká republika nachází na 18. místě a jako jediná země z Visegrádské čtyřky si polepšila. Slovensko se pohoršilo o 1 bod, Polsko o 2 body a Maďarsko dokonce o 3 a nachází se na předposledním místě ze zemí EU (Transparency International, 2018).

Pro dlouhodobější srovnání vývoje indexu slouží následující graf (Obrázek 2), který zachycuje hodnoty indexu CPI od roku 1996 do roku 2017.

Obrázek 2: Vývoj CPI v České republice v letech 1996 až 2017

Zdroj: Vlastní zpracování dle Transparency International

Jak již bylo v práci uvedeno, od roku 2012 dochází k odlišnému hodnocení, kdy se index již neuvádí v hodnotách od 0 do 10, ale nově nabývá hodnot od 0 do 100. Výše uvedený graf zobrazuje tato obě rozmezí hodnocení, aby byl viditelný vývoj tohoto indexu od roku 1996 do současnosti. V průběhu let nedocházelo k nějakým zásadním výkyvům v hodnotách. V posledních letech dochází spíše k růstu hodnoty CPI.

2 ELEKTRONIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY V ČESKÉ REPUBLICCE

Tato část diplomové práce se zabývá elektronizací veřejné správy, především v České republice. Na začátku této kapitoly je potřeba nejprve definovat samotné pojmy e-government a e-governance, které představují elektronizaci veřejné správy. Dále se práce zabývá vývojem a problematikou elektronizace v České republice.

2.1 E-government a e-governance

Pojem **e-government** je zkratka anglického pojmu electronic government, což znamená elektronickou vládu. Jedná se o digitální možnost komunikace s institucemi státní a veřejné správy, tedy komunikace v elektronické podobě. Slouží k lepšímu poskytování veřejných služeb občanům a podnikům prostřednictvím informačních a komunikačních technologií, kdy jde o dostupnější, rychlejší a levnější poskytování služeb občanům. E-government také umožňuje vést elektronické spisy ve správním řízení. E-government se realizuje v mnoha oblastech vlády jak na místní, tak na celostátní úrovni. Zpočátku byl propagován jako prostředek ke zlepšení efektivnosti interního řízení. Nyní je stále více považován za důležité opatření pro vyšší přístup občanů k veřejným službám a urychlené poskytování služeb. Vláda neustále zlepšuje přístup a poskytování veřejných služeb za účelem vyššího prospěchu občanů, podnikatelů a zaměstnanců. Dochází k tvorbě nových způsobů služeb a díky tomu k dodávání modernizovaných, integrovaných a bezproblémových služeb občanům (Seongcheol et al. 2008).

E-governance, neboli elektronické řízení, se zabývá tím, jak manažeři a supervizoři využívají informační technologie a internet k tomu, aby mohli účinně využívat své funkce plánování, organizování, personalistiku, vedení a kontrolu. Soukromé firmy nebo nevládní organizace se zapojují do tohoto procesu řízení, kdy často spolupracují s vládními orgány. E-governance není omezeno pouze na veřejný sektor. Zahrnuje řízení a správu i v soukromém sektoru. E-governance je využívání informačních a komunikačních technologií s cílem zlepšit poskytování informací a služeb. Povzbuzuje se tím účast občanů v rozhodovacím procesu a zvyšuje se zodpovědnost vlády. Zahrnuje nové způsoby vedení, naslouchání občanům nebo uspořádání a poskytování služeb a informací. Obecně je považováno za širší koncept než e-government, díky změnám vztahů mezi občany a vládou, kdy cílem je zapojit občany a dát jim větší moc.

Někteří autoři (Howard, 2001; Bannister a Walsh, 2002) tvrdí, že e-government představuje podmnožinu e-governance, přesto že je hlavní. Dle nich je e-governance širší koncepce a zahrnuje využití informačních technologií vládou a občany s cílem podpořit větší zapojení občanů do řízení vládních institucí. Příkladem může být využívání internetu politickými stranami k získání názorů ve volebních obvodech efektivním způsobem nebo zveřejňování názorů a informací pro občany.

V odlišení e-governmentu a e-governance stále existují značné nejasnosti. E-governance je podstatně méně používaný pojem, zvláště v České republice je zřídka používaný. Těžko se rozlišuje, kde končí pojem e-government a kde začíná e-governance. Předpokladem je ale fakt, že e-government se zaměřuje na vládu a veřejný sektor, ať už na městské, krajské, národní nebo mezinárodní úrovni. Na rozdíl od toho se e-governance zaměřuje na správu a řízení v organizacích, ať jsou veřejné nebo soukromé, velké nebo malé. E-governance se zabývá online činnostmi vládních zaměstnanců. Tyto činnosti zahrnují například informace týkající se výpočtu důchodových dávek, přístup k důležitým aplikacím nebo spolupráci s ostatními vládními zaměstnanci kdykoliv a kdekoliv. Zásadním rozdílem e-governance je především zapojení občanů v rámci elektronizace služeb. Z důvodu složitého odlišení a prolínání těchto dvou pojmů bude v dalším textu používán souhrnný název „elektronizace“.

Informační technologie mohou snižovat náklady na vnitřní řízení. Manažeři a zaměstnanci potřebují neustálý dohled a řízení, jinak by mohli usilovat více o své vlastní zájmy. Firmy a instituce neustále rostou, proto rostou i náklady na koordinaci. Je potřeba zaměstnávat více a více manažerů, aby dohlíželi a koordinovali činnosti zaměstnanců. Informační technologie umožňují organizacím snižovat náklady na správu, jelikož díky tomu může jeden manažer dohlížet na vyšší počet zaměstnanců. Dále také dochází ke snižování počtu středních manažerů a úředníků a tím i ke snižování nákladů (Palvia, Sharma; 2015).

2.2 Vývoj elektronizace veřejné správy ve světě

Od devadesátých let dochází k rychlému vývoji informačních a komunikačních technologií, které jsou součástí mnoha procesů vlády, obchodu i každodenního života. Digitální informace narůstají na objemu a rozmanitosti. Jsou vytvářeny, sdílány a používány mnoha způsoby, mohou vytvářet soukromou i veřejnou hodnotu. Komunikační sítě pokrývají celou zeměkouli, což umožňuje všem jednotlivcům, skupinám a organizacím vzájemné působení bez ohledu na čas nebo umístění. Tyto sítě jsou však složité a ohroženy novými hrozbami, například ohrožení

soukromí, bezpečnosti a správy. Toto rizikové prostředí a nové příležitosti představují další výzvy pro veřejné služby.

Na začátku devadesátých let, přestože došlo k zavedení výpočetní techniky na úřadech vlády, většina úředníků komunikovala především osobně nebo prostřednictvím dopisů a telefonů. Fungující informační technologie zahrnovaly například zpracování textů a tabulek nebo interní emailové schránky, které obvykle fungovaly pouze uvnitř jedné budovy. Komunikace mezi institucemi a vládními úrovněmi probíhá i dnes stále formou doručování papírové pošty. Internet, globální email, notebooky nebo třeba mobilní telefony a další mobilní zařízení jsou dnes všudypřítomnými formami komunikace. Přestože i v minulosti byly mnohé rutinní činnosti podporovány počítačovými systémy, většina oficiálních vládních záznamů byla zachována a uchovávána na papíře. Dnes jsou tyto záznamy vytvořeny a uchovávány digitálně a mnohým z nich hrozí riziko vymazání. V devadesátých letech byla databáze většinou spojena s jednou službou nebo s programem zajišťovaným jedním subjektem. V dnešní době jsou stejné informace přednášeny přes síť a jsou zpřístupněny pro použití i mimo původní důvod shromažďování. Hranice mezi organizacemi, sektory a různými úrovněmi vlády jsou stále více propustné, jelikož informace se využívají v propojených organizačních sítích, které jsou často propojeny do soukromého sektoru. Občané a podniky používají stále více komunikaci prostřednictvím emailu nebo webových stránek oproti osobnímu setkání nebo komunikaci v papírové podobě.

Vládní instituce reagovaly na zlepšení pracovních procesů a podporovaly je novými technologiemi, které jsou zaměřené více na potřeby zákazníků. Během tohoto procesu byl zaveden termín e-government (elektronická vláda). Úředníci slibovali, že lidé budou mít pohodlný přístup k vládě. Zaměřovali se na využívání informací a technologií k podpoře a zdokonalování veřejných politik a vládních operací, na zapojování občanů a poskytování komplexních a včasných služeb. Šlo nejenom o služby a administrativu, ale také o demokratické procesy a vztahy mezi občany, občanskou společností, soukromým sektorem a státem. Společně představují to, co lze chápat jako e-governance (elektronické řízení). E-governance podporuje tyto vzájemně propojené cíle:

- **politický rámec** – stanovení cílů politiky a specifikace pravidel a podmínek, za kterých jsou informace shromažďovány, používány, chráněny a sdíleny;
- **vylepšené veřejné služby** – přístup založený na zásadách a orientaci na zákazníka, kterému zajišťuje přístup, pohodlí a volbu;

- **vysoká kvalita a efektivita vládních operací** – efektivita a investice do infrastruktury, reforma veřejných zakázek, schopnosti pracovníků;
- **zapojení občanů do demokratických procesů** – tzv. e-participace, která zahrnuje například dostupnost a využitelnost technologií nebo veřejnou interakci s vládou;
- **administrativní a institucionální reforma** – reforma struktur a procesů vlády, kultury vlády a veřejných služeb ve vztahu k občanům a společnosti (Dawes, 2008).

Na počátku devadesátých let byl dominantní informační technologií sálový počítač. Osobní počítač se objevil v roce 1989, avšak ve veřejném sektoru nebyl přijat zcela rychle. Běžnými systémy byly systémy pro zpracování transakcí. Docházelo k zavádění informačních technologií do vládních pracovišť, což mělo zásadní dopad na dovednosti, pracovní procesy, pracovní místa a organizační struktury. Po přijetí stolních počítačů byly nasazovány malé samostatné systémy. Místní sítě propojovaly tyto malé systémy a vytvářely základy pro sdílení informací, které byly značně omezené. Do poloviny devadesátých let byl rozsah sítí mnohem větší, ale byly vyhrazeny specifickým funkcím a institucím. Státy provozovaly různé sítě pro veřejnou bezpečnost nebo vzdělávání. Během následujících let umožnilo komerční využití internetu přenášení sítí dohromady. V tu dobu se začaly objevovat první primitivní webové stránky veřejného sektoru. Docházelo ke zlepšování informačních technologií. S vývojem v soukromém sektoru se informační a komunikační technologie začínaly chápat jako strategické prostředky pro vládu s potenciálem pomáhat tvůrcům politik přepracovávat a integrovat služby. V těchto letech se modernizoval a rozšiřoval přístup veřejnosti k telekomunikacím a vládním informacím. Později začaly experimenty s webovými stránkami, kde by návštěvníci měli možnost najít dokumenty a informace o vládních strukturách a programech. Digitální komunikace prostřednictvím emailu a webových formulářů umožňovala návštěvníkům stránek začít elektronickou interakci s vládními organizacemi. Tyto elektronické služby se staly vzorem elektronizace veřejných služeb, zaměřovaly se na elektronické transakce, kdy by mohli jednotlivci provádět některé druhy služeb spojených s vládou. Příkladem je placení daní, žádosti o studentský úvěr nebo obnovení řidičského průkazu.

Postupem času byla vyšší poptávka po informacích a vývoji širokého spektra webových aplikací a informačních zdrojů, a to díky bezdrátovým sítím a pokročilým vyhledávacím nástrojům. Vytvářela se datová úložiště založená na formálních dohodách o sdílení a společných standardech. Velké iniciativy v následujících letech v oblasti elektronické správy

se týkaly mnoha druhů služeb pro občany na internetu a celé řady administrativních operací. Šlo například o finanční řízení, mzdové účetnictví nebo různé platby.

V dnešní době přetrvává důraz na bezpečnost. Problémy elektronizace jsou dnes pro úředníky mnohem složitější a hluboce zakotvené v sociálním a organizačním kontextu. Síť spojuje velké množství dat ze stále rostoucího počtu zdrojů. Bezpečnost nabývá na důležitosti, která souvisí se zvyšující se závislostí na masivních databázích a sítích a také s potřebou chránit jednotlivce, organizace a systémy před podvody, chybami, hackery a jejich útoky. Zabezpečení je tedy velmi důležitým tématem. Ochrana soukromí se považuje za nejdůležitější součást důvěryhodných interakcí v oblastech obchodu, zdravotnictví, digitální komunikace, finančních záležitostí, vzdělávání a dalších mnoha oblastí.

2.3 Vývoj elektronizace veřejné správy v ČR

V České republice bylo v roce 1999 podávání žádostí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím první službou, kdy mohli občané využívat elektronickou poštu k vyřizování žádostí. Následně byl v roce 2000 zaveden institut elektronického podpisu, který měl přinést snadnější elektronickou komunikaci občanů s orgány veřejné moci. Uvedení do praxe trvalo další rok a půl. V roce 2003 bylo zřízeno Ministerstvo informatiky, které například prosadilo novelu zákona o elektronickém podpisu nebo povinnost úřadů provozovat elektronické podatelny. Dále byl zaveden institut elektronické značky. Postavení Ministerstva informatiky však nebylo moc silné, tak působilo spíše jako propagátor elektronické komunikace a staralo se spíše o monitorování stavu elektronizace v České republice. Každé ministerstvo si spravuje a upravuje své aplikace samo, tím pádem často záleží na zájmech jednotlivých ministrů, jak budou investovat do elektronizace svých služeb.

V rozvoji elektronizace stály určité překážky, které tento rozvoj brzdily. Zásadním problémem při budování elektronizace veřejné správy byla neexistence legislativní úpravy, která by zajišťovala potřebný rozvoj online služeb. V minulosti také nebyla stanovena žádná jednotná pravidla, která by zajišťovala sdílení dat při výkonu veřejné moci. Nemožnost sdílení dat mezi jednotlivými registry tedy bylo jednou z překážek, které znemožňovalo rozvoj elektronizace. Často byly také vydávány zvláštní předpisy, které stanovují, že písemnosti lze vydávat pouze v listinné formě, tudíž nebyl možný rozvoj elektronické formy. Listinné formy písemností způsobovaly problémy s oběhem a nakládáním, jelikož občas docházelo ke ztrátám dokumentů.

Elektronické dokumenty mohou být ukládány v centrálním skladu, čímž se zamezuje ztrátám a usnadňuje přístupnost a předávání takového dokumentu (Štědroň, 2007, str. 30-32).

2.4 Symboly elektronizace

Zavádění elektronizace je časově náročný proces. Technologický a personální rozvoj je zajišťován prostřednictvím takzvaných **eGon center**, která se nachází na krajských úřadech a také v obcích s rozšířenou působností. V centru eGon lze nalézt technologické, administrativní a vzdělávací centrum.

Implementace prochází čtyřmi etapami:

- Czech POINT (Český podací ověřovací informační národní terminál) – garantovaná služba pro komunikaci občanů se státem přes jedno univerzální místo;
- Komunikační infrastruktura veřejné správy (KIVS) – zajišťuje bezpečný přenos dat;
- zákon o e-governmentu – zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů;
- základní registry veřejné správy – databáze dat o občanech a státních i nestátních subjektech, jsou bezpečné a aktuální.

V dubnu 2011 byl eGon doplněn o systém **Klaudie**. Ten přichází s fenoménem cloud computing, což je sdílení hardwarových a softwarových prostředků prostřednictvím sítě. Klaudie zajišťuje efektivnost a úspornost ICT projektů.

Czech POINT je projekt, který má za cíl redukovat byrokracii ve vztahu občan versus veřejná správa. Umožňuje komunikaci občanů se státem prostřednictvím jednoho místa, aby občan nemusel navštívit několik úřadů při vyřizování jednoho problému. Jedná se o službu pro komunikaci se státem, prostřednictvím které občané mohou například získat a ověřit data z veřejných i neveřejných informačních systémů veřejné správy, nechat si ověřit dokumenty a listiny, převést písemné dokumenty do elektronické podoby nebo naopak elektronické do listinné, získávat informace, jak probíhá správní řízení ve vztahu k občanovi nebo podávat podání pro zahájení správního řízení (Czech POINT, 2018).

Každoročně Czech POINT vydává přes 2 miliony výstupů, kdy občané nejčastěji žádají o výpis z rejstříku trestů fyzických a právnických osob, výpis z katastru nemovitostí a výpis z veřejného rejstříku.

Komunikační infrastruktura veřejné správy (KIVS) sjednocuje různé datové linky subjektů veřejné správy do jedné datové sítě. KIVS přináší zefektivnění služeb a také značné úspory. Dochází k efektivnímu propojení mezi orgány veřejné správy a jejich informačními systémy, což umožňuje bezpečný přenos dat či nastavení procesů komunikace mezi subjekty komunikace. Nejprve bylo snahou zavedení jednotné datové sítě k bezpečnému připojení a vysokému standardu služeb. Dále šlo o odstranění monopolu poskytovatelů datových služeb. KIVS propojuje orgány veřejné správy například s Czech POINTem, Centrální místo služeb (CMS) je základní stavební prvek KIVS. Zajišťuje realizaci služeb pro výměnu dat a služeb mezi jednotlivými informačními systémy veřejné správy. Zaměstnanci a úředníci veřejné správy mají díky CMS snadnější a efektivnější přístup k informacím. CMS slouží ke komunikaci v celé veřejné správě a také v rámci Evropské unie s orgány členských států i orgány Evropské unie.

Datové schránky slouží jako elektronické úložiště a je součástí komunikace se státní správou a orgány veřejné moci. Datové schránky zřizuje Ministerstvo vnitra. Nahrazují klasický způsob doručování dokumentů v listinné podobě. Úřady mají povinnost komunikovat přes datové schránky s každým, kdo má schránku zřízenou. Ze zákona mají povinnost zřízení datové schránky všechny orgány veřejné moci, právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, advokáti, daňoví poradci a insolvenční správci (Ministerstvo vnitra, 2018).

Pro fyzické osoby tato povinnost neexistuje, avšak mohou si ji dobrovolně zřídit či ji poté kdykoliv opět znepřístupnit. Každá odeslaná zpráva je uložena, tudíž lze kdykoliv prokázat obsah odeslané zprávy. Elektronické dokumenty v datové schránce mají stejnou právní platnost jako dokumenty v listinné podobě s kulatým razítkem a jejich odeslání je bezplatné.

Jedním ze základních pilířů procesu elektronizace veřejné správy jsou **základní registry veřejné správy**. Nyní jsou považovány za součást moderního fungování veřejné správy. Základní registry slouží k efektivnějšímu využití současných technologií pro online přístupy. Registry zajišťují efektivní a bezpečnou výměnu přesných a aktuálních informací.

System základních registrů zahrnuje a správa základních registrů spravuje tyto registry:

- registr osob – jeho obsahem jsou základní identifikační údaje o všech subjektech, které mají IČO (například právnické osoby, fyzické podnikající osoby), informace o jejich provozovnách a statutárních zástupcích;

- registr obyvatel – jeho obsahem jsou referenční údaje fyzických osob žijících na území České republiky (například jméno a příjmení, datum a místo narození, adresa místa pobytu);
- registr územní identifikace, adres a nemovitostí – eviduje územní členění státu, kdy vede informace například o stavebních objektech, ulicích, pozemcích;
- registr práv a povinností – obsahem jsou údaje o vykonávaných agendách a také údaje o oprávněních k přístupu k informacím v dalších registrech (Ministerstvo vnitra, 2017).

2.5 Hodnocení úrovně elektronizace veřejné správy

Česká republika patří v hodnocení digitalizace veřejné správy mezi poslední členské státy Evropské unie. Dle Evropské komise je v České republice nízká dostupnost elektronické veřejné správy a je považována za jednu z nejpomalejších v Evropské unii (EURACTIV, 2016). K hodnocení úrovně elektronizace veřejné správy v jednotlivých zemích se používají různé indexy, jsou to například EGDI index nebo DESI index.

2.5.1 EGDI index

Index EGDI (E-Government Development Index) se používá k odhadu úrovně elektronizace veřejného sektoru. Každoročně ho sestavuje OSN (Organizace spojených národů). EGDI odráží způsob, jak země využívá informační technologie k podpoře a začlenění občanů. Index hodnotí tři hlavní faktory, kterými jsou:

- lidský kapitál (gramotnost občanů v oblasti informačních technologií);
- rozvoj sítí a infrastruktury;
- kvalita online služeb.

Hodnota indexu se pohybuje v rozmezí hodnot od 0 do 1, dle čeho jsou státy rozděleny do čtyř kategorií na země s:

- velmi vysokým EGDI (větší než 0,75);
- vysokým EGDI (od 0,5 do 0,75);
- středním EGDI (od 0,25 do 0,5)
- nízkým EGDI (nižší než 0,25).

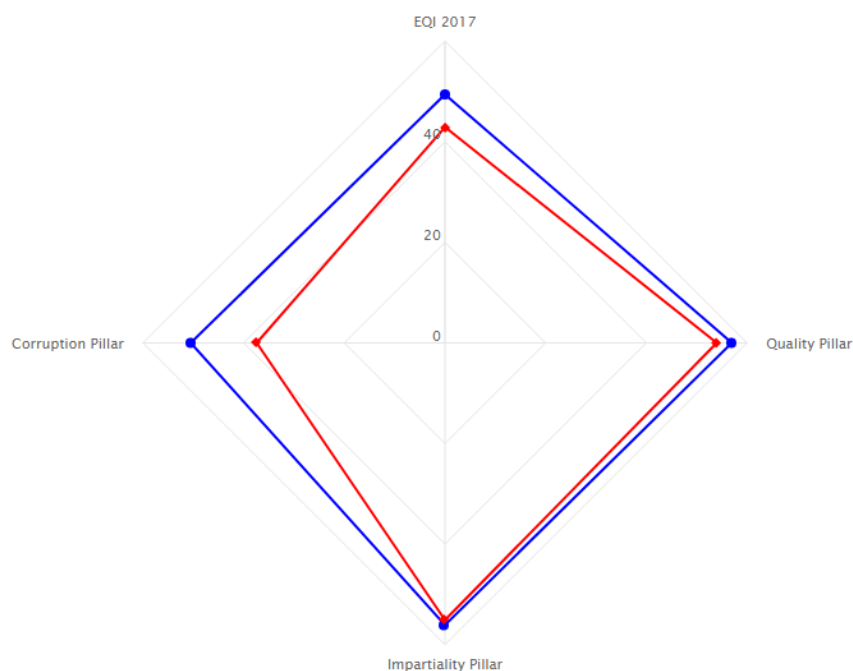
Mezi nejlépe 10 hodnocených zemí v roce 2016 patřila Velká Británie, Austrálie, Korejská republika, Singapur, Finsko, Švédsko, Nizozemsko, Nový Zéland, Dánsko a Francie. Česká republika se umísťuje v rámci zemí Evropské unie na jedné z posledních příček (UN E-Government Knowledgebase, 2017).

2.5.2 EQI index

Evropský index kvality veřejné správy, anglicky European Quality of Government Index (EQI), je index vypracováváný Katedrou kvality veřejné správy Göteborgskou univerzitou. Jedná se o jediné měřítko kvality institucí, které je dostupné na regionální úrovni v rámci Evropské unie.

Index zahrnuje kvalitu poskytování veřejných služeb, míru nestrannosti a nízkou míru korupce. Snaží se o zachycení názoru průměrných občanů, jak vnímají korupci, jakou s ní mají zkušenost a také hodnocení veřejných služeb v regionu svého bydliště. Veřejné služby občané hodnotí, zda jsou nestranné a kvalitní. Příkladem zvyšování kvality poskytovaných služeb občanům v České republice je elektronické podávání žádostí o dotace nebo platební terminál na CzechPointu.

Následující obrázek (*Obrázek 3*) zobrazuje porovnání průměru Evropské unie a České republiky v roce 2017 v podobě interaktivního pavučinového grafu.

Obrázek 3: Porovnání EQI indexu České republiky a Evropské unie v roce 2017

Zdroj: European Commission, 2017b

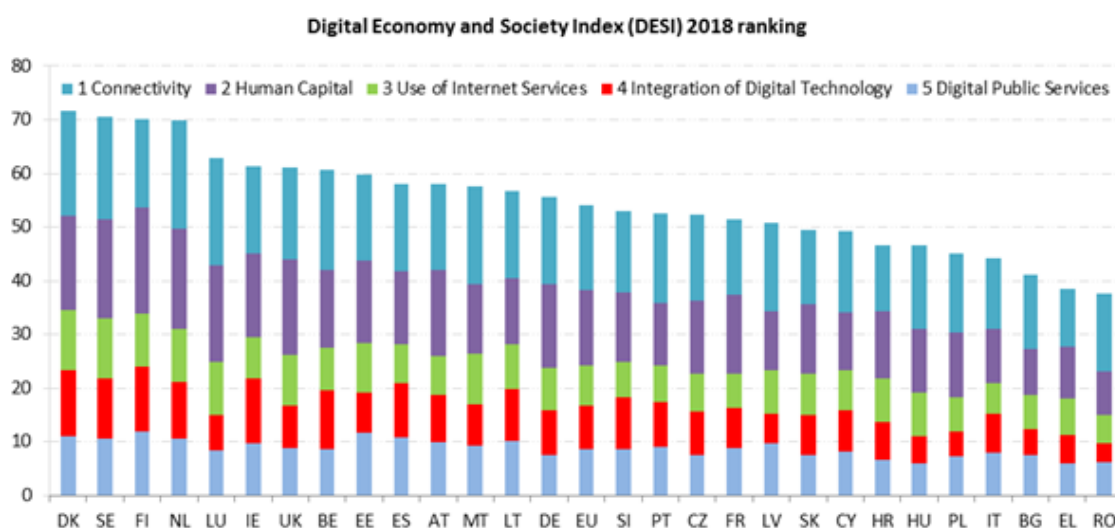
Ve všech bodech se Česká republika nachází pod průměrem Evropské unie. Hodnota EQI v roce 2017 dosahovala průměrně v Evropské unii hodnoty 49, v České republice hodnoty 43. Hodnocení neustrannosti se nejvíce blíží průměru EU, kdy EU dosahuje hodnoty 56 a Česká republika 55. Hodnocení korupce zaostává nejvíce, kdy průměr EU je 51 a Česká republika dosahuje na hodnotu o 14 nižší, a to 37. V hodnocení kvality je rozdíl o 3 body, kdy Česká republika má hodnotu 54 a ztrácí na průměr Evropské unie s hodnotou 57.

2.5.3 DESI index

Index digitální ekonomiky a společnosti (DESI) je součástí zprávy vydávané Evropskou komisí. Sleduje pokrok členských států Evropské unie v oblasti digitalizace. Česká republika zaostává za průměrem Evropské unie ve všech ukazatelích. Zpráva o digitálním pokroku v Evropě je rozdělena do následujících kapitol:

- 1. konektivita – připojení, rychlost a ceny;
- 2. lidský kapitál – využití internetu, digitální dovednosti;
- 3. využívání internetu – využití obsahu, komunikace a online transakcí;
- 4. integrace digitálních technologií – digitalizace podniků a online obchodování;
- 5. digitální veřejné služby – elektronická veřejná správa.

Na následujícím obrázku (*Obrázek 4*) je zobrazeno pořadí dle indexu DESI států Evropské unie za rok 2018.

Obrázek 4: Index DESI v zemích Evropské unie v roce 2018

Zdroj: European Commission, 2018

Česká republika za rok 2018 zaujímá mezi 28 členskými státy 18. příčku. V jediné oblasti si Česká republika oproti roku 2017 polepšila, a to konkrétně v oblasti digitálních veřejných služeb. V ostatních si svou pozici buď udržela, nebo se v ní pohoršila. Nejlépe si Česká republika vede v integraci digitálních technologií podniky, především z důvodu, že velké množství malých a středních podniků používá elektronické obchodování. Pokrytí mobilními sítěmi 4G je v České republice také dobré, dosahuje 94 %.

2.5.4 E-Participation Index

Index e-participace se používá k posouzení kvality a užitečnosti informací a služeb poskytovaných vládou země za účelem zapojení občanů do problematiky veřejné politiky. Tento index naznačuje schopnost a ochotu vlády podporovat občany při prosazování rozhodovacího a participativního rozhodování. Index je na stupnici od 0 do 1. Vyšší hodnota indexu znamená vyšší připravenost na elektronickou správu. Porovnání indexu v evropských zemích mezi roky 2005 a 2018 je uvedeno v příloze.

Nejlepšími zeměmi dle hodnocení indexu e-participace jsou Dánsko a Finsko, kde index dosahuje nejvyšší možné hodnoty 1. Hodnota indexu v České republice je 0,618 a řadí ČR na 92. místo na světě. Ve srovnání z roku 2005 si Česká republika v celosvětovém žebříčku pohoršila o 45 míst. V následující tabulce (*Tabulka 4*) je zachycen vývoj umístění České republiky od roku 2008 do roku 2018.

Tabulka 4: Vývoj umístění České republiky v indexu e-participace od roku 2008 do roku 2018

Rok	2008	2010	2012	2014	2016	2018
Umístění ČR	60.	86.	56.	122.	76.	92.

Zdroj: Vlastní zpracování dle UN E-Government Knowledgebase

Nejhoršího umístění dosáhla Česká republika v roce 2014, kdy klesla na 122. místo ze 193 možných. Momentálně se nachází přibližně v polovině celosvětového žebříčku. Pohoršení umístění značí pomalejší vývoj oproti ostatním zemím.

2.6 Vliv elektronizace na korupci ve veřejné správě

Obecně vládne snaha korupci snižovat. Dle řady studií (například Andersen, 2009; Bhatnagar, 2008; Shim, 2008; Department of Economic and Social Affairs, 2016; Andersen, Rand; 2006)

může digitalizace omezit korupci. Využití elektronizace veřejného sektoru slouží pro lepší poskytování služeb, informací a demokracie. Občané tak mají blíže k vládním informacím. Díky elektronizaci dochází ke snižování kontaktu mezi zkorumpovatelnými úředníky a občany, dále k vyšší transparentnosti a odpovědnosti. Omezený osobní kontakt tedy eliminuje spoustu příležitostí ke korupci. Vylepšení elektronizace veřejné správy souvisí také s lepší kontrolou korupce. Brown University prováděla průzkum ve 198 zemích ohledně webových stránek s informacemi přístupnými veřejnosti. V 57 zkoumaných zemích mají občané od roku 2006 plně přístupné informace a skrz tyto stránky také mají možnost nahlásit podezření na podvody a korupci. Většina zemí dává občanům možnost přímého kontaktu úředníka, což snižuje vzdálenost mezi úředníky a občany (Andersen, 2009).

Elektronizaci veřejného sektoru se v poslední době věnuje mnoho pozornosti jako jednomu z klíčových nástrojů boje proti korupci, a to díky umožnění většího přístupu veřejnosti k informacím. Organizace Transparency International měří rozsah korupce v různých zemích, identifikuje vládní instituce, kde se korupce vyskytuje nejčastěji a snaží se hledat důvody šíření korupce. Výhodou online poskytování služeb je snížení korupčních příležitostí. Vláda má přístup ke sledování finančních a administrativních transakcí a tím lze identifikovat osoby odpovědné za konkrétní rozhodnutí nebo činnosti. Díky zdokonalení účetních, monitorovacích a auditorských systémů mohou vládní instituce zajistit vyšší dohled nad veřejnými financemi. Elektronizace veřejné správy může vést k centralizaci údajů, což lze využít ke zlepšení kontroly a analýzy. Pro účely auditů pak lze použít nestranné výběry vzorku. Elektronizací se zvyšuje možnost zveřejnění nekalého jednání. Strach z následků je tak odstrašujícím prostředkem proti korupčním praktikám (Bhatnagar, 2003).

I některé případové studie z rozvojových zemí potvrzují dopad elektronizace na snižování korupce. Mnoho vlád došlo k rozhodnutí používání online služeb v oblastech jako celní úřady, daně z příjmů nebo daně z nemovitosti a prodeje nemovitosti. Při poskytování těchto služeb dochází k vyššímu kontaktu občanů a podniků s úředníky a tyto oblasti jsou vnímány jako zkorumpované.

Elektronizace může snižovat korupci několika způsoby. Dochází ke zbavování diskrétnosti, kterou se omezuje svévolné chování, které často vede ke korupci. Uchovávání údajů o transakcích umožňuje sledovat a propojovat osoby s jejich neoprávněným jednáním. Vláda také zavádí jednodušší a transparentnější pravidla. Snižování administrativní korupce

při poskytování služeb snižuje toleranci korupce u občanů. Je potřeba široké společenské vzdělání, které posiluje základní hodnoty, v tomto případě zejména poctivost.

Transparentnost může být zajištěna za předpokladu, že právní rámec země podporuje volný přístup k informacím. Mnoho zemí světa mělo v minulosti přísné zákony o státním tajemství, které byly zrušeny ve prospěch zákona o svobodě informací, a to zejména v Spojených státech amerických a v zemích Evropy. V rozvojových zemích k tomuto posunu doposud nedošlo. Se zvyšujícím se přístupem občanů k informacím musí vláda rovněž řešit rizika spojené se soukromím a bezpečností občanů (Bhatnagar, 2003).

Přínosem elektronizace může být zvýšení kvality vládních služeb s nižšími náklady, zvýšení transparentnosti, boj proti korupci a odpovědnost nebo zlepšení rozhodovacích procesů. Elektronizace snižuje korupci externě tím, že zlepšuje vztahy s občany a interně účinnější kontrolou. Dochází k efektivnější kontrole a monitorování chování zaměstnanců a snižuje se lidský zásah.

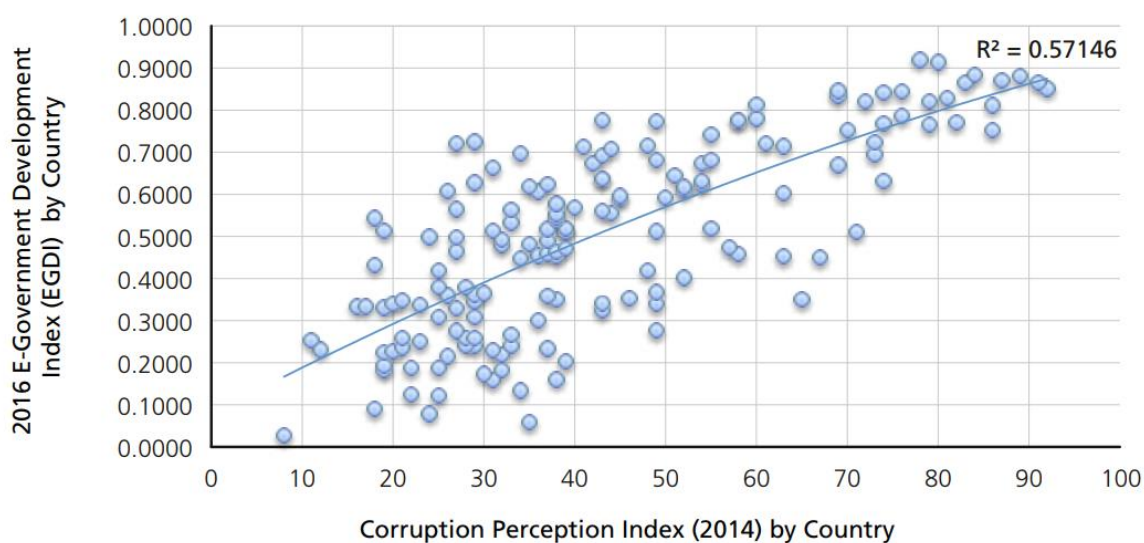
K omezení korupce přispívá vytváření profesionality, zvýšení byrokratické kvality a podpora prosazování práva ve společnosti. Kromě toho právě elektronizace může být dalším účinným prostředkem k omezení korupčního jednání. Veřejné služby jsou používány efektivněji, pokud jsou založeny na odborných znalostech.

Nadměrná pravidla a jejich nadměrné dodržování ze strany úředníků mohou způsobit poskytnutí neosobní služby lidem, kteří potřebují individuální péči. Toto chování může působit arogantním dojmem. Ukládání sankcí může snižovat morálku úředníků a potlačují výkonné poskytování služeb. Kontrola korupce je velmi nákladná, vláda se tedy také musí zaměřit na to, zda jsou protikorupční opatření nákladově efektivní nebo ne.

Jižní Korea si poradila se snížením korupce pomocí systému OPEN (Online Procedures Enhancement for Civil Application). Před zavedením tohoto systému měla místní samospráva vážné problémy s korupcí. Občané čekali velmi dlouho na vyřízení svých žádostí o služby. Čekací doba činila týdny, někdy dokonce i měsíce. Ke zkrácení tohoto procesu dávali někteří občané tzv. expresní poplatek úředníkovi, který byl zodpovědný za jejich žádost. Úředníci měli tu možnost rozhodnout si o prioritě své práce, tudíž mohli poskytnout službu rychleji občanům, kteří si zaplatili tento extra příplatek. Z tohoto důvodu byl vytvořen systém OPEN pro 54 typů služeb, kde je pravděpodobnost korupce. S novým systémem došlo k eliminaci zbytečných pracovních procesů. Žadatel má možnost sledovat, zda se žádost zpracovává a kdo ji má

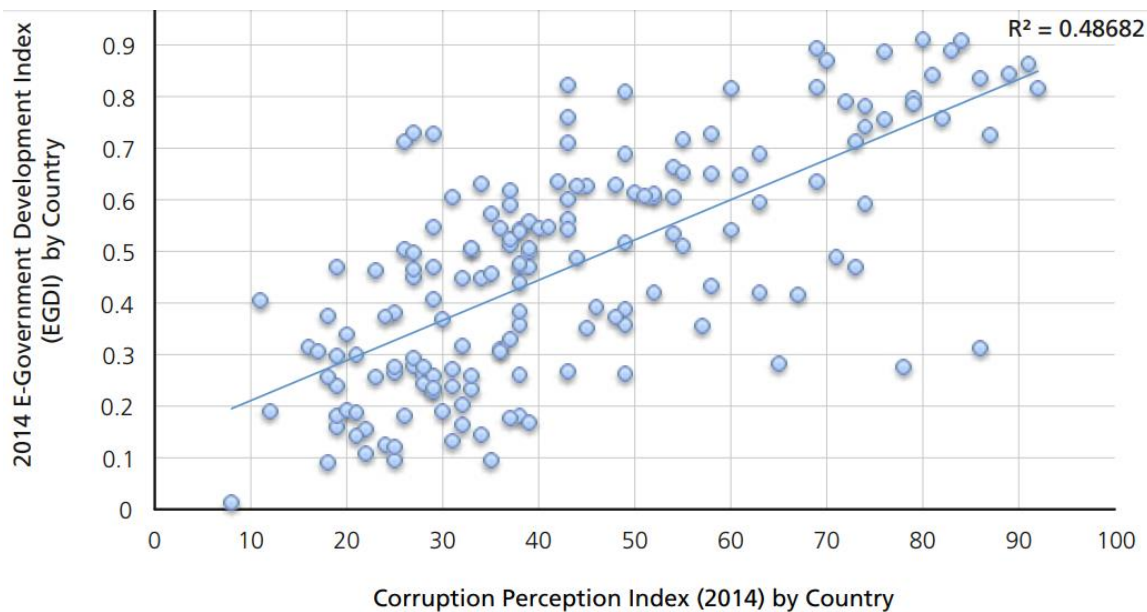
oficiálně přidělenou. Na webových stránkách jsou k dispozici veškeré kontakty, každý tedy může kontaktovat úředníka, který se zabývá právě jeho případem. Zpětně jsou prováděny různé kontroly. Systém vyhledává a kontroluje seznam zpožděných žádostí. Příčiny zpoždění a výsledky jsou odeslány na příslušné oddělení k následnému řešení. Dle odborné studie (Shim, 2008) dochází vlivem elektronizace ke snižování korupce. Podle vypočítaných koeficientů autor došel k závěru, že 1% změna v elektronizaci snižuje korupci o 0,1 %. Kromě elektronizace mají vliv i další faktory jako politická stabilita a kompetence vládních úředníků.

Země se snaží podstatně omezovat korupci a podplácení ve všech možných podobách. Údaje potvrzují, že existuje silná pozitivní korelace mezi vývojem elektronické správy a Indexem vnímání korupce CPI. Země s vysokou mírou korupce ve veřejném sektoru obecně mají špatné schopnosti dosáhnout poskytování veřejných služeb pomocí informačních a komunikačních technologií. Následující *Obrázek 5* a *Obrázek 6* ukazují silnou pozitivní korelaci mezi údaji indexu EGDÍ pro roky 2014 a 2016 a indexem CPI pro rok 2014 (Department of Economic and Social Affairs, 2016).

Obrázek 5: Korelace indexu EGDÍ v roce 2016 a indexu CPI v roce 2014

Zdroj: UNITED NATIONS E-GOVERNMENT SURVEY 2016

Obrázek 6: Korelace indexu EGDI v roce 2014 a indexu CPI v roce 2014

Zdroj: UNITED NATIONS E-GOVERNMENT SURVEY 2016

Další studie (Mistry, Jalal, 2012) zkoumá vztah mezi korupcí a elektronizací veřejných služeb, pomocí indexů CPI a EGDI. Potvrzuje, že elektronizace má vliv na snižování korupce. Je očekáván pozitivní vztah, že korupce klesá s nárůstem informačních technologií. Tento vztah je potvrzen dle výsledků regresní analýzy. Studie zahrnuje i kontrolní proměnnou míru úrovně rozvoje země a reálné HDP na obyvatele. Regrese dokazují, že změny ve využívání elektronizace vedou ke změnám v korupci v rozvojových i rozvinutých zemích. Koeficient pro změnu EGDI je 1,1674. To znamená, že 1% změna EGDI vede ke snížení korupce o 1,17 %.

Výsledky jiných studií (Pathak, Singh, Belwal & Smith; 2007) potvrzují pozitivní vztah mezi elektronickou vládou a korupcí. Autoři došli k závěru, že v Etiopii elektronická vláda může vysvětlovat maximálně 8,2 % rozdílu v omezení korupce. To ukazuje, že elektronizace je důležitá v boji proti korupci, ale také má své limity. Dle názoru respondentů více jak polovina lidí považuje korupci ve veřejné správě za vysokou, což vede k negativnímu vnímání veřejných služeb.

Studie zabývající se vlivem různých faktorů na míru korupce (Elbahnasawy, 2014) potvrzuje vše výše uvedené. Při udržení ostatních faktorů na konstantní úrovni, zvýšení elektronizace o jednu standardní odchylku (0,2 bodové zvýšení indexu elektronizace) vede ke snížení vnímání korupce o 0,25 až 0,43 bodu. Dále jsou uvedeny další faktory, které také ovlivňují korupci. Například se jedná o výkonnosti ekonomiky (měřená pomocí HDP). Každé

zvýšení HDP o jeden standardní vzestup (12 739 dolarů na obyvatele) snižuje korupci o 0,04 až 1,01 bodu. Vliv má také rozsah a kvalita online služeb, kdy zvýšení standardní odchylky (0,24 bodu) snižuje korupci o 0,15 bodu. Korupci výrazně ovlivňuje také kvalita právního prostředí, která zahrnuje úroveň práva nebo justici sloužící mocným k prosazování vlastních zájmů. Zvýšení standardní odchylky rule-of-law indexu (o 1,01 bodu) snižuje korupci o 0,45 až 0,61 bodu.

2.7 Novinky v elektronizaci ČR

Na začátku července 2018 Ministerstvo vnitra ČR spustilo na Portále veřejné správy nový Portál občana. Ten se má do budoucna stát vstupní branou k veškerým elektronickým službám státu. V současné době je občanům k dispozici 37 elektronických služeb, ke kterým se lze přihlásit díky nově spuštěné eObčance. Díky této službě mohou lidé online získat například potvrzení o bezdlužnosti, výpis z rejstříku trestů nebo informace o pracovní neschopnosti. Do budoucna je v plánu také možnost bezpečně a důvěrně komunikovat se všemi orgány státní správy, úřady obcí a měst nebo také dokonce s orgány Evropské unie (Ministerstvo vnitra ČR, 2018).

V červenci téhož roku se konalo v Praze první česko-korejské fórum o spolupráci ve veřejné správě a e-governmentu. Sešel se zde náměstek ministra vnitra pro řízení sekce informačních a komunikačních technologií Jaroslav Strouhlas s náměstkem ministra vnitra a bezpečnosti Korejské republiky BoKyun Shim. Tito dva podepsali memorandum o spolupráci. Korejská republika zaujímá první příčky v oblasti elektronizace veřejné správy v průzkumech Organizace spojených národů, tudíž je tato spolupráce a vzájemná výměna informací pro Českou republiku přínosem (Ministerstvo vnitra ČR, 2018).

3 ANALÝZA VLIVU ELEKTRONIZACE VEŘEJNÉ SPRÁVY NA OMEZOVÁNÍ KORUPCE V ČESKÉ REPUBLICE A ZVOLENÉM SOUBORU ZEMÍ

Již v úvodu práce bylo zmíněno, že cílem předkládané diplomové práce je analyzovat vliv elektronizace veřejné správy na omezování korupce v České republice a zvoleném souboru zemí. Pro analýzu byla použita skupina 113 zemí z celého světa bez ohledu na jejich geografickou příslušnost či politické zřízení. Seznam zkoumaných zemí je přiložen v příloze. Jedná se o soubor zemí, které jsou zahrnuty do hodnocení všech zkoumaných proměnných po celé analyzované období. Zvoleno bylo časové období od roku 2003 do roku 2017. Toto časové rozmezí by mělo umožnit zachytit vliv elektronizace a ostatních faktorů na míru korupce ve veřejné správě. V práci jsou použity různé statistické techniky k určení vztahu a závislosti proměnných. Jedná se o grafickou interpretaci pomocí tzv. Bag plots, Spearmanův korelační koeficient a lineární regresní analýza. Výstupy analýzy, tabulky a grafy, jsou získány pomocí softwaru Statistica 12. Na základě empirických studií byly zvoleny faktory ovlivňující korupci ve veřejné správě. Analýza nejprve probíhá na celém vzorku zemí. Po určení vzájemných vztahů proměnných na celém zvoleném souboru je analýza provedena na dvou menších celcích, kdy jsou země rozděleny na dvě skupiny podle ukazatele míry korupce CPI z roku 2017. První celek zahrnuje 56 zemí vyšším hodnocením míry korupce, druhý celek obsahuje zbylých 57 zemí s nižším hodnocením korupce. Na těchto souborech bude zjišťováno, zda omezování korupce v zemích s nižší mírou korupce více závisí na zvolených proměnných či nikoliv.

Faktorem ukazujícím míru korupce v zemi byl pro analýzu zvolen ukazatel **Index vnímání korupce (CPI)**. V teoretické části práce bylo uvedeno, že v roce 2012 došlo ke změně škály hodnocení u indexu CPI (dříve od 0 do 10, nyní od 0 do 100). Z důvodu potřeby dlouhodobějšího srovnání bylo pro analýzu u dat týkajících se míry korupce od roku 2012 převedeno nynější hodnocení na škálu dřívějšího hodnocení, tedy od 0 do 10 (například hodnota 85 převedena na 8,5). Hlavním faktorem ovlivňující korupci, který je zahrnut ve všech částech analýzy, byla zvolena úroveň elektronizace v zemi, měřená pomocí **Indexu rozvoje e-governmentu (EGDI)**. Elektronizace veřejné správy však není jediným faktorem ovlivňujícím míru korupce v zemi. Jak uvádí odborná studie (Elbahnasawy, 2014), existuje mnoho dalších faktorů, které mohou mít vliv na míru korupce v zemi. Na základě této studie byly pro další analýzu vybrány další dva faktory, u kterých bude prokazován vliv na omezování korupce v zemi. Prvním z těchto faktorů je úroveň ekonomiky dané země, zastoupena ukazatelem **HDP (hrubý domácí produkt)**, který určuje výkonnost ekonomiky. V analýze

jsou použita data v podobě HDP v paritě kupní síly na obyvatele, což umožňuje mezinárodní srovnávání díky vyloučení rozdílů v cenových úrovních zemí. Dalším faktorem je kvalita právního prostředí, která je určována pomocí **rule-of-law indexu**, který nabývá hodnot od -2,5 do 2,5. Čím vyšší hodnota indexu, tím lepší kvalita právního prostředí. Tento index vydávaný Světovou bankou sleduje dodržování práva a měří výkonnost práva pomocí 8 dílčích faktorů. Mezi tyto faktory patří například omezení pravomocí vlády, absence korupce nebo civilní a trestní soudnictví. Podle odborné literatury lze očekávat, že všechny faktory budou mít pozitivní vliv na snižování míry korupce.

3.1 Metodika

Za účelem naplnění cíle diplomové práce bude využita grafická interpretace tzv. Bag plots, Spearmanův korelační koeficient pro měření síly vztahu proměnných a lineární regresní analýza, s jejíž pomocí lze posoudit vliv vybraných proměnných na míru korupce. Všechna testování jsou prováděna s 5% hladinou významnosti. Využité odhady parametrů jsou vyvozeny z metody nejmenších čtverců.

Bag plots jsou generalizované dvoudimenzionální grafy, které slouží ke grafické interpretaci statistických dat. Používá se k popsání jevu pomocí dvou vysvětlujících proměnných. Bag plot je zobecnění krabicového grafu, který se používá pro vizualizaci jednorozměrných dat. V případě Bag plots se jedná o data dvourozměrná. Kombinace závisle a nezávisle proměnné jednotlivých zemí představují body v grafu. Ve vnitřní tmavomodré části leží 50 % pozorování (mezi prvním a třetím kvartilem) a medián zkoumaných pozorování, který je označen tmavým čtvercem. Vnější oblast bagu tvoří světlemodrá část obsahující ostatní státy, které mají více odlišné hodnoty než státy v tmavé oblasti, nejsou to však odlehlé hodnoty. Mimo tyto dvě oblasti leží odlehlé hodnoty, ty jsou označeny hvězdičkou. Graf také ukazuje další charakteristiky, a to například pozici státu v rámci hodnocených zemí. Orientace bagu ukazuje vztah mezi hodnocenými proměnnými. Pozitivní vztah mezi hodnocenými proměnnými lze předpokládat při rostoucím bagu, negativní vztah naopak při bagu klesajícím.

Spearmanův korelační koeficient je neparametrická metoda, který určuje těsnost vzájemného korelačního vztahu mezi sledovanými veličinami. Při výpočtu využívá pořadí hodnot sledovaných veličin. Na rozdíl od Pearsonova korelačního koeficientu tedy nevyžaduje normalitu dat, proto byl zvolen pro analýzu. Nejprve je definována nulová hypotéza, která tvrdí, že mezi sledovanými proměnnými není korelační vztah. Ověřování stanovené hypotézy

se zakládá na porovnání hladiny významnosti s p-hodnotou, kterou vygeneruje software Statistica 12. Z hodnoty koeficientu korelace lze určit těsnost vzájemného korelačního vztahu mezi sledovanými proměnnými. Koeficient může nabývat hodnot v rozmezí od -1 do 1 včetně. V případě blížící se hodnoty koeficientu ke krajním hodnotám (-1 nebo 1), jde se o velmi silný vzájemný korelační vztah mezi sledovanými proměnnými. V případě kladného koeficientu nastává pozitivní (přímý) korelační vztah, záporná hodnota koeficientu naznačuje vztah negativní (nepřímý).

Lineární regresní analýza je metoda, pomocí níž se odhaduje hodnota závislé proměnné na základě znalosti nezávisle proměnných. V případě jedné nezávisle proměnné se jedná o jednoduchou regresi, která popisuje vztah mezi závisle proměnnou a jednou nezávisle proměnnou (tzv. regresor). Vícenásobná regrese na rozdíl od jednoduché se využívá v případě více nezávislých proměnných, tedy když závislá proměnná závisí na dvou a více regresorech. Vzorec lineární regrese lze vyjádřit následovně:

$$y = \alpha + \beta_1 * x_1 + \beta_2 * x_2 + \dots + \beta_n * x_n + \varepsilon \quad (1)$$

Parametr y je závisle proměnná, parametry x značí nezávisle proměnné. Alfa (α) určuje vzdálenost průsečíku regresní přímky s osou y od počátku souřadnic (hodnota regresní funkce pro $x = 0$). Beta (β) jsou regresní koeficienty, které udávají, o kolik se změní závisle proměnná, když se zvětší hodnota nezávisle proměnné o jednotku. Index n značí počet nezávislých proměnných. Symbol ε značí reziduální rozptyl. Jedná se o grafické znázornění vzdálenosti bodů od přímky (Víšek, 1998).

Pro úspěšnou interpretaci vícenásobné regresní analýzy musí data splňovat základní předpoklady, které zajistí nezkrácené výsledky analýzy. Mezi tyto předpoklady patří:

- závisle proměnná Y i nezávislá proměnná X musí být metrické (intervalová úroveň);
- nezávisle proměnné by neměly být vysoce korelovány (závislé) z důvodu spolehlivosti dat;
- lineární tvar proměnných (absence lineárního tvaru způsobuje neodhalení důležitých vztahů);
- nepřítomnost odlehlých hodnot (narušují odhady parametrů rovnice);
- normální rozdělení proměnných, které zaručuje přesnost výsledků;

- homogenita rozptylu, což znamená, že rozptyl v datech jedné proměnné by měl být víceméně shodný pro všechny hodnoty ostatních proměnných (Víšek, 1998).

Odhad míry korupce v závislosti na hodnocení elektronizace pomocí jednoduché lineární regrese má tvar:

$$CPI = \alpha + \beta * EGDI + \varepsilon, \quad (2)$$

kde CPI je hodnocení míry korupce v zemi a EGDI je hodnocení elektronizace země. Odhad změny v míře korupce vyvolaný změnou elektronizace lze zapsat jako následující model:

$$\Delta CPI = \alpha + \beta * \Delta EGDI + \varepsilon, \quad (3)$$

kde ΔCPI je změna v míře korupce a $\Delta EGDI$ je změna v hodnocení elektronizace. Ve vícenásobné lineární regresi lze odhad míry korupce v závislosti na hodnocení elektronizace, výkonnosti ekonomiky a kvality právního prostředí zapsat jako regresní funkci ve tvaru:

$$CPI = \alpha + \beta_1 * EGDI + \beta_2 * HDP + \beta_3 * ruleoflaw + \varepsilon, \quad (4)$$

kde CPI je míra korupce země. EGDI je hodnocení elektronizace, HDP značí výkonnost ekonomiky a ruleoflaw je hodnocení kvality právního prostředí. Pro změnu míry korupce vyvolanou změnou elektronizace, výkonnosti ekonomiky a kvalitou právního systému lze využít následující model:

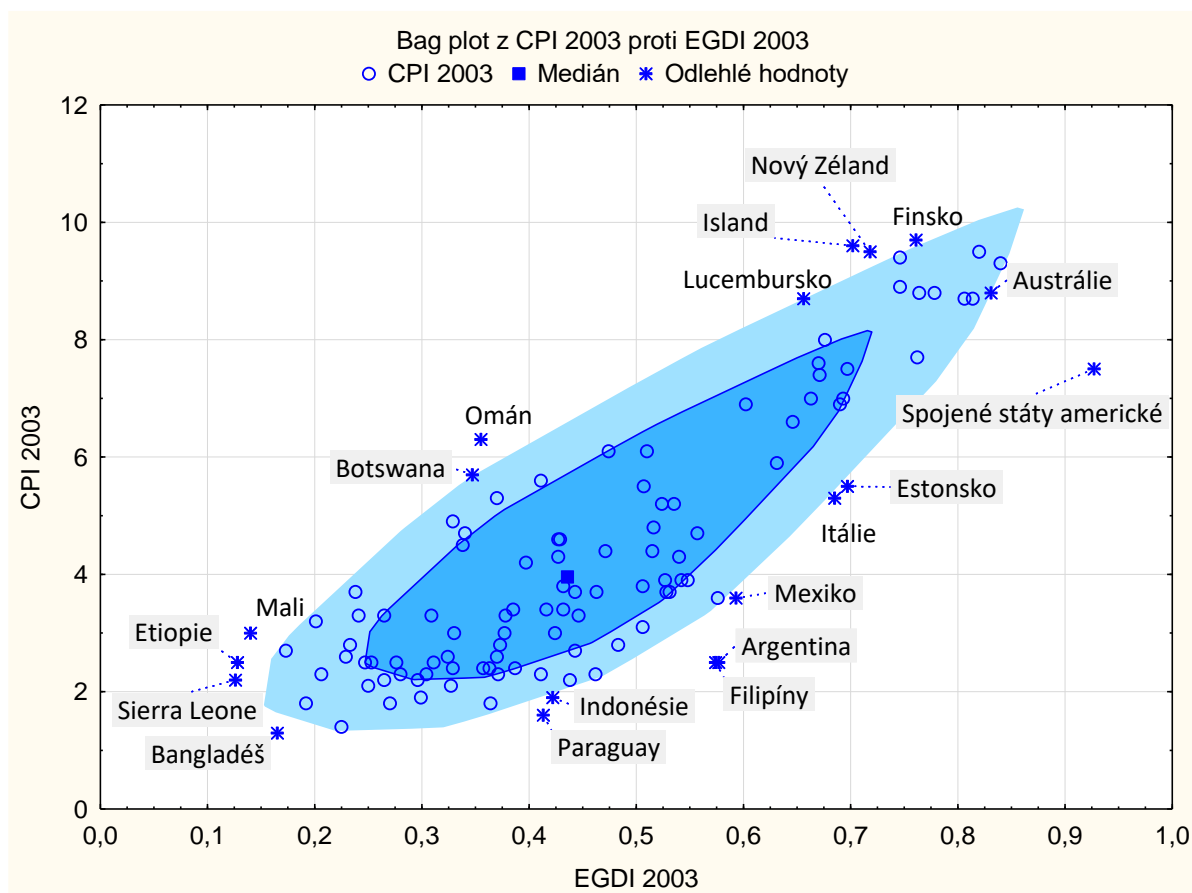
$$\Delta CPI = \alpha + \beta_1 * \Delta EGDI + \beta_2 * \Delta HDP + \beta_3 * \Delta ruleoflaw + \varepsilon, \quad (5)$$

kde ΔCPI je změna hodnocení míry korupce, $\Delta EGDI$ je změna hodnocení elektronizace země pomocí indexu rozvoje e-governmentu, ΔHDP označuje změnu výkonnosti ekonomiky země a $\Delta ruleoflaw$ značí změnu indexu rule-of-law, tedy změnu v hodnocení kvality právního prostředí.

3.2 Grafická interpretace proměnných CPI a EGDI

Předkládaná diplomová práce se zabývá především vztahem mezi mírou korupce ve veřejné správě a úrovní elektronizace v dané zemi. Ke grafickému znázornění tohoto vztahu, míry korupce a elektronizace v zemi, budou použity grafy v podobě Bag plots. Ty jsou používány k vizualizaci dvourozměrných dat. Zkoumanými roky jsou rok 2003 a 2017. Do grafické interpretace budou zahrnuty všechny země ze zkoumaného souboru 113 zemí. Z grafu budou patrné odlehle hodnoty a orientace bagu naznačí pozitivní či negativní vztah mezi proměnnými.

Následující *Obrázek 7* zobrazuje Bag plot zvoleného souboru zemí. Využita jsou data z roku 2003. Na ose x je nanesen index hodnotící elektronizaci v zemi EGDI 2003, na ose y je index hodnotící míru korupce v zemi CPI 2003.

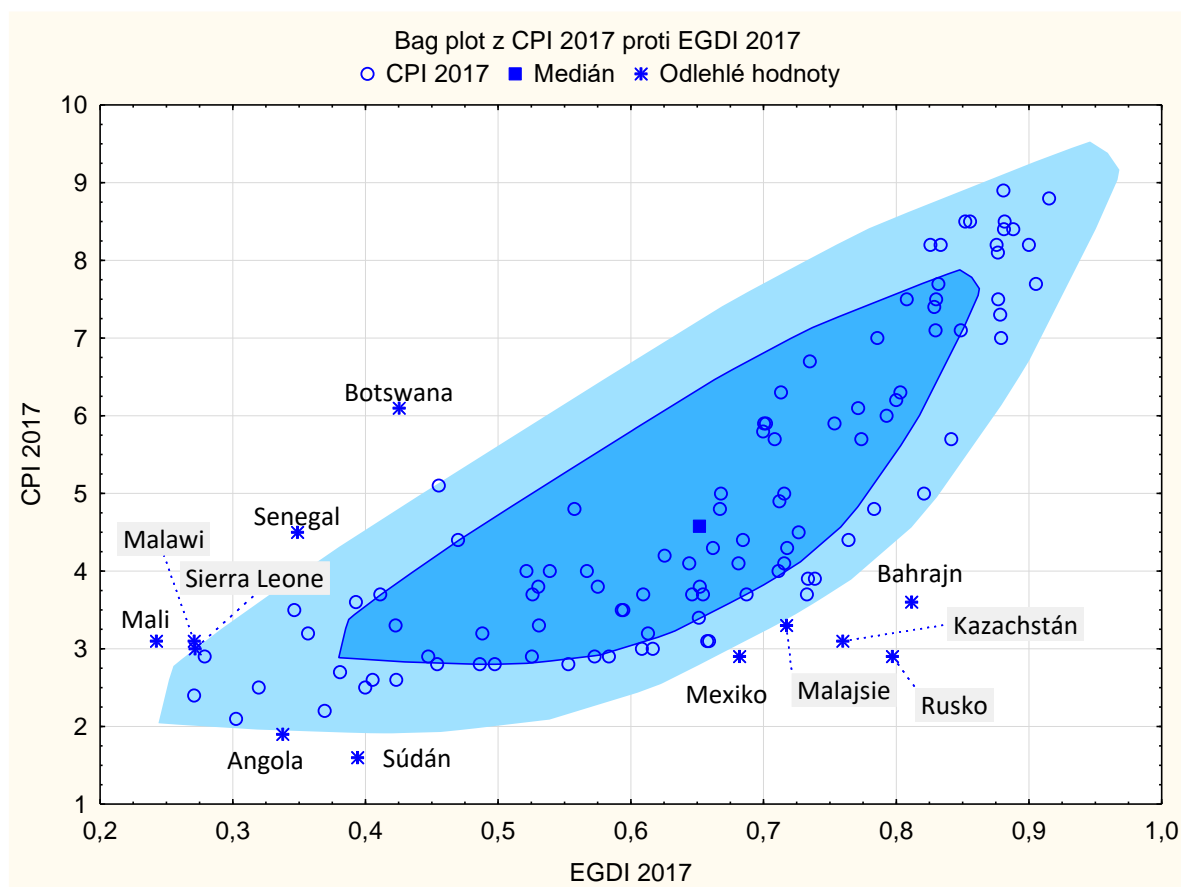

Obrázek 7: Bag plot CPI 2003 vs. EGDI 2003

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Lepší schopnost využívání informačních technologií ve veřejné správě je patrná díky vyšším hodnotám EGDI. Nižší míra korupce v zemi se značí vyššími hodnotami indexu CPI. Na první pohled viditelný pozitivní sklon bag plotu potvrzuje pozitivní vztah mezi mírou korupce a úrovní elektronizace ve zvoleném souboru zemí v roce 2003. V bag plotu je několik odlehlých zemí, ať už z pohledu hodnocení míry korupce či využívání elektronizace. Nejvíce zaostávající zemí v oblasti korupce je Bangladéš, který v roce 2003 dosáhl v hodnocení míry korupce hodnoty jen 1,3 z možných 10. Dalšími zaostávajícími zeměmi jsou například Sierra Leone, Etiopie nebo Mali. Spojené státy americké předběhly ostatní země v hodnocení elektronizace veřejné správy. Za rok 2003 hodnocení elektronizace v této zemi dosáhlo s velkým náskokem hodnoty 0,927, druhá nejlepší země Švédsko má hodnotu 0,840. Dle hodnocení míry korupce předčilo ostatní Finsko, a to s nejvyšší hodnotou 9,7 z 10. *Obrázek 8* zobrazuje bag plot

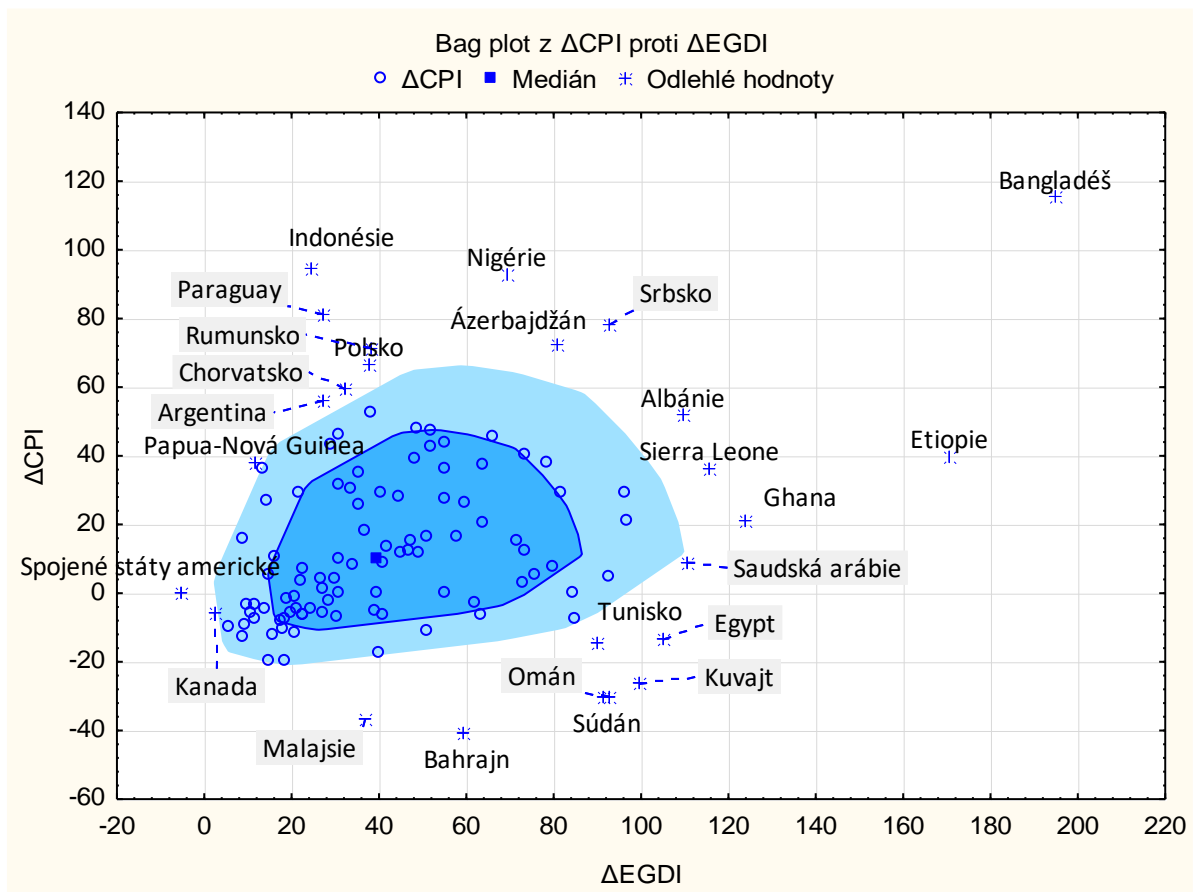
zvoleného souboru zemí, pro data z roku 2017. Na ose x je naneseno hodnocení elektronizace EGDI 2017 a na ose y hodnocení korupce CPI 2017.

Obrázek 8: Bag plot CPI 2017 vs. EGDI 2017

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

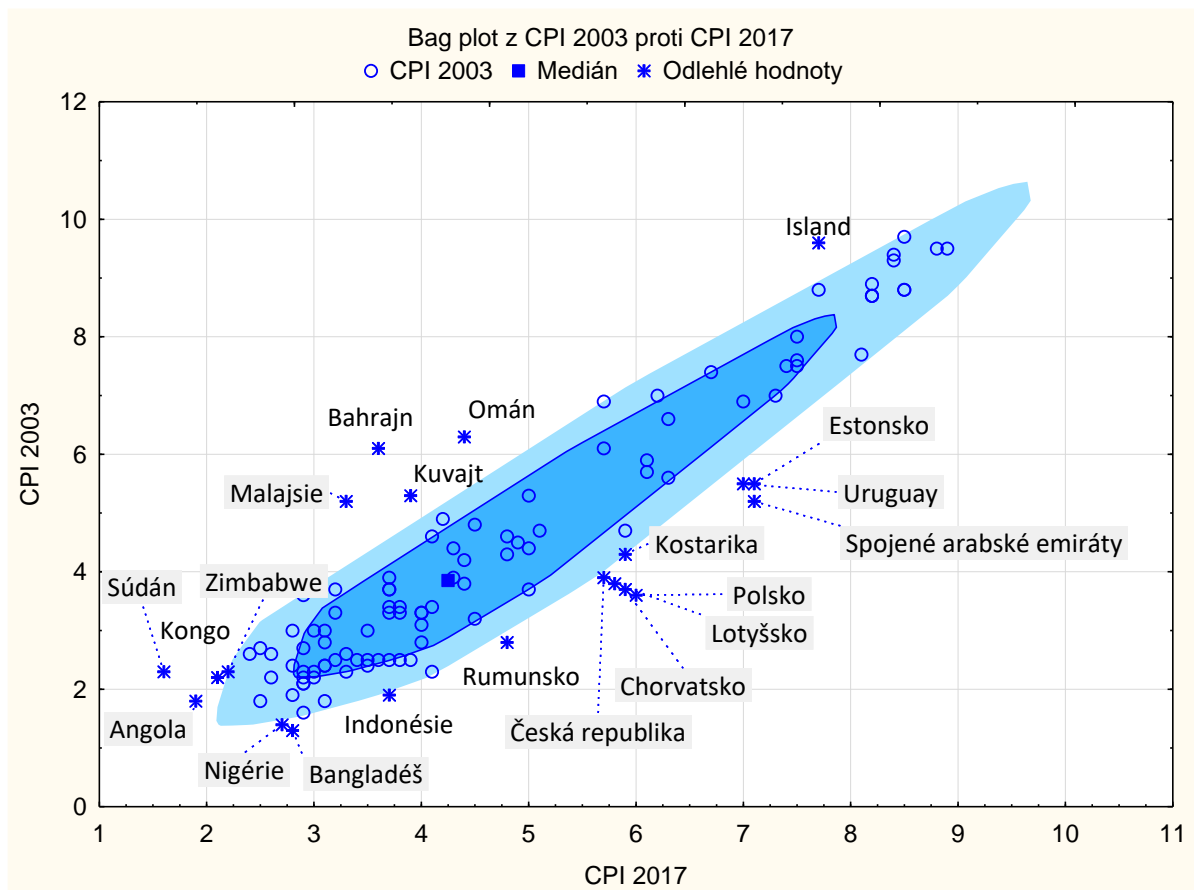
U proměnných pro rok 2017 byl rovněž prokázán pozitivní vztah mezi mírou korupce a elektronizace ve veřejné správě, který je zřejmý z pozitivního sklonu. Graf také obsahuje několik odlehlých hodnot. Nejvíce odlehlou zemí, co se týče využití elektronizace ve veřejné správě, je Bahrajn a Mali. I přes nízké hodnocení míry korupce dosahující hodnoty pouze 3,6 bodů, došlo v případě Bahrajnu ke zlepšení hodnocení elektronizace v oblasti veřejné správy na hodnotu 0,812. Oproti tomu země Mali je odlehlým bodem kvůli velmi nízkému využití elektronizace ve veřejné správě, což dokazuje nejnižší hodnota ze všech zkoumaných zemí 0,242. Dle hodnocení míry korupce je nejvíce odlehlou zemí Súdán, a to s hodnotou Indexu vnímání korupce jen 1,6. *Obrázek 9* zobrazuje bag plot zvoleného souboru zemí pro změny CPI a EGDI v letech 2003 až 2017. Na ose x je nanesena změna hodnocení elektronizace Δ EGDI a na ose y změna hodnocení korupce Δ CPI.

Obrázek 9: Bag plot Δ CPI vs. Δ EGDI

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

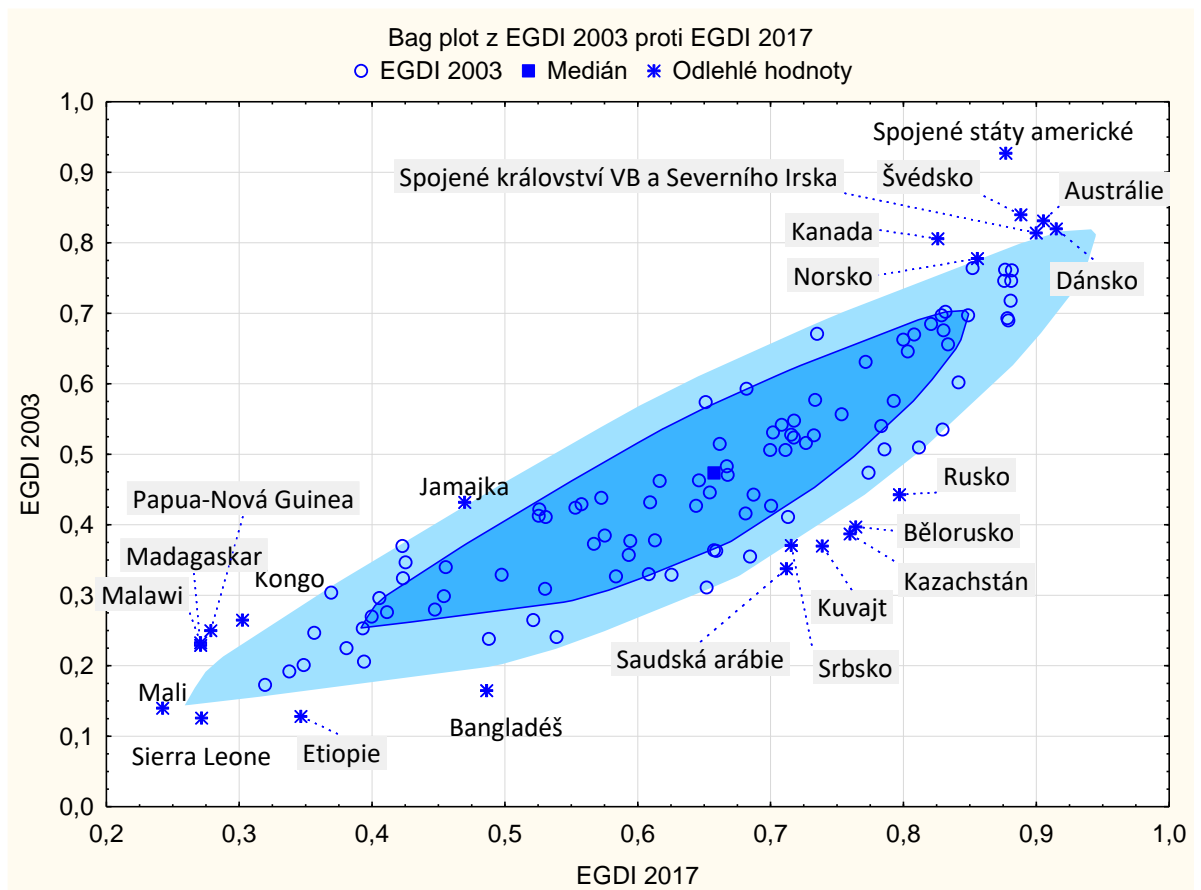
Pro změny v hodnotách lze pozorovat mírný pozitivní sklon bag plotu, tudíž lze předpokládat pozitivní vztah mezi proměnnými, tj. elektronizací a mírou korupce ve veřejné správě. Graf obsahuje poměrně velké množství odlehlých hodnot. Nejvíce odlehlá hodnota patří zemi Bangladéš. Ta dosáhla největších změn v obou proměnných. Změna míry korupce ve veřejné správě mezi lety 2003 až 2017 byla 115 %, změna hodnocení elektronizace byla téměř 195 %. Další výrazněji odlehlou zemí je Etiopie. Ve sledovaném období došlo v Etiopii k druhé nejvyšší změně hodnocení elektronizace, a to o 170 %. Mezi odlehlé hodnoty se dále řadí například Malajsie, Bahrajn, Súdán nebo Kuvajt, to především kvůli negativní změně v hodnocení míry korupce ve sledovaném období. Cílem následujícího bag plotu je analyzovat vývoj zkoumaných zemí z hlediska jejich hodnocení míry korupce v období od roku 2003 do roku 2017. Tento bag plot zobrazuje *Obrázek 10*, kde na ose x je nanesen Index vnímání korupce za rok 2017 a na ose y tento index za rok 2003.

Obrázek 10: Bag plot CPI 2003 vs. CPI 2017

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Pozitivní sklon grafu ukazuje, že ve sledovaném období dochází k růstu tohoto hodnocení. Průměrný růst hodnocení míry korupce ve veřejné správě mezi roky 2003 až 2017 byl 15,5 %. V grafu se nachází více odlehlých hodnot, které jsou více odlišné ve změně hodnocení míry korupce než ostatní. Jednou z odlehlých zemí je Island, u kterého došlo ke snížení hodnoty indexu z 9,9 na 7,7. Zatímco v roce 2003 byla druhou nejlépe hodnocenou zemí, v roce 2017 se propadla na 13. příčku. Dalšími odlehlými zeměmi s nízkými hodnotami hodnocení míry korupce jsou například Angola, Súdán, Kongo, Zimbabwe, Nigérie či Bangladéš. Následující *Obrázek 11* má za cíl analyzovat vývoj zkoumaných zemí z hlediska jejich využití elektronizace ve veřejné správě v letech 2003 až 2017. Na ose x je naneseno hodnocení dle indexu EGDI z roku 2017 a na ose y hodnocení dle indexu EGDI za rok 2003.

Obrázek 11: Bag plot EGDÍ 2003 vs. EGDÍ 2017

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Bag plot má opět pozitivní sklon, což značí růst hodnocení elektronizace veřejné správy v letech 2003 až 2017. Průměrný růst tohoto hodnocení dosahuje ve sledovaných letech 47,4 %. Celkově tedy dochází k většímu využívání informačních technologií ve veřejné správě. V grafu se opět nachází větší množství odlehlých hodnot. Nejvíce odlehnou zemí v případě vyšších hodnot EGDÍ jsou Spojené státy americké, které ostatní země převyšují hodnocením elektronizace veřejné správy v roce 2003 hodnotou dosahující 0,927. Další odlehlé body u vyššího hodnocení elektronizace patří například zemím jako Austrálie, Švédsko či Kanada. V případě nízkého hodnocení dle EGDÍ se mezi odlehlé země řadí Sierra Leone, s nejnižším hodnocením v roce 2003, Mali s nejnižším hodnocením v roce 2017, dále také Malawi, Etiopie, Madagaskar či Papua-Nová Guinea.

3.3 Analýza potenciálního vlivu elektronizace veřejné správy na míru korupce ve zvoleném souboru zemí

Následující *Tabulka 5* uvádí Spearmanův korelační koeficient pro proměnné hodnotící míru korupce a úroveň elektronizace všech 113 zkoumaných zemí ve sledovaném období mezi roky 2003 až 2017. Určuje těsnost vzájemného korelačního vztahu mezi sledovanými veličinami. Tučně zvýrazněné hodnoty označil program Statistica za statisticky významné.

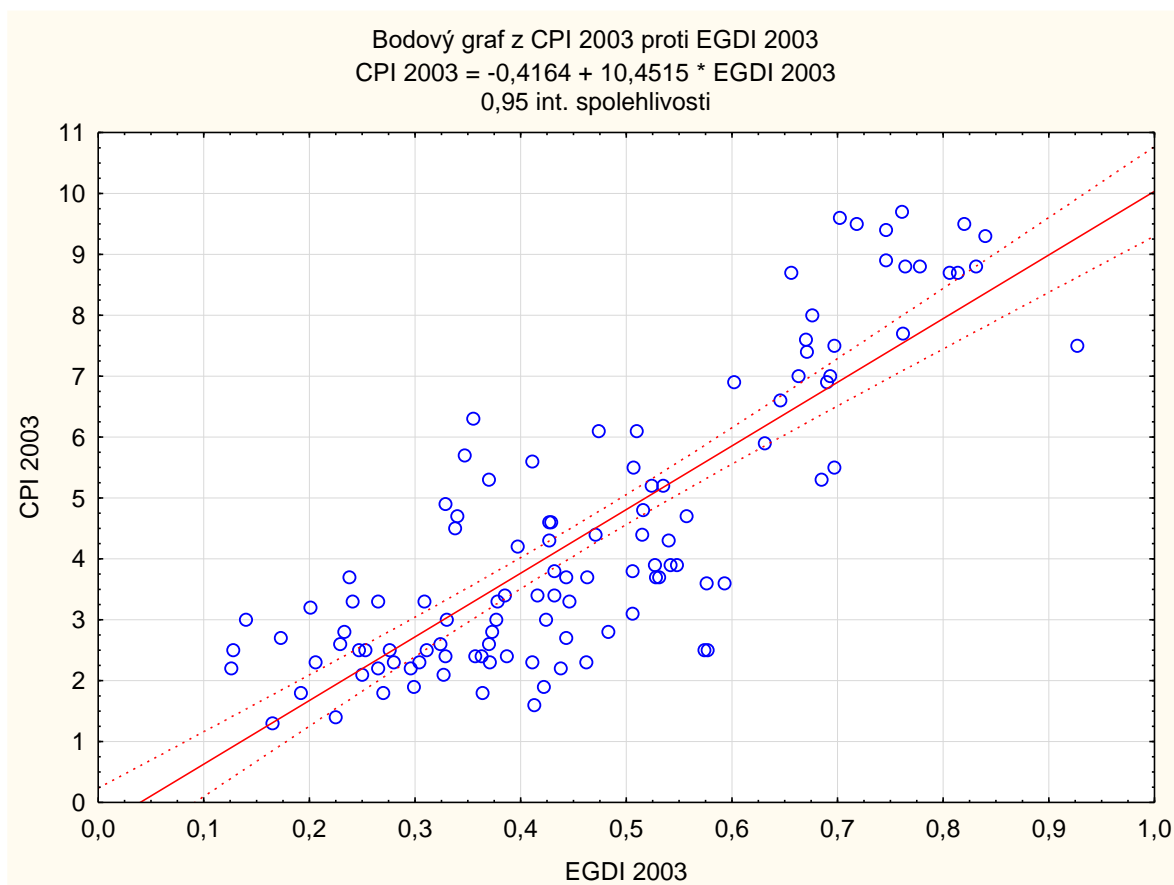
Tabulka 5: Spearmanův korelační koeficient pro CPI a EGDI

	CPI 2003	CPI 2017	% změna CPI	EGDI 2003	EGDI 2017	% změna EGDI
CPI 2003	1,000000	0,921352	-0,579752	0,832979	0,753648	-0,462098
CPI 2017	0,921352	1,000000	-0,271360	0,844791	0,773171	-0,459571
% změna CPI	-0,579752	-0,271360	1,000000	-0,343477	-0,292036	0,282467
EGDI 2003	0,832979	0,844791	-0,343477	1,000000	0,885195	-0,667611
EGDI 2017	0,753648	0,773171	-0,292036	0,885195	1,000000	-0,324042
% změna EGDI	-0,462098	-0,459571	0,282467	-0,667611	-0,324042	1,000000

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Dle tabulky je mezi veličinami hodnotící míru korupce a elektronizace v zemích, CPI a EGDI, pozitivní korelační vztah v obou sledovaných letech 2003 a 2017. Rostoucí hodnotu indexu EGDI současně doprovázel také růst hodnocení indexu CPI. Se zvyšující se úrovní využití elektronizace veřejné správy docházelo ke zlepšení stavu korupce v zemi. Při kladné korelaci hodnoty obou proměnných stoupají a při záporné korelaci hodnota jedné proměnné stoupá a hodnota druhé klesá.

K odhadu hodnoty míry korupce v zemi na základě znalosti úrovně využití elektronizace veřejné správy bude využita jednoduchá lineární regrese. Popisuje závislost závisle proměnné (míra korupce) na nezávislé proměnné (využití elektronizace). Následující *Obrázek 12* zobrazuje lineární regresní model znázorňující vzájemný vliv elektronizace na míru korupce ve veřejné správě v roce 2003. Hodnocení dle EGDI v roce 2003 je znázorněno na vodorovné ose a hodnocení dle CPI v roce 2003 na svislé ose. Data jsou proložena lineární regresní přímkou, která je doplněná o 95 % pás spolehlivosti.

Obrázek 12: Lineární regresní model CPI 2003 vs. EGDI 2003

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Lineární regresní přímka má výrazný kladný sklon, což značí pozitivní vliv využití elektronizace na míru korupce ve veřejné správě v roce 2003. Vyšší míra elektronizace veřejné správy ve zkoumaných zemích byla provázána nižší mírou korupce. Konkrétní hodnoty výše uvedeného regresního modelu uvádí následující *Tabulka 6*.

Tabulka 6: Výsledky regrese se závislou proměnnou CPI 2003

N=113	R = 0,8329727 R² = 0,693854465 p < 0,0000					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(111)	p-hodn.
Abs.člen			-0,41640	0,328474	-1,26769	0,207563
EGDI 2003	0,832979	0,052517	10,45147	0,658939	15,86104	0,000000

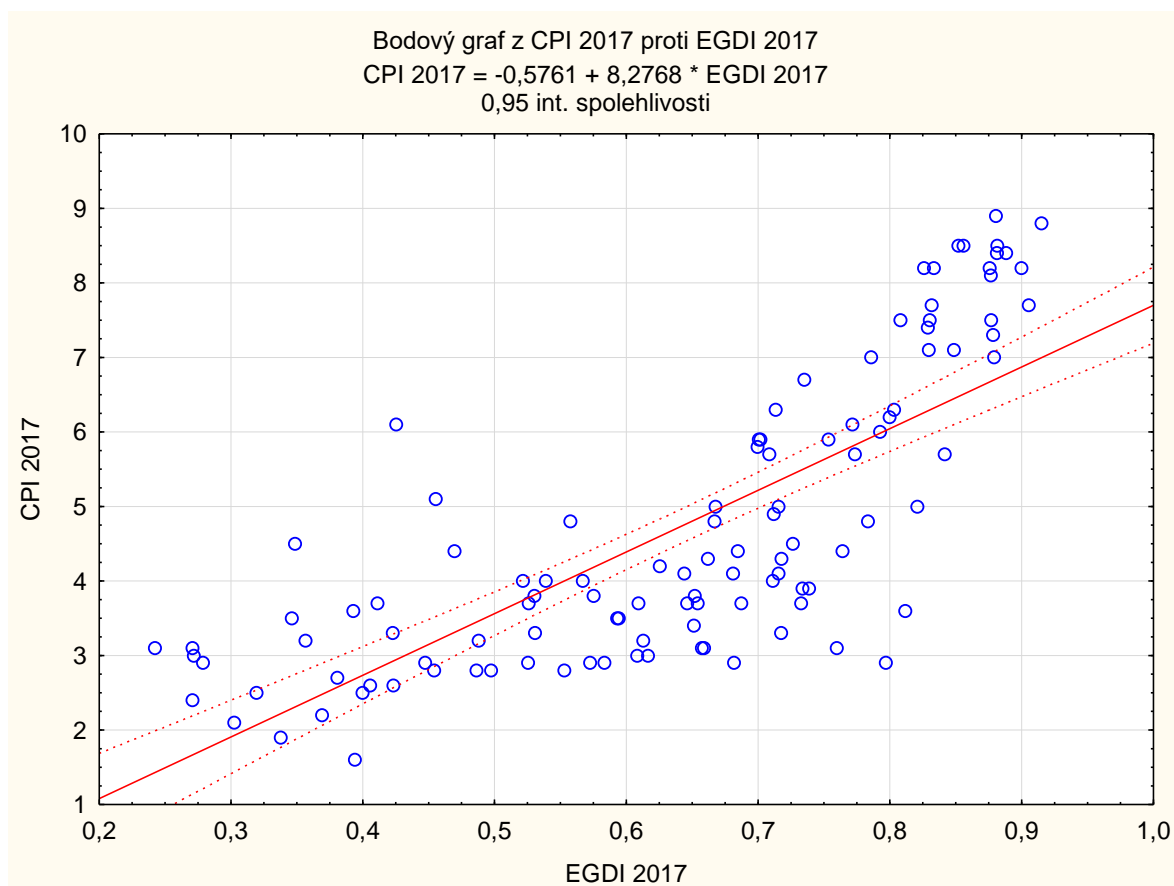
Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

R je hodnota koeficientu vícerozměrné korelace, jedná se o odmocninu hodnoty R^2 . R^2 je tzv. koeficient determinace, který popisuje, jaký podíl celkové variability je modelem

vysvětlen. Je důležitým ukazatelem vhodnosti modelu. Koeficient nezávislé proměnné je zobrazen pod označením b^* . Odhad koeficientu závislosti CPI na EGDI vyšel statisticky významný (nenulový), tudíž proměnná EGDI má v modelu své opodstatnění. Odhadnutý model má tvar:

$$CPI\ 2003 = -0,4164 + 10,451 * EGDI\ 2003 + \varepsilon \quad (6)$$

Tento model potvrzuje pozitivní vztah mezi proměnnými ve zvoleném souboru zemí v roce 2003. Čím vyšší je hodnocení země dle indexu EGDI, tím vyšší je její hodnocení dle indexu CPI. To znamená, že vyšší využití elektronizace ve veřejné správě mohlo vést ke snižování míry korupce v této oblasti. Následující *Obrázek 13* zobrazuje lineární regresní model, který znázorňuje vliv stejných proměnných (elektronizace na míru korupce ve veřejné správě) v roce 2017.

Obrázek 13: Lineární regresní model CPI 2017 vs. EGDI 2017

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Lineární regresní přímka pro rok 2017 má opět kladný sklon, což značí pozitivní vliv nezávislé proměnné na závislou proměnnou v tomto roce. Vyšší využití elektronizace veřejné správy

má vliv na snižování míry korupce ve zvoleném souboru zemí. Konkrétní hodnoty výše uvedeného regresního modelu pro rok 2017 uvádí následující *Tabulka 7*.

Tabulka 7: Výsledky regrese se závislou proměnnou CPI 2017

N=113	R = 0,773171204 R² = 0,597793711 p < 0,00063					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(111)	p-hodn.
Abs.člen			-0,576081	0,428512	-1,34438	0,181568
EGDI 2017	0,773171	0,060195	8,276764	0,644389	12,84437	0,000000

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Odhad koeficientu závislosti míry korupce na elektronizaci veřejné správy vyšel opět statisticky významný (nenulový), tudíž proměnná hodnotící elektronizaci v zemi má v modelu své opodstatnění. Odhadnutý model pro rok 2017 má tvar:

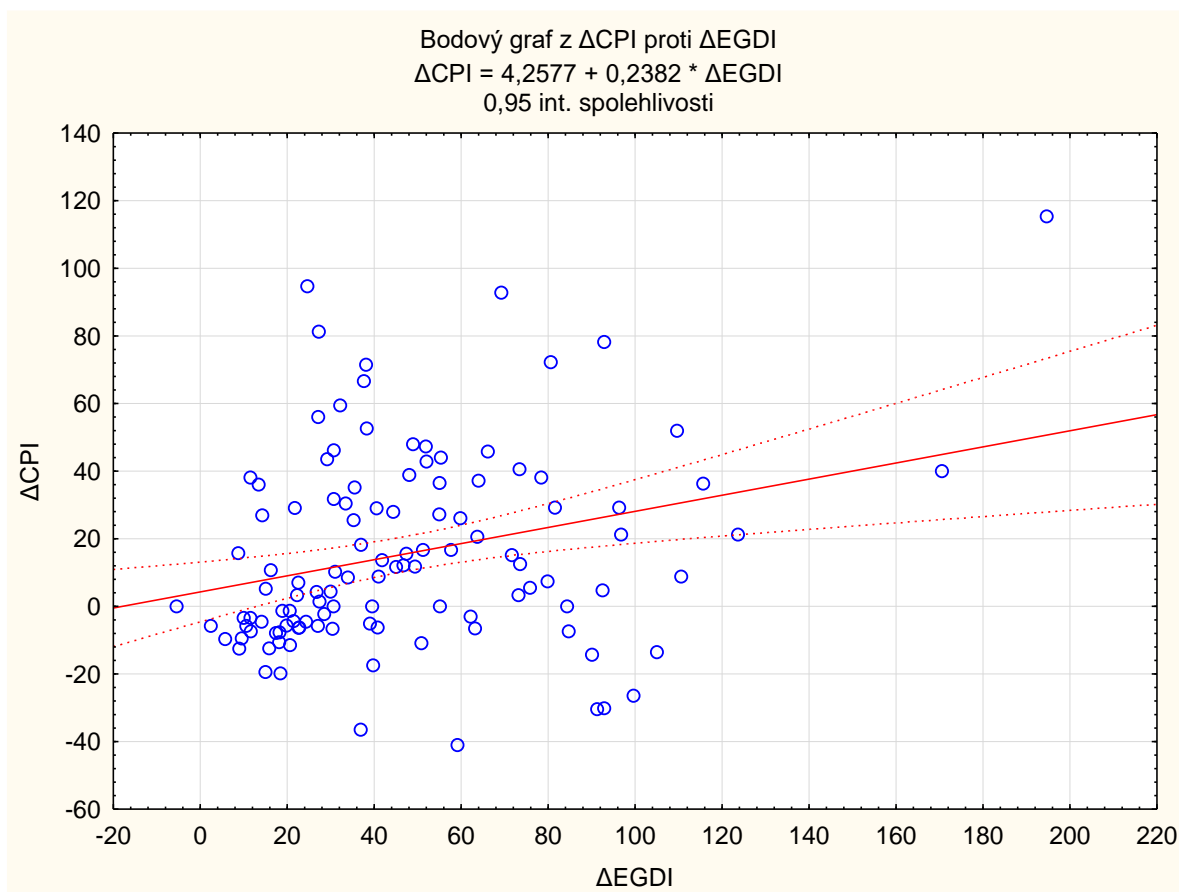
$$CPI\ 2017 = -0,5761 + 8,2768 * EGDI\ 2017 + \varepsilon \quad (7)$$

Tento model týkající se roku 2017 rovněž potvrzuje pozitivní vliv proměnné EGDI na CPI. Regresní koeficient u nezávisle proměnné je nižší než v roce 2003, je však stále významný.

Odhad procentní změny v míře korupce (ΔCPI) vyvolaný procentní změnou elektronizace ($\Delta EGDI$) v letech 2003 až 2017 lze zapsat jako následující model:

$$\Delta CPI = \alpha + \beta * \Delta EGDI + \varepsilon, \quad (8)$$

kde ΔCPI je změna v hodnocení míry korupce v letech 2003 až 2017 a $\Delta EGDI$ je změna v hodnocení elektronizace ve veřejné správě ve stejných letech. Následující *Obrázek 14* zobrazuje lineární regresní model, který znázorňuje změny míry korupce a elektronizace ve zvoleném souboru zemí mezi lety 2003 a 2017. Na vodorovné ose je procentní změna EGDI mezi lety 2003 a 2017 a na svislé ose procentní změna CPI ve stejných letech. Data jsou proložena lineární regresní přímkou, která je doplněná o pás spolehlivosti. Interval spolehlivosti je opět 0,95.

Obrázek 14: Lineární regresní model Δ CPI vs. Δ EGDI

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Kladný sklon lineární regresní přímky potvrzuje pozitivní vliv využití elektronizace veřejné správy na snižování korupce ve zvoleném souboru zemí. Při neměnných podmínkách bylo pro sledované období prokázáno, že jednoprocenní změna v hodnocení elektronizace veřejné správy vedla k nárůstu hodnocení míry korupce o více než 0,2 %. Hodnoty tohoto lineárního regresního modelu uvádí *Tabulka 8*.

Tabulka 8: Výsledky regrese se závislou proměnnou Δ CPI

N=113	R = 0,282466603 R² = 0,0797873818 p < 0,002435					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(111)	p-hodn.
Abs.člen			4,257743	4,483326	0,949684	0,344336
% změna EGDI	0,282467	0,091051	0,238241	0,076795	3,102305	0,002435

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

V tomto případě je hodnota koeficientu determinace poměrně nízká, $R^2 = 0,079787$. Na základě toho lze tvrdit, že variabilita vysvětlované proměnné (ΔCPI) je z přibližně 8 % vysvětlena modelem s $\Delta EGDI$. Z tohoto důvodu je vhodné tento model rozšířit o další vysvětlující proměnné, se kterými bude model variabilitu změny míry korupce vysvětlovat více. Odhad koeficientu závislosti změny míry korupce na změně využívání elektronizace vyšel statisticky významný (nenulový), tudíž proměnná $\Delta EGDI$ má v modelu své opodstatnění. Odhadnutý model vysvětlující vztah mezi mírou korupce a elektronizací ve VS má tvar:

$$\Delta CPI = 4,2577 + 0,238 * \Delta EGDI + \varepsilon \quad (9)$$

Tímto se podařilo prokázat určitou závislost změny míry korupce na změně ve využití elektronizace ve veřejné správě, přičemž při nárůstu hodnocení elektronizace za pomoci indexu EGDI o 1 % roste hodnocení míry korupce dle CPI průměrně o 0,238 %. Nízký podíl vysvětlené variability naznačuje, že na změnu CPI mají vliv nějaké další doposud v analýze neuvažované faktory. Jak již bylo uvedeno v předchozím textu, dalšími možnými faktory ovlivňujícími míru korupce v zemi mohou být pro tuto analýzu dle odborných studií výkonnost ekonomiky dané země (HDP - hrubý domácí produkt) nebo kvalita právního prostředí (rule-of-law index). Tyto faktory budou uvažovány v další části analýzy spolu s již analyzovanými proměnnými.

3.4 Analýza potenciálního vlivu elektronizace a dalších faktorů na míru korupce ve zvoleném souboru zemí

Elektronizace ve veřejné správě není jediný faktor, který ovlivňuje míru korupce ve zvoleném souboru zemí. Model, kde jako jediná vysvětlující proměnná byla elektronizace ve VS, neměla dostatečnou variabilitu pro vysvětlení závislosti. Na základě studie (Elbahnasawy, 2014) byly pro další analýzu určeny další 2 faktory, u kterých byl prokázán vliv na míru korupce v zemi. Tyto faktory jsou výkonnost ekonomiky země a kvalita právního prostředí, měření pomocí HDP a rule-of-law indexu. Analýza bude probíhat na stejném souboru zemí a ve stejném časovém rozmezí od roku 2003 do roku 2017.

Účinná metoda pro analýzu vlivu více nezávisle proměnných na jednu závisle proměnnou je vícenásobná lineární regrese. V takové analýze se hledají hodnoty jedné závisle proměnné z lineární kombinace hodnot dvou a více nezávisle proměnných. Vícenásobná regrese vysvětluje rozptyl závisle proměnné y . Dále vypočítává vliv každé nezávislé proměnné x na závislou proměnnou. Prostřednictvím parametrů beta (β) pomáhá určovat relativní sílu vlivu každé z vysvětlujících proměnných (elektronizace ve veřejné správě, výkonnost

ekonomiky a kvalita právního prostředí) na vysvětlovanou závislou (míra korupce v zemi). Tím lze zjistit, které proměnné mají největší nebo naopak nejmenší vliv.

Nejdříve bude provedena vícenásobná regrese na celém souboru 113 zkoumaných zemí. Poté budou provedeny další vícenásobné regresní analýzy, zvláště pro země z první poloviny žebříčku v hodnocení míry korupce a zvláště pro druhou polovinu v žebříčku hodnocení míry korupce. Na těchto dvou skupinách zemí bude zjišťováno, zda je korupce v zemích s nižší mírou korupce více ovlivňována zvolenými proměnnými než v zemích s vyšší mírou korupce či nikoliv. Následující *Tabulka 9* zobrazuje vícenásobný regresní model pro všechny země zkoumaného souboru zemí, který znázorňuje vztah vysvětlované proměnné míry korupce (CPI) a 3 vysvětlujících proměnných (EGDI, HDP, rule-of-law index) v roce 2003.

Tabulka 9: Výsledky vícenásobné regrese pro všechny zkoumané země v roce 2003

N=113	R = 0,942672319 R² = 0,8886311 p < 0,0000					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(109)	p-hodn.
Abs.člen			2,744893	0,321859	8,52824	0,000000
EGDI 2003	0,195453	0,056401	2,452369	0,707666	3,46543	0,000758
HDP 2003	0,141648	0,042760	0,000020	0,000006	3,31260	0,001255
rule of law 2003	0,674632	0,060712	1,571227	0,141399	11,11204	0,000000

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Odhady koeficientů závislosti míry korupce na nezávisle proměnné vyšly statisticky významné (nenulové), tudíž tyto proměnné (EGDI, HDP, rule-of-law index) mají v modelu své opodstatnění. Odhadnutý model má tvar:

$$CPI = 2,7449 + 2,4523 * EGDI + 0,00002 * HDP + 1,5712 * ruleoflaw + \varepsilon \quad (10)$$

Tento model potvrzuje pozitivní vliv nezávisle proměnných na závislou proměnnou ve zvoleném souboru zemí v roce 2003. Čím vyšší mají země hodnocení elektronizace, výkonnosti ekonomiky a kvality právního prostředí, tím vyšší je jejich hodnocení míry korupce v zemi dle CPI. To znamená, že vyšší využití elektronizace ve veřejné správě, lepší výkonnost ekonomiky a kvalitnější právní prostředí vede ke snižování míry korupce ve veřejné správě. V roce 2003 má nejsilnější vliv na míru korupce elektronizace ve veřejné správě, naopak nejmenší vliv má výkonnost ekonomiky. Konkrétní hodnoty vícenásobného regresního

modelu pro všechny proměnné a celý soubor zkoumaných zemí pro rok 2017 uvádí následující *Tabulka 10*.

Tabulka 10: Výsledky vícenásobné regrese pro všechny zkoumané země v roce 2017

N=113	R = 0,957828106 R² = 0,91743468 p < 0,00000					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(109)	p-hodn.
Abs.člen			4,143736	0,301995	13,72120	0,000000
EGDI 2017	0,012961	0,047937	0,138750	0,513167	0,27038	0,787379
HDP 2017	0,071158	0,044392	0,000006	0,000004	1,60294	0,111842
rule of law 2017	0,892614	0,049779	1,840102	0,102619	17,93139	0,000000

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Dle výsledných hodnot modelu pro rok 2017 lze opět potvrdit pozitivní vliv nezávisle proměnných na míru korupce ve zvoleném souboru zemí. Čím lepší hodnocení elektronizace, vyšší výkonnost ekonomiky a kvalitnější právní prostředí, tím nižší je výskyt korupce ve veřejné správě. V roce 2017 je nejsilnější vliv kvality právního prostředí, vliv elektronizace poklesl. Výkonnost ekonomiky je opět faktor, který má nejslabší vliv na míru korupce. Model vícenásobné regrese pro rok 2017 má tvar:

$$CPI = 4,1437 + 0,1386 * EGDI + 0,000006 * HDP + 1,8401 * ruleoflaw + \varepsilon \quad (11)$$

Pro odhad změny míry korupce je potřeba provést regresní analýzu s hodnotami změn za sledované období od roku 2003 až 2017. Použity budou opět všechny tři nezávisle proměnné. Odhad změny v míře korupce (ΔCPI) vyvolaný změnami elektronizace ($\Delta EGDI$), změnami výkonnosti ekonomiky (ΔHDP) a změnou stavu právního systému ($\Delta rule-of-law$ index) v letech 2003 až 2017 lze zapsat jako následující model:

$$\Delta CPI = \alpha + \beta_1 * \Delta EGDI + \beta_2 * \Delta HDP + \beta_3 * \Delta ruleoflaw + \varepsilon \quad (12)$$

Následující *Tabulka 11* s výslednými hodnotami vícenásobné regrese za roky 2003 až 2017 zobrazuje závislost procentní změny míry korupce na procentní změně výše uvedených vysvětlujících proměnných.

Tabulka 11: Výsledky vícenásobné regrese pro všechny zkoumané země mezi lety 2003 a 2017

N=113	R = 0,476809102 R² = 0,227346919 p < 0,000003					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(109)	p-hodn.
Abs.člen			-11,0513	5,360245	-2,06172	0,041613
ΔEGDI	0,149709	0,089753	0,1263	0,075700	1,66802	0,098183
ΔHDP	0,404249	0,089785	0,2164	0,048068	4,50240	0,000017
Δrule-of-law	0,021126	0,084910	0,0000	0,000064	0,24880	0,803980

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Výsledky z tabulky ukazují, že u celého souboru zemí dochází v letech 2003 až 2017 k pozitivní závislosti změny míry korupce se dvěma proměnnými, se změnou v hodnocení elektronizace ve veřejné správě a se změnou výkonností ekonomiky. Změna kvality právního prostředí nemá na změny v míře korupce signifikantní vliv. Model vícenásobné regrese pro změny za roky 2003 až 2017 má tvar:

$$\Delta CPI = -11,051 + 0,1263 * \Delta EGDI + 0,2164 * \Delta HDP + 0 * \Delta ruleoflaw + \varepsilon \quad (13)$$

Z těchto faktorů má největší vliv výkonnost ekonomiky. Při 1 % změně v hodnocení výkonnosti ekonomiky došlo k 0,21% nárůstu v hodnocení míry korupce. Jednoprocentní změna v hodnocení elektronizace ve veřejné správě vedla k 0,12% růstu míry korupce. Model interpretující data za roky 2003 až 2017 pro všechny zkoumané země potvrdil pozitivní vliv elektronizace veřejné správy na omezování korupce, avšak s nízkou hodnotou koeficientu determinace ($R^2 = 0,227$), což značí nízkou variabilitu. Nyní následují analýzy pro stejné vysvětlující proměnné, ale regresní modely budou vytvořeny zvlášť pro polovinu zemí žebříčku hodnocení míry korupce a zvlášť druhou polovinu žebříčku hodnocení míry korupce. Dle těchto analýz by mělo dojít ke zjištění, zda omezování korupce v zemích s nižší mírou korupce více závisí na zvolených proměnných či nikoliv.

Nejprve byla provedena vícenásobná regrese pro země z první poloviny žebříčku v hodnocení míry korupce. Výsledky za rok 2003 zobrazuje *Tabulka 12*.

Tabulka 12: Výsledky vícenásobné regrese pro první polovinu zemí žebříčku CPI v roce 2003

N=56	R = 0,909345835 R² = 0,826909849 p < 0,0000					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(52)	p-hodn.
Abs.člen			2,692745	0,611894	4,400669	0,000054
EGDI 2003	0,190943	0,100689	2,485585	1,310713	1,896360	0,063474
HDP 2003	0,117899	0,065321	0,000014	0,000008	1,804925	0,076878
rule-of-law index 2003	0,684977	0,105310	1,812953	0,278726	6,504419	0,000000

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

V roce 2003 je patrný pozitivní vliv nezávisle proměnných (elektronizace, výkonnost ekonomiky a kvalita právního prostředí) na závisle proměnnou (míra korupce v zemi). Nejsilnější vliv má elektronizace, nejslabší naopak výkonnost ekonomiky. Odhadnutý model zemí z první poloviny zemí žebříčku CPI pro rok 2003 má tvar:

$$CPI = 2,6927 + 2,4856 * EGDI + 0,000014 * HDP + 1,81295 * ruleoflaw + \varepsilon \quad (14)$$

Následující *Tabulka 13* obsahuje výsledky za rok 2017 pro horní polovinu žebříčku hodnocení míry korupce.

Tabulka 13: Výsledky vícenásobné regrese pro první polovinu zemí žebříčku CPI v roce 2017

N=56	R = 0,940260294 R² = 0,884089421 p < 0,0000					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(52)	p-hodn.
Abs.člen			3,982084	0,550321	7,23592	0,000000
EGDI 2017	0,058366	0,070006	0,712257	0,854311	0,83372	0,408252
HDP 2017	0,072927	0,060688	0,000005	0,000004	1,20167	0,234935
rule-of-law index 2017	0,851415	0,072058	1,750467	0,148148	11,81564	0,000000

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Tento model vycházející z dat z roku 2017 je:

$$CPI = 3,9821 + 0,7123 * EGDI + 0,000005 * HDP + 1,7505 * ruleoflaw + \varepsilon \quad (15)$$

Pro země z první poloviny žebříčku hodnocení míry korupce platí, že míra korupce souvisí s hodnocením elektronizace ve veřejné správě, výkonností ekonomiky a hodnocením kvality právního prostředí v zemi. Nejsilnější vliv na míru korupce má kvalita právního prostředí. V roce 2017 však koeficienty u nezávisle proměnných dosahují nižších hodnot než v roce 2003.

Závislost změny vysvětlované proměnné (Δ CPI) na změnách vysvětlujících proměnných (Δ EGDI, Δ HDP a Δ rule-of-law) v letech 2003 až 2017 zobrazuje *Tabulka 14*.

Tabulka 14: Výsledky vícenásobné regrese pro první polovinu zemí žebříčku CPI mezi lety 2003 až 2017

N=56	R = 0,593685943 R² = 0,352462999 p < 0,000044					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(52)	p-hodn.
Abs.člen			-13,3966	5,822110	-2,30099	0,025433
Δ EGDI	0,223191	0,112716	0,2079	0,104975	1,98012	0,052993
Δ HDP	0,374320	0,114115	0,1675	0,051067	3,28019	0,001855
Δ rule-of-law	0,317997	0,112994	0,0359	0,012759	2,81429	0,006886

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Z tabulky vyplývá, že pozitivní změna nezávisle proměnných lety 2003 až 2017 vedla ke snížení míry korupce. Největší vliv zde měla elektronizace ve veřejné správě, trochu slabší vliv výkonnost ekonomiky a nejmenší vliv z těchto proměnných měla kvalita právního prostředí. Dle získaných výsledku lze tvrdit, že 1% změna v hodnocení elektronizace veřejné správy vede ke snížení korupce o 0,20 %. Pozitivní změny se ukazují také u výkonnosti ekonomiky a stavem právního prostředí v zemi, kdy 1% změna HDP vede ke zvýšení CPI o 0,16 % a 1% změna rule-of-law vede k nepatrnému zvýšení CPI o 0,04 %. Výsledky modelu jsou však ovšem opět s poměrně nízkou variabilitou, kdy hodnota R^2 dosahuje 0,352.

Dále byla provedena vícenásobná regrese pro skupinu zemí z druhé poloviny žebříčku dle míry korupce. Výsledky za rok 2003 zobrazuje *Tabulka 15* uvedená níže.

Tabulka 15: Výsledky vícenásobné regrese pro druhou polovinu zemí žebříčku CPI v roce 2003

N=57	R = 0,844236953 R² = 0,712736033 p < 0,0000					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(53)	p-hodn.
Abs.člen			2,823531	0,254146	11,10990	0,000000
EGDI 2003	0,080962	0,080952	0,621748	0,621676	1,00012	0,321799
HDP 2003	0,405281	0,085948	0,000037	0,000008	4,71543	0,000018
rule-of-law index 2003	0,533384	0,085478	0,887326	0,142199	6,24003	0,000000

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

U této skupiny zemí v roce 2003 je pozitivní vliv všech nezávisle proměnných na míru korupce. Největší vliv z proměnných má kvalita právního prostředí, nejmenší vliv má opět výkonnost ekonomiky. Odhadnutý model má tvar:

$$CPI = 2,8235 + 0,6217 * EGDI + 0,00004 * HDP + 0,8873 * ruleoflaw + \varepsilon \quad (16)$$

Níže uvedená *Tabulka 16* obsahuje výsledky za rok 2017 pro země z druhé poloviny žebříčku dle hodnocení míry korupce.

Tabulka 16: Výsledky vícenásobné regrese pro druhou polovinu zemí žebříčku CPI v roce 2017

N=57	R = 0,768427724 R ² = 0,590481167 p < 0,0000					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(53)	p-hodn.
Abs.člen			3,308551	0,264216	12,52217	0,000000
EGDI 2017	0,205323	0,130126	0,754309	0,478051	1,57788	0,120543
HDP 2017	-0,104577	0,125286	-0,000005	0,000006	-0,83471	0,407628
rule-of-law index 2017	0,694293	0,107947	0,898691	0,139727	6,43176	0,000000

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Odhad modelu pro země s vyšší mírou korupce pro rok 2017 je ve tvaru:

$$CPI = 3,3086 + 0,7543 * EGDI - 0,000005 * HDP + 0,8987 * ruleoflaw + \varepsilon \quad (17)$$

Nižší hodnoty míry korupce byly doprovázeny vyššími hodnotami elektronizace ve veřejné správě a kvalitou právního prostředí. V tomto případě dochází k negativnímu vlivu výkonnosti ekonomiky na míru korupce, tedy vyšší hodnoty HDP nejsou provázeny vyššími hodnotami hodnocení dle CPI. Výsledky závislosti změny vysvětlované proměnné (ΔCPI) na změnách vysvětlujících proměnných za roky 2003 až 2017 ($\Delta EGDI$, ΔHDP a $\Delta rule-of-law$) zobrazuje *Tabulka 17*.

Tabulka 17: Výsledky vícenásobné regrese pro druhou polovinu zemí žebříčku CPI mezi lety 2003 a 2017

N=57	R = 0,412736829 R² = 0,17035169 p < 0,018659					
	b*	Sm.chyba z b*	b	Sm.chyba z b	t(53)	p-hodn.
Abs.člen			-6,26059	9,968434	-0,628041	0,532674
ΔEGDI	0,047055	0,136123	0,04006	0,115878	0,345680	0,730952
ΔHDP	0,388436	0,137476	0,24065	0,085173	2,825488	0,006642
Δrule-of-law	0,025101	0,127398	0,00001	0,000074	0,197030	0,844557

Zdroj: vlastní zpracování, Statistica 2012

Z této tabulky vyplývá, že vyšší využívání elektronizace ve veřejné správě vedlo mezi lety 2003 až 2017 ke snížení míry korupce, mezi lety 2003 až 2017. Průměrná změna elektronizace ve veřejné správě je v této skupině zemí 59,3 %, u míry korupce byla průměrná změna 22 %. U ostatních proměnných také dochází k závislosti s růstem míry korupce. Největší vliv má výkonnost ekonomiky země. Dle uvedených dat 1% změna hodnocení dle EGDI vede ke zvýšení hodnocení CPI o 0,04 %. Jednoprocentní změna v hodnocení výkonnosti země ke snížení CPI o 0,24 % a 1% změna kvality právního prostředí vede k nepatrnému snížení CPI o 0,00001 %. Tyto výsledky také platí s nízkou variabilitou modelu, kdy koeficient R² má hodnotu 0,17.

Dle výsledků změn proměnných mezi lety 2003 až 2017 pro obě skupiny vyplývá, že u zemí z první poloviny žebříčku dle CPI dochází k pozitivním změnám především díky elektronizaci ve veřejné správě. Naopak u zemí z druhé poloviny žebříčku jsou pozitivní změny v hodnocení míry korupce způsobeny spíše lepším hodnocením výkonnosti ekonomiky. U obou skupin však dochází k pozitivnímu vlivu všech proměnných na snižování korupce. Tím je také potvrzen vliv elektronizace na omezování korupce ve veřejné správě.

4 ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ A VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH POZNATKŮ

V práci byla ověřována platnost tvrzení, že elektronizace veřejné správy má pozitivní vliv na omezování míry korupce. Toto tvrzení bylo zkoumáno na základě analýzy provedené za roky 2003 až 2017 na souboru 113 zemí z celého světa včetně České republiky. Výsledné hodnoty analýzy toto tvrzení potvrzují. Elektronizace veřejné správy však není jediným faktorem, který ovlivňuje stav korupce ve veřejné správě v zemi. Změny v elektronizaci určitý podíl na snižování korupce mají, avšak variabilita modelu jen s tímto faktorem byla nízká. Dalšími faktory, které ovlivňují míru korupce, jsou například výkonnosti ekonomiky a kvalita právního prostředí (Elbahnasawy, 2014). Tyto faktory byly určeny a zkoumány na základě poznatků a závěrů zmíněné studie. Analýza byla provedena na největším možném vzorku zemí a nejdelším možném časovém období, pro které byla dostupná data.

Nejdříve byl vztah mezi elektronizací veřejné správy a korupcí znázorněn pomocí tzv. bag plots. Tato grafická interpretace potvrdila pozitivní vztah mezi elektronizací a mírou korupce v letech 2003 až 2017. Potvrzen byl také průměrný růst hodnot obou proměnných ve sledovaných letech. Nejvyšší nárůst hodnoty Indexu vnímání korupce měla mezi lety 2003 až 2017 Bangladéš. Nejhůře si stojí Bahrajn, u kterého došlo k největšímu poklesu hodnocení míry korupce, a to o 41 %. Co se týče hodnocení elektronizace ve veřejné správě, nejlépe si vedla země Bangladéš, u které došlo ke zvýšení tohoto indexu o téměř 200 %. K negativní změně došlo pouze u jedné země, u Spojených států amerických, a to o téměř 6 %. I přesto jsou Spojené státy americké v roce 2017 v hodnocení elektronizace na sdílené 10. příčce s Německem s vysokou hodnotou 0,877. Během zkoumaného časového rozmezí došlo průměrně k vyššímu růstu proměnné EGDI, a to o více než 47 %. Průměrný nárůst proměnné CPI byl oproti tomu jen 15,5 %. Dle grafů je také zřejmé, že země s vyššími hodnotami EGDI mají i vyšší hodnoty CPI, tedy při lepší úrovni elektronizace veřejné správy lze pozorovat nižší míru korupce v zemi.

Dle Spearmanova korelačního koeficientu je mezi proměnnými CPI a EGDI pozitivní korelační vztah a se zvyšující se úrovní využití elektronizace veřejné správy docházelo ke zlepšení stavu korupce. K ověření závislosti míry korupce na využití elektronizace veřejné správy byla použita jednoduchá lineární regrese. Pozitivní vztah v letech 2003 a 2017 byl potvrzen již z grafů lineární regrese. Kladný sklon lineární regresní přímky v obou případech znamená, že při vyšších hodnotách hodnocení elektronizace měly země zároveň lepší hodnocení míry korupce, tedy k vyšším hodnotám CPI. Odhady koeficientů vlivu elektronizace na míru korupce byly

statisticky významné a podporovaly tvrzení, že elektronizace veřejné správy má pozitivní vliv na omezování korupce. Možný pozitivní vliv byl potvrzen také dle modelu odhadu změny míry korupce a elektronizace ve veřejné správě mezi lety 2003 až 2017. Vliv byl patrný, jako v předchozích případech, také již z grafu, kdy lineární regresní přímka měla kladný sklon. Dle hodnot uvedených ve výsledné tabulce se prokázala určitá pozitivní závislost, kdy jednocentní změna v hodnocení stavu elektronizace ve veřejné správě vede k nárůstu hodnocení míry korupce o 0,238 %. Z výsledných hodnot vyplývá, že elektronizace veřejné správy není jediným faktorem ovlivňujícím míru korupce. Z tohoto důvodu byla provedena vícenásobná regrese, která zahrnovala další dva faktory, které by mohly míru korupce ovlivňovat.

Pro analýzu vztahů mezi více nezávisle proměnnými a jednou závisle proměnnou byla využita vícenásobná lineární regrese, dle které byl vypočítán vliv každé nezávislé proměnné na závislou proměnnou. Nezávislými proměnnými byly zvoleny tři faktory – elektronizace ve veřejné správě (hodnocení dle EGDI), výkonnost ekonomiky (hodnocení dle HDP) a kvalita právního systému (hodnocení dle rule-of-law indexu). Výsledky vícenásobné regrese pro celý soubor zkoumaných zemí dokázaly, že v letech 2003 a 2017 byl potvrzen pozitivní vliv všech nezávislých proměnných na závislé proměnné hodnotící míru korupce v zemi. Vícenásobná regrese zahrnující závislost změn proměnných mezi roky 2003 až 2017 neprokázala pozitivní vliv všech proměnných na omezování korupce. Pozitivní závislost byla potvrzena pouze u změny v hodnocení elektronizace a výkonnosti ekonomiky. V případě vlivu změny kvality právního prostředí na změnu míry korupce výsledky naznačují, že kvalita právního prostředí nemá vliv na stav korupce v zemi. Největší vliv měla proměnná HDP, která hodnotí výkonnost ekonomiky země. Tento model potvrdil pozitivní vliv elektronizace veřejné správy na omezování korupce.

Záměrem další analýzy bylo zjistit, zda je korupce v zemích z první poloviny žebříčku dle hodnocení míry korupce více ovlivňována zvolenými proměnnými než v zemích z druhé poloviny žebříčku. Proto byly provedeny dílčí analýzy pro dvě skupiny, pro první a druhou polovinu zemí žebříčku dle CPI. Výsledky za rok 2003 pro země z první polovinu ukazují vyšší vliv elektronizace a stavu právního systému. HDP má v tomto případě pouze nepatrný vliv. Za rok 2017 pro tuto skupinu zemí platí podobné výsledky jako za rok 2003. Pozitivní vztah byl potvrzen u všech nezávisle proměnných, nejsilnější vztah je mezi mírou korupce a kvalitou právního systému. Výkonnost ekonomiky má opět slabý pozitivní vztah s mírou korupce.

Dle výsledků závislosti změny vysvětlované proměnné na změnách vysvětlujících proměnných mezi lety 2003 až 2017 vyplývá, že vyšší hodnocení elektronizace i ostatních proměnných vedlo ke snížení míry korupce v zemi. Největší vliv na snižování korupce má právě elektronizace ve veřejné správě (1% změna elektronizace vede ke zvýšení hodnocení vnímání korupce o 0,21 %). Nejmenší, avšak stále pozitivní, je vliv kvality právního prostředí (1% změna v kvalitě právního prostředí vede ke zvýšení hodnocení vnímání korupce o 0,04 %). Země z druhé poloviny žebříčku dle CPI mají v letech 2003 a 2017 podobné výsledky. Pro oba roky platí, že elektronizace a právní prostředí mají pozitivní vztah s mírou korupce. Výkonnost ekonomiky má v roce 2003 také pozitivní vztah, ovšem v roce 2017 byl vliv stavu ekonomiky na míru korupce lehce negativní. Změny ve sledovaném období 2003 až 2017 přináší podobné výsledky jako u zemí s nižší mírou korupce. Zvýšení hodnocení elektronizace vedlo ke zvýšení hodnocení vnímání korupce (1% změna elektronizace vede ke zvýšení hodnocení vnímání korupce o 0,04 %). Mezi lety 2003 až 2017 ve většině zemí došlo ke zvýšení hodnocení dle CPI i EGDI. U zbylých proměnných k pozitivnímu vlivu dochází také. Výkonnost ekonomiky má nejvýraznější vliv na omezování korupce v tomto souboru zemí (1% změna výkonnosti ekonomiky vede ke zvýšení hodnocení vnímání korupce o 0,24 %). Z těchto výsledků vyplývá, že vyšší podíl na pozitivním vlivu elektronizace veřejné správy mají země z první poloviny žebříčku CPI, jelikož dokazují vyšší změny v hodnocení vnímání korupce (1% změna elektronizace u první skupiny zemí vede ke zvýšení hodnocení vnímání korupce o 0,21 %, u druhé skupiny jen o 0,04 %). Dle výsledků změn mezi lety 2003 až 2017 vyplývá, že první poloviny zemí dochází k pozitivním změnám CPI především díky vyššímu hodnocení elektronizace ve veřejné správě a výkonnosti ekonomiky, kdy vliv elektronizace je vyšší. U zemí z druhé poloviny žebříčku jsou pozitivní změny v hodnocení míry korupce způsobeny především stejnými proměnnými, avšak vyšší vliv má výkonnost ekonomiky. Průměrné změny proměnných mezi lety 2003 až 2017 jsou výraznější u druhé poloviny zemí, kdy u proměnných CPI, EGDI a HDP došlo k podstatně vyššímu nárůstu než u zemí s nižší mírou korupce. Změny hodnocení elektronizace ve sledovaných letech výrazněji zaznamenávají především země z druhé poloviny žebříčku, což jsou zároveň země s nižší úrovní elektronizace. Tyto země mají i větší prostor pro pozitivní změny, jelikož výsledky hodnocení elektronizace u zemí s nízkou mírou korupce patří k nejlepším v celosvětovém měřítku, úroveň je tedy vysoká a u těchto zemí ostatní spíše berou inspiraci ke zlepšení a tyto země samotné už nemají možnost výrazného posunu k lepšímu.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala elektronizací veřejné jako jedním z možných nástrojů, jak omezovat korupci v zemi. Cílem bylo zhodnotit současný stav elektronizace veřejné správy v České republice, analyzovat vliv elektronizace veřejné správy na omezování korupce v České republice a zvoleném souboru zemí. V práci byla ověřována platnost tvrzení o pozitivním vlivu elektronizace na snižování korupce ve zvoleném souboru zemí. Vybráno bylo 113 zemí z celého světa včetně České republiky. Jedná se o největší možný vzorek zemí, pro které byla dostupná data.

Ke splnění záměru práce bylo potřeba splnit jednotlivé dílčí cíle. Úvod práce se proto věnoval vymezení základních pojmů z oblasti korupce. Na korupci lze pohlížet z různých úhlů a je potřeba zohledňovat velké množství aspektů, a tak je obtížné korupci přesně definovat. Dosud neexistuje jedna všeobecně uznávaná definice. Korupce může nabývat mnoha podob a není snadné určit přesně formu korupce, jelikož jsou provázané a mohou se vzájemně a současně doplňovat. Zmíněny byly také způsoby měření korupce a organizace, které se korupcí zabývají. Závěr této části byl věnován stavu korupce v České republice.

Řada odborných studií prokázala pozitivní vliv elektronizace na snižování korupce. Pro analýzu tohoto vlivu bylo nutné definovat pojmy e-government a e-governance, které se týkají elektronizace veřejné správy. Odlišení těchto dvou pojmů je stále nejasné, především pojem e-governance je zřídka používaný, zvláště v České republice. E-governance se považuje za širší koncept e-governmentu, především díky změnám vztahů občanů s vládou, kdy hlavním cílem je větší zapojení občanů. Z důvodu složitého oddělení těchto pojmů a jejich vzájemného prolínání je v práci používán souhrnný název elektronizace. Tato část se také věnuje rešerši odborných zahraničních studií, které se zabývají vlivem elektronizace na omezování míry korupce. Autoři těchto studií zjistili, že elektronizace má pozitivní vliv na snižování korupce.

V praktické části diplomové práce byla ověřována platnost tvrzení o pozitivním vlivu elektronizace na omezování korupce. Analýza byla prováděna na zvoleném souboru 113 zemí světa v letech 2003 až 2017. Nejdříve byla provedena grafická interpretace výsledků pomocí tzv. bag plots. Následovala jednoduchá lineární regrese. Vysvětlovanou proměnnou této regrese bylo hodnocení dle CPI (index vnímání korupce) a jako vysvětlující proměnná byl zvolen EGDI (index rozvoje e-governmentu). Z analýzy vyplynulo, že zvýšení hodnocení elektronizace vedlo ke snížení míry korupce, což potvrzuje kladný koeficient u CPI. Tento model však vykazoval

nízkou variabilitu, což znamená možné působení dalších faktorů na míru korupce. Na základě odborné studie byly do analýzy zvoleny další dva faktory, které mají možný vliv na omezování korupce. Jsou jimi výkonnost ekonomiky a kvalita právního prostředí. V další části tak byla prováděna vícenásobná regrese pro celý zvolený soubor zemí dokazující vliv více faktorů na míru korupce. Pozitivní závislost byla potvrzena u všech proměnných, tedy všechny faktory mají vliv na omezování korupce. Dále byly provedené dílčí analýzy pro dvě skupiny zemí, první skupina zahrnovala horní polovinu zemí z žebříčku dle hodnocení CPI, druhá naopak spodní polovinu zemí tohoto žebříčku. Dle toho bylo dokázáno, že u zemí z první poloviny žebříčku dochází k pozitivním změnám v hodnocení stavu korupce v zemi především díky zvyšování hodnocení elektronizace ve veřejné správě a lepší výkonnosti ekonomiky. U zemí z druhé poloviny žebříčku vyšly výsledky obdobně, avšak vliv elektronizace byl o něco nižší než u první skupiny zemí. Dle výsledků analýzy byl potvrzen pozitivní vliv elektronizace na omezování korupce ve veřejné správě u celého vzorku zemí, a to bez ohledu na jejich geografickou příslušnost či politické zřízení, díky čemuž se dá toto tvrzení považovat za celoplošně platné.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] ANDERSEN, Thomas Barnebeck, 2009. E-Government as an anti-corruption strategy [online]. [cit. 2018-08-15]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.infoecopol.2008.11.003>
- [2] ANDERSEN, Thomas Barnebeck a John RAND, 2006. Does E-Government Reduce Corruption? [online]. [cit. 2018-09-16]. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/2854/ab54b65a26236ab0e7752bdd89794eaf3ed6.pdf>
- [3] BHATNAGAR, Subhash, 2003. Transparency and Corruption: Does E-Government Help? [online]. [cit. 2018-08-15]. Dostupné z: <https://faculty.iima.ac.in/~subhash/pdfs/CHRIDraftPaper2003.pdf>
- [4] CZECHPOINT. *Co je Czech POINT?* [online], 2018. [cit. 2018-07-12]. Dostupné z: <http://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/co-je-czech-point/>
- [5] DANČÁK, Břetislav, Vít HLOUŠEK a Vojtěch ŠIMÍČEK, ed., 2006. Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav. ISBN 80-210-4062-9
- [6] ELBAHNASAWY, N. G., E-Government, Internet Adoption, and Corruption: An Empirical Investigation [online]. 2014 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0305750X13002891>
- [7] EURACTIV. Doporučení: ČR musí přidat ve vzdělávání a investicích do dopravy a energetiky [online], 2016 [cit. 2018-08-27]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/doporuzeni-komise-cr-musi-pridat-ve-vzdelavani-a-investicich-do-dopravy-a-energetiky-013314/>
- [8] EUROPEAN COMMISSION. *European Quality of Government Index 2017* [online], 2017a. [cit. 2018-10-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/quality_of_governance#1
- [9] EUROPEAN COMMISSION. *European Quality of Government Index 2017* [online], 2017b. [cit. 2018-10-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/quality_of_governance#3

- [10] EUROPEAN COMMISSION. *The Digital Economy and Society Index (DESI)* [online], 2018. [cit. 2018-10-02]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>
- [11] HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY. 163/17 Akční plán boje s korupcí na rok 2018; T: 26.10.2017 [online], 2017 [cit. 2018-10-29]. Dostupné z: <https://www.komora.cz/legislation/16317-akcni-plan-boje-korupci-rok-2018-t-26-10-2017/>
- [12] CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA, 2011. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-866-6
- [13] KARKLINS, RASMA. 2002. „Typology of Post-Communist Corruption.“ *Problems of PostCommunism* 48, č. 4, 22-32.
- [14] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Datové schránky* [online], 2017. [cit. 2018-07-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/datove-schranky-datove-schranky.aspx>
- [15] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nový Portál občana nabízí 37 online služeb státu, další budou přibývat postupně [online], 2018 [cit. 2018-08-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/novy-portal-obcana-nabizi-37-online-sluzeb-statu-dalsi-budou-pribyvat-postupne.aspx>
- [16] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. V Praze se konalo první česko-korejské fórum o spolupráci v oblasti veřejné správy a eGovernmentu [online], 2018 [cit. 2018-08-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/v-praze-se-konalo-prvni-cesko-korejske-forum-o-spolupraci-v-oblasti-verejne-spravy-a-egovernmentu.aspx>
- [17] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Základní registry* [online], 2017. [cit. 2018-10-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-zakladni-registry.aspx>
- [18] MISTRY, Jamshed J. a Abu JALAL, An empirical analysis of relationship between e-government and corruption.: *The International Journal of Digital Accounting Research* [online]. 2012, 145-176 [cit. 2018-11-01]. Dostupné z: http://www.uhu.es/ijdar/10.4192/1577-8517-v12_6.pdf
- [19] OBCHODNÍ ZÁKONÍK. Praha: C.H. Beck, [1993]. ISBN 80-7049-060-8

- [20] PALVIA, Shailendra C. Jain a Sushil S. SHARMA, 2015. E-Government and E-Governance: Definitions/Domain Framework and Status around the World [online]. 2007 [cit. 2018-09-05]. Dostupné z: https://www.csi-sigegov.org/1/1_369.pdf
- [21] PATHAK, R. D., Gurmeet SINGH, Rakesh BELWAL a R. F. I. SMITH, E-governance and Corruption-developments and Issues in Ethiopia [online]. 2007 [cit. 2018-11-07]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11115-007-0031-6>
- [22] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Co je korupce [online], 2018 [cit. 2018-08-28]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>
- [23] SEONGCHEOL, Kim, Kim HYUN JEONG a Lee HEEJIN, 2008. An institutional analysis of an e-government system for anti-corruption: The case of OPEN [online]. [cit. 2018-09-21]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2008.09.002>
- [24] SHIM, Dong Chul a Tae Ho EOM, 2008. E-Government and Anti-Corruption: Empirical Analysis of International Data [online]. [cit. 2018-10-15]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01900690701590553>
- [25] ŠTĚDRONĚ B. Úvod do eGovernmentu : právní a technický průvodce Praha: Úřad vlády české republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-25-3
- [26] The WORLD BANK: The Worldwide Governance Indicators [online], 2018. [cit. 2018-11-30]. Dostupné z: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home>
- [27] TRANSPARENCY.CZ. ČR získala v Indexu vnímání korupce za rok 2017 o dva body více než loni. Do evropského průměru má však stále daleko a čelí velkým rizikům [online], 2018. [cit. 2018-10-18]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/cpi2017/>
- [28] TRANSPARENCY.CZ. Index vnímání korupce 2017 (Corruption Perceptions Index, CPI) [online], 2018. [cit. 2018-09-03]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/index-vnimani-korupce-2017-corruption-perceptions-index-cpi/>
- [29] TRANSPARENCY INTERNATIONAL. CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2017 [online], 2018. [cit. 2018-07-15]. Dostupné z: https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2017#table
- [30] TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Our organization [online]. 2018 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/whoweare/organisation>

- [31] UN E-GOVERNMENT KNOWLEDGEBASE. *Country Data* [online], 2018. [cit. 2018-10-01]. Dostupné z: <https://publicadministration.un.org/egovkb/Data-Center>
- [32] UN E-GOVERNMENT KNOWLEDGEBASE. *Czech Republic* [online], 2018. [cit. 2018-10-01]. Dostupné z: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/45-Czech-Republic>
- [33] UN E-GOVERNMENT KNOWLEDGEBASE. *UN E-Government Survey 2016* [online], 2017. [cit. 2018-09-15]. Dostupné z: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/reports/un-e-government-survey-2016>
- [34] UNITED NATIONS E-GOVERNMENT SURVEY 2016 [online], 2016. [cit. 2018-07-11]. ISBN 978-92-1-123205-9. Dostupné z: <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/UNPAN96407.pdf>
- [35] ÚPLNÉ ZNĚNÍ ZÁKONA č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, 2018. Vydání: deváté. Praha: Armex Publishing. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-56-4
- [36] ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. Akční plán boje s korupcí na rok 2018 [online], 2017 [cit. 2018-10-29]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-dokumenty-vlady/Akzni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2018.pdf>
- [37] VÍŠEK, Jan Ámos. *Statistická analýza dat*. Praha: Vydavatelství ČVUT, 1998. ISBN 8001017354.
- [38] VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Praha: Profess Consulting, 2007. Cesta k finanční svobodě. ISBN 978-80-7259-055-1.
- [39] VYMĚTAL, P. *Náklady a důsledky korupce*. [online]. 2005 [cit. 2018-10-28]. Dostupné z: https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:9Zj4ZCyDThQJ:en.vsem.cz/data/d_ata/ces-soubory/konferenceseminare/gf_VymetalOstrava.pdf+&hl=cs&gl=cz&pid=bl&srcid=AD-GEESgp_K

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A – E-PARTICIPATION INDEX V EVROPSKÝCH ZEMÍCH V LETECH 2005 A 2018.....	80
PŘÍLOHA B – HODNOTY CPI, EGDI, HDP A RULE-OF-LAW INDEXU V LETECH 2002 AŽ 2017 A JEJICH ZMĚNY VE ZVOLENÉM SOUBORU ZEMÍ.....	81
PŘÍLOHA C – ABECEDNÍ SEZNAM ZVOLENÉHO SOUBORU ZEMÍ.....	92
PŘÍLOHA D – ŽEBŘÍČEK ZEMÍ DLE HODNOCENÍ CPI	93

PŘÍLOHA A – E-PARTICIPATION INDEX V EVROPSKÝCH ZEMÍCH V LETECH 2005 A 2018

Země	Index 2018	Umístění 2005	Umístění 2018	Změna umístění
Dánsko	1.0000	7	1	6
Finsko	1.0000	15	1	14
Nizozemsko	0.9888	10	4	6
Španělsko	0.9831	73	5	68
Velká Británie	0.9831	1	5	-4
Norsko	0.9775	26	11	15
Francie	0.9663	24	13	11
Itálie	0.9551	45	15	30
Lucembursko	0.9382	61	19	42
Švédsko	0.9382	14	19	-5
Irsko	0.9326	50	22	28
Rusko	0.9213	61	23	38
Německo	0.9213	15	23	-8
Estonsko	0.9101	11	27	-16
Portugalsko	0.8989	47	30	17
Polsko	0.8933	29	31	-2
Bělorusko	0.8820	36	33	3
Řecko	0.8764	57	34	23
Bulharsko	0.8708	42	35	7
Malta	0.8483	19	39	-20
Švýcarsko	0.8427	22	41	-19
Rakousko	0.8258	24	45	-21
Slovinsko	0.8146	46	48	-2
Srbsko	0.8146	90	48	42
Slovensko	0.8090	52	50	2
Lotyšsko	0.8034	69	51	18
Chorvatsko	0.7697	52	57	-5
Albánie	0.7584	105	59	46
Belgie	0.7584	17	59	-42
Lichtenštejnsko	0.7472	73	63	10
Rumunsko	0.7079	31	69	-38
Maďarsko	0.7079	27	69	-42
Litva	0.6854	52	75	-23
Island	0.6854	63	75	-12
Ukrajina	0.6854	28	75	-47
Česká republika	0.6180	47	92	-45
Andora	0.5674	105	103	2
Monako	0.5618	105	105	0
Bosna a Hercegovina	0.4326	129	125	4
San Marino	0.2584	129	156	-27

Zdroj: Vlastní zpracování dle UN E-Government Knowledgebase

PŘÍLOHA B – HODNOTY CPI, EGDI, HDP A RULE-OF-LAW INDEXU V LETECH 2003 AŽ 2017 A JEJICH ZMĚNY VE ZVOLENÉM SOUBORU ZEMÍ

	CPI 2003	CPI 2017	ΔCPI
Albánie	2,5	3,8	52,0
Alžírsko	2,6	3,3	26,9
Angola	1,8	1,9	5,6
Argentina	2,5	3,9	56,0
Arménie	3,0	3,5	16,7
Austrálie	8,8	7,7	-12,5
Ázerbájdžán	1,8	3,1	72,2
Bahrajn	6,1	3,6	-41,0
Bangladéš	1,3	2,8	115,4
Belgie	7,6	7,5	-1,3
Bělorusko	4,2	4,4	4,8
Bolívie	2,3	3,3	43,5
Bosna a Hercegovina	3,3	3,8	15,2
Botswana	5,7	6,1	7,0
Brazílie	3,9	3,7	-5,1
Bulharsko	3,9	4,3	10,3
Česká republika	3,9	5,7	46,2
Čína	3,4	4,1	20,6
Dánsko	9,5	8,8	-7,4
Dominikánská republika	2,2	2,9	31,8
Egypt	3,7	3,2	-13,5
Ekvádor	3,3	3,2	-3,0
Estonsko	5,5	7,1	29,1
Etiopie	2,5	3,5	40,0
Filipíny	2,5	3,4	36,0
Finsko	9,7	8,5	-12,4
Francie	6,9	7,0	1,4
Ghana	3,3	4,0	21,2
Guatemala	2,4	2,8	16,7
Honduras	2,3	2,9	26,1
Chile	7,4	6,7	-9,5
Chorvatsko	3,7	5,9	59,5
Indie	2,8	4,0	42,9
Indonésie	1,9	3,7	94,7
Írán (Islámská republika)	3,0	3,0	0,0
Irsko	7,5	7,4	-1,3
Island	9,6	7,7	-19,8
Itálie	5,3	5,0	-5,7
Izrael	7,0	6,2	-11,4

Jamajka	3,8	4,4	15,8
Japonsko	7,0	7,3	4,3
Jihoafrická republika	4,4	4,3	-2,3
Jordán	4,6	4,8	4,3
Kamerun	1,8	2,5	38,9
Kanada	8,7	8,2	-5,7
Katar	5,6	6,3	12,5
Kazachstán	2,4	3,1	29,2
Keňa	1,9	2,8	47,4
Kolumbie	3,7	3,7	0,0
Kongo	2,2	2,1	-4,5
Kostarika	4,3	5,9	37,2
Kuvajt	5,3	3,9	-26,4
Kypr	6,1	5,7	-6,6
Kyrgyzstán	2,1	2,9	38,1
Libanon	3,0	2,8	-6,7
Litva	4,7	5,9	25,5
Lotyšsko	3,8	5,8	52,6
Lucembursko	8,7	8,2	-5,7
Madagaskar	2,6	2,4	-7,7
Mad'arsko	4,8	4,5	-6,3
Malajsie	5,2	3,3	-36,5
Malawi	2,8	3,1	10,7
Mali	3,0	3,1	3,3
Maroko	3,3	4,0	21,2
Mauricius	4,4	5,0	13,6
Mexiko	3,6	2,9	-19,4
Moldavská republika	2,4	3,1	29,2
Mosambik	2,7	2,5	-7,4
Namibie	4,7	5,1	8,5
Německo	7,7	8,1	5,2
Nigérie	1,4	2,7	92,9
Nikaragua	2,6	2,6	0,0
Nizozemí	8,9	8,2	-7,9
Norsko	8,8	8,5	-3,4
Nový Zéland	9,5	8,9	-6,3
Omán	6,3	4,4	-30,2
Pákistán	2,5	3,2	28,0
Panama	3,4	3,7	8,8
Papua-Nová Guinea	2,1	2,9	38,1
Paraguay	1,6	2,9	81,3
Peru	3,7	3,7	0,0
Polsko	3,6	6,0	66,7
Portugalsko	6,6	6,3	-4,5
Rakousko	8,0	7,5	-6,3

Rumunsko	2,8	4,8	71,4
Rusko	2,7	2,9	7,4
Řecko	4,3	4,8	11,6
Saudská Arábie	4,5	4,9	8,9
Senegal	3,2	4,5	40,6
Sierra Leone	2,2	3,0	36,4
Singapur	9,4	8,4	-10,6
Slovensko	3,7	5,0	35,1
Slovinsko	5,9	6,1	3,4
Spojené arabské emiráty	5,2	7,1	36,5
Spojené království Velké Británie a Severního Irska	8,7	8,2	-5,7
Spojené státy americké	7,5	7,5	0,0
Srbsko	2,3	4,1	78,3
Srí Lanka	3,4	3,8	11,8
Súdán	2,3	1,6	-30,4
Španělsko	6,9	5,7	-17,4
Švédsko	9,3	8,4	-9,7
Švýcarsko	8,8	8,5	-3,4
Tanzanie	2,5	3,6	44,0
Thajsko	3,3	3,7	12,1
Trinidad a Tobago	4,6	4,1	-10,9
Tunisko	4,9	4,2	-14,3
Turecko	3,1	4,0	29,0
Uganda	2,2	2,6	18,2
Ukrajina	2,3	3,0	30,4
Uruguay	5,5	7,0	27,3
Vietnam	2,4	3,5	45,8
Zambie	2,5	3,7	48,0
Zimbabwe	2,3	2,2	-4,3

Zdroj: vlastní zpracování dle Transparency International

	EGDI 2003	EGDI 2017	ΔEGDI
Albánie	0,311	0,652	109,6
Alžírsko	0,370	0,423	14,2
Angola	0,192	0,338	75,8
Argentina	0,577	0,734	27,1
Arménie	0,377	0,594	57,7
Austrálie	0,831	0,905	8,9
Ázerbájdžán	0,364	0,657	80,6
Bahrajn	0,510	0,812	59,1
Bangladěš	0,165	0,486	194,7
Belgie	0,670	0,808	20,6
Bělorusko	0,397	0,764	92,5
Bolívie	0,411	0,531	29,1

Bosna a Hercegovina	0,309	0,530	71,6
Botswana	0,347	0,425	22,6
Brazílie	0,527	0,733	39,0
Bulharsko	0,548	0,718	31,0
Česká republika	0,542	0,708	30,7
Čína	0,416	0,681	63,7
Dánsko	0,820	0,915	11,6
Dominikánská republika	0,438	0,573	30,7
Egypt	0,238	0,488	105,0
Ekvádor	0,378	0,613	62,1
Estonsko	0,697	0,849	21,8
Etiopie	0,128	0,346	170,5
Filipíny	0,574	0,651	13,4
Finsko	0,761	0,882	15,8
Francie	0,690	0,879	27,4
Ghana	0,241	0,539	123,7
Guatemala	0,329	0,497	51,2
Honduras	0,280	0,447	59,8
Chile	0,671	0,735	9,5
Chorvatsko	0,531	0,702	32,2
Indie	0,373	0,567	52,0
Indonésie	0,422	0,526	24,6
Írán (Islámská republika)	0,330	0,608	84,3
Irsko	0,697	0,829	18,9
Island	0,702	0,832	18,5
Itálie	0,685	0,821	19,8
Izrael	0,663	0,800	20,6
Jamajka	0,432	0,470	8,7
Japonsko	0,693	0,878	26,7
Jihoafrická republika	0,515	0,662	28,5
Jordán	0,429	0,558	30,0
Kamerun	0,270	0,400	48,0
Kanada	0,806	0,826	2,5
Katar	0,411	0,713	73,5
Kazachstán	0,387	0,760	96,3
Keňa	0,299	0,454	51,9
Kolumbie	0,443	0,687	55,1
Kongo	0,265	0,302	14,1
Kostarika	0,427	0,700	64,0
Kuvajt	0,370	0,739	99,7
Kypr	0,474	0,774	63,2
Kyrgyzstán	0,327	0,584	78,4
Libanon	0,424	0,553	30,4
Litva	0,557	0,753	35,3
Lotyšsko	0,506	0,700	38,3

Lucembursko	0,656	0,833	27,0
Madagaskar	0,229	0,271	18,3
Maďarsko	0,516	0,727	40,8
Malajsie	0,524	0,717	36,9
Malawi	0,233	0,271	16,2
Mali	0,140	0,242	73,1
Maroko	0,265	0,521	96,8
Mauricius	0,471	0,668	41,8
Mexiko	0,593	0,682	15,0
Moldavská republika	0,363	0,659	81,5
Mosambik	0,173	0,320	84,7
Namibie	0,340	0,455	33,9
Německo	0,762	0,877	15,0
Nigérie	0,225	0,381	69,2
Nikaragua	0,324	0,423	30,6
Nizozemí	0,746	0,876	17,4
Norsko	0,778	0,856	10,0
Nový Zéland	0,718	0,881	22,6
Omán	0,355	0,685	92,8
Pákistán	0,247	0,357	44,4
Panama	0,432	0,609	41,0
Papua-Nová Guinea	0,250	0,279	11,5
Paraguay	0,413	0,526	27,2
Peru	0,463	0,646	39,5
Polsko	0,576	0,793	37,6
Portugalsko	0,646	0,803	24,3
Rakousko	0,676	0,830	22,8
Rumunsko	0,483	0,667	38,1
Rusko	0,443	0,797	79,9
Řecko	0,540	0,783	45,1
Saudská Arábie	0,338	0,712	110,6
Senegal	0,201	0,349	73,4
Sierra Leone	0,126	0,272	115,6
Singapur	0,746	0,881	18,1
Slovensko	0,528	0,716	35,5
Slovinsko	0,631	0,771	22,3
Spojené arabské emiráty	0,535	0,830	55,0
Spojené království Velké Británie a Severního Irska	0,814	0,900	10,6
Spojené státy americké	0,927	0,877	-5,4
Srbsko	0,371	0,716	92,9
Srí Lanka	0,385	0,575	49,4
Súdán	0,206	0,394	91,3
Španělsko	0,602	0,842	39,8
Švédsko	0,840	0,888	5,7
Švýcarsko	0,764	0,852	11,5

Tanzanie	0,253	0,393	55,3
Thajsko	0,446	0,654	46,7
Trinidad a Tobago	0,427	0,644	50,8
Tunisko	0,329	0,625	90,1
Turecko	0,506	0,711	40,6
Uganda	0,296	0,406	37,0
Ukrajina	0,462	0,617	33,4
Uruguay	0,507	0,786	55,0
Vietnam	0,357	0,593	66,1
Zambie	0,276	0,411	48,9
Zimbabwe	0,304	0,369	21,4

Zdroj: vlastní zpracování dle UN e-Government Knowledgebase

	HDP 2003	HDP 2017	ΔHDP
Albánie	5114,72	12020,69	135,0
Alžírsko	9621,16	15275,37	58,8
Angola	2698,04	6388,96	136,8
Argentina	11217,57	20786,68	85,3
Arménie	3531,97	9647,49	173,1
Austrálie	29678,49	48460,05	63,3
Ázerbájdžán	4945,91	17398,16	251,8
Bahrajn	36258,09	47526,90	31,1
Bangladěš	1491,02	3868,82	159,5
Belgie	31054,31	47840,20	54,1
Bělorusko	7616,46	18847,93	147,5
Bolívie	3753,05	7559,64	101,4
Bosna a Hercegovina	5348,59	12875,97	140,7
Botswana	9314,40	17354,20	86,3
Brazílie	9690,07	15483,54	59,8
Bulharsko	8342,57	20329,34	143,7
Česká republika	19424,75	36327,25	87,0
Čína	3961,27	16806,74	324,3
Dánsko	30784,14	51364,14	66,9
Dominikánská republika	6943,33	16029,62	130,9
Egypt	6410,52	11582,59	80,7
Ekvádor	6555,37	11617,43	77,2
Estonsko	13063,81	31742,03	143,0
Etiopie	512,08	1899,21	270,9
Filipíny	3729,01	8342,80	123,7
Finsko	28982,92	44865,84	54,8
Francie	28139,56	42850,39	52,3
Ghana	2008,48	4641,32	131,1
Guatemala	5176,76	8150,26	57,4
Honduras	2888,18	4986,23	72,6
Chile	10858,80	24634,97	126,9

Chorvatsko	13121,62	25264,44	92,5
Indie	2336,47	7055,55	202,0
Indonésie	5305,68	12283,62	131,5
Írán (Islámská republika)	12457,50	20949,94	68,2
Irsko	36235,38	75648,23	108,8
Island	32338,18	53152,70	64,4
Itálie	29079,31	39426,94	35,6
Izrael	23799,09	38261,68	60,8
Jamajka	6989,00	8995,35	28,7
Japonsko	28921,60	43278,99	49,6
Jihoafrická republika	8426,92	13497,99	60,2
Jordán	6662,11	9153,35	37,4
Kamerun	2300,10	3694,20	60,6
Kanada	32189,06	46704,89	45,1
Katar	90348,99	128378,30	42,1
Kazachstán	11360,99	26409,54	132,5
Keňa	1771,66	3285,91	85,5
Kolumbie	7241,33	14552,01	101,0
Kongo	469,06	887,21	89,1
Kostarika	8793,38	17044,19	93,8
Kuvajt	67552,43	71943,01	6,5
Kypr	24300,46	34503,47	42,0
Kyrgyzstán	1906,56	3725,54	95,4
Libanon	10196,82	14675,64	43,9
Litva	12066,82	32092,50	166,0
Lotyšsko	11025,83	27598,33	150,3
Lucembursko	60035,20	103744,76	72,8
Madagaskar	1124,37	1555,04	38,3
Maďarsko	15467,24	28107,89	81,7
Malajsie	14411,46	29431,47	104,2
Malawi	684,85	1202,20	75,5
Mali	1456,52	2211,42	51,8
Maroko	4257,96	8217,46	93,0
Mauricius	9876,47	22278,49	125,6
Mexiko	10954,53	18258,10	66,7
Moldavská republika	2393,42	5697,83	138,1
Mosambik	564,31	1247,28	121,0
Namibie	5416,67	10475,52	93,4
Německo	29987,91	50638,89	68,9
Nigérie	2650,98	5860,85	121,1
Nikaragua	2959,81	5842,17	97,4
Nizozemí	33701,11	52503,27	55,8
Norsko	38530,45	61414,28	59,4
Nový Zéland	23963,72	41109,01	71,5
Omán	35298,69	41675,34	18,1

Pákistán	3037,22	5527,38	82,0
Panama	9024,40	24445,97	170,9
Papua-Nová Guinea	2176,48	4197,31	92,8
Paraguay	4996,04	9690,77	94,0
Peru	5858,86	13434,13	129,3
Polsko	12256,30	29026,17	136,8
Portugalsko	20839,45	31672,71	52,0
Rakousko	32106,47	52397,75	63,2
Rumunsko	7820,31	25840,84	230,4
Rusko	9253,58	25533,00	175,9
Řecko	23868,52	27601,90	15,6
Saudská Arábie	35550,28	53844,74	51,5
Senegal	1668,46	2712,34	62,6
Sierra Leone	870,58	1526,35	75,3
Singapur	45806,34	93905,42	105,0
Slovensko	14138,78	31616,48	123,6
Slovinsko	21132,18	34868,21	65,0
Spojené arabské emiráty	82099,81	73878,47	-10,0
Spojené království Velké Británie a Severního Irska	30044,00	43268,78	44,0
Spojené státy americké	39677,20	59531,66	50,0
Srbsko	7197,35	15090,03	109,7
Srí Lanka	4931,54	12810,95	159,8
Súdán	2154,74	4903,58	127,6
Španělsko	25054,26	37997,85	51,7
Švédsko	31470,61	50208,16	59,5
Švýcarsko	37710,80	64712,13	71,6
Tanzanie	1389,64	2945,88	112,0
Thajsko	8855,49	17870,52	101,8
Trinidad a Tobago	19547,28	31577,67	61,5
Tunisko	6832,44	11910,95	74,3
Turecko	9603,74	26504,94	176,0
Uganda	969,01	1863,84	92,3
Ukrajina	5206,11	8666,90	66,5
Uruguay	9654,34	22562,46	133,7
Vietnam	2518,91	6775,83	169,0
Zambie	1916,11	4050,26	111,4
Zimbabwe	1609,63	2085,68	29,6

Zdroj: vlastní zpracování dle Světové banky

	rule of law 2003	rule of law 2017	Δrule of law
Albánie	-0,723	-0,402	44,5
Alžírsko	-0,588	-0,865	-47,1
Angola	-1,521	-1,104	27,4
Argentina	-0,774	-0,246	68,3

Arménie	-0,303	-0,156	48,6
Austrálie	1,882	1,682	-10,6
Ázerbájdžán	-0,837	-0,556	33,6
Bahrajn	0,620	0,447	-28,0
Bangladéš	-1,048	-0,671	35,9
Belgie	1,365	1,343	-1,6
Bělorusko	-1,194	-0,819	31,5
Bolívie	-0,452	-1,208	-167,2
Bosna a Hercegovina	-0,628	-0,211	66,3
Botswana	0,731	0,514	-29,6
Brazílie	-0,323	-0,284	11,9
Bulharsko	-0,140	-0,041	70,9
Česká republika	0,871	1,117	28,2
Čína	-0,530	-0,263	50,4
Dánsko	1,961	1,864	-4,9
Dominikánská republika	-0,609	-0,418	31,3
Egypt	0,021	-0,535	-2603,1
Ekvádor	-0,738	-0,701	5,0
Estonsko	0,806	1,282	59,1
Etiopie	-0,828	-0,454	45,2
Filipíny	-0,491	-0,414	15,6
Finsko	1,999	2,027	1,4
Francie	1,367	1,438	5,2
Ghana	0,069	0,130	89,2
Guatemala	-1,073	-1,060	1,2
Honduras	-0,881	-1,046	-18,7
Chile	1,290	1,012	-21,5
Chorvatsko	-0,023	0,334	1536,9
Indie	0,131	0,005	-96,3
Indonésie	-0,851	-0,346	59,3
Írán (Islámská republika)	-0,643	-0,683	-6,2
Irsko	1,518	1,428	-5,9
Island	1,959	1,607	-18,0
Itálie	0,716	0,325	-54,7
Izrael	0,941	1,021	8,6
Jamajka	-0,439	-0,156	64,4
Japonsko	1,196	1,566	30,9
Jihoafrická republika	0,124	-0,011	-109,0
Jordán	0,357	0,261	-26,8
Kamerun	-1,076	-1,024	4,9
Kanada	1,735	1,801	3,8
Katar	0,449	0,723	61,1
Kazachstán	-1,031	-0,411	60,1
Keňa	-0,830	-0,413	50,3
Kolumbie	-0,703	-0,360	48,8

Kongo	-1,684	-1,690	-0,3
Kostarika	0,703	0,455	-35,3
Kuvajt	0,574	0,101	-82,3
Kypr	0,969	0,885	-8,7
Kyrgyzstán	-0,741	-0,925	-24,9
Libanon	-0,387	-0,824	-113,1
Litva	0,541	0,993	83,4
Lotyšsko	0,596	0,931	56,3
Lucembursko	1,866	1,738	-6,9
Madagaskar	-0,235	-0,858	265,6
Mad'arsko	0,933	0,530	-43,2
Malajsie	0,524	0,414	-20,9
Malawi	-0,212	-0,370	74,2
Mali	0,000	-0,777	-410554,7
Maroko	-0,076	-0,175	-131,0
Mauricius	1,077	0,680	-36,8
Mexiko	-0,332	-0,567	-70,6
Moldavská republika	-0,517	-0,414	19,8
Mosambik	-0,673	-1,006	-49,6
Namibie	0,316	0,239	-24,3
Německo	1,675	1,608	-4,0
Nigérie	-1,427	-0,866	39,3
Nikaragua	-0,536	-0,645	-20,4
Nizozemí	1,747	1,830	4,7
Norsko	1,921	2,020	5,2
Nový Zéland	1,888	1,923	1,9
Omán	0,491	0,432	-12,0
Pákistán	-0,774	-0,724	6,5
Panama	-0,110	0,039	135,1
Papua-Nová Guinea	-1,138	-0,825	27,5
Paraguay	-1,028	-0,651	-36,7
Peru	-0,522	-0,501	-3,9
Polsko	0,561	0,473	-15,8
Portugalsko	1,310	1,132	-13,6
Rakousko	1,887	1,812	-4,0
Rumunsko	-0,209	0,388	285,4
Rusko	-0,911	-0,794	12,9
Řecko	0,818	0,084	-89,7
Saudská Arábie	0,130	0,099	-24,1
Senegal	-0,061	-0,149	-145,4
Sierra Leone	-1,123	-0,786	30,0
Singapur	1,573	1,823	15,9
Slovensko	0,362	0,571	57,6
Slovinsko	0,974	1,023	5,1
Spojené arabské emiráty	0,571	0,798	39,7

Spojené království Velké Británie a Severního Irska	1,705	1,679	-1,5
Spojené státy americké	1,591	1,645	3,4
Srbsko	-0,852	-0,192	77,4
Srí Lanka	0,245	0,055	-77,3
Súdán	-1,641	-1,109	32,4
Španělsko	1,281	1,008	-21,3
Švédsko	1,926	1,936	0,5
Švýcarsko	1,939	1,928	-0,6
Tanzanie	-0,249	-0,447	-79,2
Thajsko	0,162	0,044	-73,0
Trinidad a Tobago	0,277	-0,109	-139,3
Tunisko	-0,143	0,071	149,7
Turecko	0,151	-0,250	-265,6
Uganda	-0,492	-0,296	39,8
Ukrajina	-0,781	-0,711	8,9
Uruguay	0,662	0,586	-11,6
Vietnam	-0,581	0,070	-112,0
Zambie	-0,390	-0,327	16,3
Zimbabwe	-1,701	-1,379	18,9

Zdroj: vlastní zpracování dle Světové banky

PŘÍLOHA C – ABECEDNÍ SEZNAM ZVOLENÉHO SOUBORU ZEMÍ

Albánie	Honduras	Madagaskar	Saudská Arábie
Alžírsko	Chile	Maďarsko	Senegal
Angola	Chorvatsko	Malajsie	Sierra Leone
Argentina	Indie	Malawi	Singapur
Arménie	Indonésie	Mali	Slovensko
Austrálie	Írán (Islámská republika)	Maroko	Slovinsko
Ázerbájdžán	Irsko	Mauricius	Spojené arabské emiráty
Bahrajn	Island	Mexiko	Spojené království VB a Severního Irska
Bangladéš	Itálie	Moldavská republika	Spojené státy americké
Belgie	Izrael	Mosambik	Srbsko
Bělorusko	Jamajka	Namibie	Srí Lanka
Bolívie	Japonsko	Německo	Súdán
Bosna a Hercegovina	Jihoafrická republika	Nigérie	Španělsko
Botswana	Jordán	Nikaragua	Švédsko
Brazílie	Kamerun	Nizozemí	Švýcarsko
Bulharsko	Kanada	Norsko	Tanzanie
Česká republika	Katar	Nový Zéland	Thajsko
Čína	Kazachstán	Omán	Trinidad a Tobago
Dánsko	Keňa	Pákistán	Tunisko
Dominikánská rep.	Kolumbie	Panama	Turecko
Egypt	Kongo	Papua-Nová Guinea	Uganda
Ekvádor	Kostarika	Paraguay	Ukrajina
Estonsko	Kuvajt	Peru	Uruguay
Etiopie	Kypr	Polsko	Vietnam
Filipíny	Kyrgyzstán	Portugalsko	Zambie
Finsko	Libanon	Rakousko	Zimbabwe
Francie	Litva	Rumunsko	
Ghana	Lotyšsko	Rusko	
Guatemala	Lucembursko	Řecko	

Zdroj: vlastní zpracování

PŘÍLOHA D – ŽEBŘÍČEK ZEMÍ DLE HODNOCENÍ CPI

1	Nový Zéland	30	Polsko	59	Maroko	88	Mali
2	Dánsko	31	Chorvatsko	60	Turecko	89	Moldavská republika
3	Finsko	32	Kostarika	61	Argentina	90	Írán (Islámská republika)
4	Norsko	33	Litva	62	Kuvajt	91	Sierra Leone
5	Švýcarsko	34	Lotyšsko	63	Albánie	92	Ukrajina
6	Singapur	35	Česká republika	64	Bosna a Hercegovina	93	Dominikánská republika
7	Švédsko	36	Kypr	65	Srí Lanka	94	Honduras
8	Kanada	37	Španělsko	66	Brazílie	95	Kyrgyzstán
9	Lucembursko	38	Namibie	67	Indonésie	96	Mexiko
10	Nizozemí	39	Itálie	68	Kolumbie	97	Papua-Nová Guinea
11	Spojené království VB a Severního Irska	40	Mauricius	69	Panama	98	Paraguay
12	Německo	41	Slovensko	70	Peru	99	Rusko
13	Austrálie	42	Saudská Arábie	71	Thajsko	100	Bangladéš
14	Island	43	Jordán	72	Zambie	101	Guatemala
15	Belgie	44	Rumunsko	73	Bahrajn	102	Keňa
16	Rakousko	45	Řecko	74	Tanzanie	103	Libanon
17	Spojené státy americké	46	Maďarsko	75	Arménie	104	Nigérie
18	Irsko	47	Senegal	76	Etiopie	105	Nikaragua
19	Japonsko	48	Bělorusko	77	Vietnam	106	Uganda
20	Estonsko	49	Jamajka	78	Filipíny	107	Kamerun
21	Spojené arabské emiráty	50	Omán	79	Alžírsko	108	Mosambik
22	Francie	51	Bulharsko	80	Bolívie	109	Madagaskar
23	Uruguay	52	Jihoafrická republika	81	Malajsie	110	Zimbabwe
24	Chile	53	Tunisko	82	Egypt	111	Kongo
25	Katar	54	Čína	83	Ekvádor	112	Angola
26	Portugalsko	55	Srbsko	84	Pákistán	113	Súdán
27	Izrael	56	Trinidad a Tobago	85	Egypt		
28	Botswana	57	Ghana	86	Kazachstán		
29	Slovinsko	58	Indie	87	Malawi		

Zdroj: vlastní zpracování